

**CELJSKI VISEČI MOST – KJER PRETEKLOST
POVEŽEMO S PRIHODNOSTJO**

Raziskovalna naloga

Področje:
turizem – zgodovina

Avtor:
Nejc Ocvirk, 1. d

Mentorica:
Nataša Marčič,
prof.

Mestna občina Celje, Mladi za Celje
Celje, 2019

CELJSKI VISEČI MOST – KJER PRETEKLOST POVEŽEMO S PRIHODNOSTJO

RAZISKOVALNA NALOGA

Področje: turizem – zgodovina

Avtor:

Nejc Ocvirk, 1. d

Mentorica:

Nataša Marčič, prof.

Mestna občina Celje, Mladi za Celje

Celje, 2019

»Ozrite se daleč v svojo preteklost, da boste videli svojo prihodnost.«

(Winston Churchill)

Zahvala

Zahvaljujem se vsem, ki so na kakršen koli način pripomogli k nastanku raziskovalne naloge.

Zahvalil bi se vsem anketirancem, ki so sodelovali pri anketi in mi posredovali podatke, vsem intervjuvancem, g. Bojanu Šrotu, županu Mestne občine Celje, g. Nandetu Korpniku, arhitektu iz Korpnik produkcija, d. o. o., in g. Branku Kopinšku, domačinu z Miklavškega hriba. Za pomoč pri iskanju podatkov, njihovi obdelavi in umestitvi se zahvaljujem g. Borutu Batagelju iz Zgodovinskega arhiva Celje in g. Tariku Mujačiću iz Turistično informacijskega centra Celje.

Zahvaljujem se tudi profesoricama Bernardi Jelen in Juani Robida za lektoriranje. Za pomoč pri oblikovanju naloge se najlepše zahvaljujem profesorjema Jožetu Petraku Zajcu in Nejcju Robidu.

Še posebej se zahvaljujem mentorici, profesorici Nataši Marčič, za vso pomoč pri izdelavi raziskovalne naloge, napotke, podporo, spodbudne besede in usmerjanje pri raziskovanju.

Povzetek

Mestna občina Celje načrtuje med Grajskim in Miklavškim hribom izgradnjo 505 metrov dolgega visečega tibetanskega mostu, ki bo najdaljši na svetu. Doživljajsko in kulturnozgodovinsko bi povezal Stari grad in historično mestno jedro. Po legendi, ki kroži med Celjani, naj bi most že povezoval oba hriba v času celjskih grofov.

V raziskovalni nalogi sem želel raziskati, kakšno je zgodovinsko ozadje obdobja, ko se je rodila legenda, in s pomočjo analize zgodovinskih virov preveriti, ali je most v času celjskih grofov res obstajal.

Pri načrtovanem projektu visečega mostu sem želel ugotoviti vzroke za izgradnjo mostu, pridobiti načrte o njegovem izgledu in umestitvi v prostor, preveriti, v kateri fazi je projekt, na terenu ugotoviti pozitivne in negativne posledice predvidene izgradnje, s pomočjo ankete ugotoviti odnos prebivalcev Celja do projekta, poiskati podobne primere v Sloveniji, Evropi in v svetu ter predlagati možnosti njegove vključitve v turistično ponudbo Celja.

S pomočjo analize pisnih in slikovnih virov, terenskega dela, ankete, intervjujev sem ugotovil, da dokazov o legendi ni, da anketirani Celjani projekt v večini podpirajo, saj menijo, da bo Celju prinesel širšo turistično prepoznavnost, da naj bi bil izvedbeni projekt končan jeseni 2019 in takrat naj bi pridobili tudi gradbeno dovoljenje.

Izdelal sem načrte tematskih turističnih poti, ki bi se navezoval na viseči most.

Kazalo

.....	10
Zahvala	13
Povzetek	14
Kazalo slik	16
Kazalo grafov	18
1 Uvod	1
1.1 Izbor in cilji raziskovalnega dela	1
1.2 Hipoteze	1
1.3 Metode dela	2
2 Lega preučevanega območja	4
3 Zgodovina Celja in legenda o visečem mostu	5
3.1 Obdobje celjskih grofov/knezov	5
3.2 Analiza pisnih virov	6
3.2.1 Knežja prestolnica Celje – sredi 15. stoletja	6
3.2.2 Gradovi in usnjeni mostovi na Slovenskem	7
3.3 Analiza slikovnega gradiva	9
4 Viseči mostovi	13
4.1 Pojem most	13
4.2 Viseči mostovi v Sloveniji in po svetu	14
.....	15
4.3 Članki o načrtovani izgradnji visečega mostu med Miklavškim in Grajskim hribom ...	19
4.4 Načrti za izgradnjo celjskega visečega mostu	21
4.4.1 Mnenje Zavoda RS za varstvo narave	29
4.4.2 Mnenje Agencije RS za okolje	29
4.5 Terensko delo	30
4.5.1 Kataster parcel, v katerih bo sidrišče mostu	30
4.5.2 Terensko delo na Miklavškem in Grajskem hribu	32
4.5.3 Prednosti in slabosti visečega mostu	38
5 Turizem v Celju	40
5.1 Turistično informacijski center Celje (TIC)	40
5.2 Znamenitosti Celja	44
5.3 Doživljajske poti	49
6 Izvedba in analiza anketiranja	57
6.1 Zbiranje podatkov in vzorec	57
6.2 Analiza ankete	57
7 Intervju	64

7.1 Intervju z županom Mestne občine Celje Bojanom Šrotom	64
7.2 Intervju z arhitektom Nandetom Korpnikom	66
8 Razprava in zaključek	70
9 Viri in literatura	74
9.1 Vsebinski viri in literatura	74
10 Priloge	77
10. 1 Anketni vprašalnik	77
10.2 Mnenje Zavoda RS za varstvo narave	79
10.3 Mnenje Agencije RS za okolje	82

Kazalo slik

Slika 1: Vodnik po fondih in zbirkah, Zgodovinski arhiv Celje	2
Slika 2: Obisk Zgodovinskega arhiva Celje	3
Slika 3: Zemljevid Mestne občine Celje	4
Slika 4: Celjski viseči most – po legendi	9
Slika 5: Celje v srednjem veku	9
Slika 6: Srednjeveško Celje	10
Slika 7: Celje leta 1681	10
Slika 8: Pogled na Celje proti jugu na sliki iz leta 1750 (1831), Johannes Hötzel – J. v. Rainhofen	11
Slika 9: Celje leta 1830	11
Slika 10: Celje leta 1913	12
Slika 11: Celje v letu pred letom 1933	12
Slika 12: Viseča brv čez Idrijco	14
Slika 13: Viseča brv čez Idrijco v rekreacijskem parku Mejca	14
Slika 14: Brv Zmuklica čez Sočo pri vasi Kal – Koritnica	15
Slika 15: Viseča brv čez Savinjo pri Levcu leta 1969	15
Slika 16: Današnja Levška brv	15
Slika 17: Most Geierlay, Nemčija	15
Slika 18: Most Highline 179 v Avstriji	16
Slika 19: Avstrijski viseči most z gradom v ozadju	16
Slika 20: Most Titan RT v Nemčiji	17
Slika 21: Most Charles Kuonen Zermatt v Švici	17
Slika 22: Kitajski stekleni most čez kanjon Zhangjajie	18
Slika 23: Viseči most v Šikoku na Japonskem	18
Slika 24: Viseči most v Peruju	19
Slika 25: Prikaz južne strani Celja ob izgradnji visečega mostu med Miklavškim in Grajskim hribom	21
Slika 26: Varovano območje	23
Slika 27: Vodno območje	24
Slika 28: Naravne vrednote	24
Slika 29: Odsek gozda	25
Slika 30: Prečni profil na mestu prečkanja	25
Slika 31: Prečni prerez konstrukcije	26
Slika 32: Sidrišče in vstopna točka	27

Slika 33: Shema mostu	27
Slika 34: Osnovna geološka karta	28
Slika 35: Prikaz postavitve mostu	28
Slika 36: Prikaz mostu z južne strani Celja	29
Slika 37: Satelitski posnetek Celja z Miklavškim in Grajskim hribom na jugu	30
Slika 38: Umestitev mostu	31
Slika 39: Parcelne meje v južnem delu Celja	31
Slika 40: Prikaz poteka mostu (tloris in stranska perspektiva)	32
Slika 41: Prikaz parkirišč, ki jih načrtujejo v sklopu projekta	32
Slika 42: Pogled s sredine Miklavškega hriba na Grajski hrib	33
Slika 43: Predvideno sidrišče mostu na Miklavškem hribu	34
Slika 44: Podrast, kjer naj bi bilo sidrišče mostu	34
Slika 45: Prikaz vrha Miklavškega hriba, kjer je stala hiša vprašanega, v ozadju Stari grad ..	35
Slika 46: Omejen dostop na vrhu Miklavškega hriba	36
Slika 47: Napis na vrhu Miklavškega hriba, ki opozarja na zasebno last zemljišč in omejeno gibanje	36
Slika 48: Pogled na Grajski hrib in Stari grad z razglednega stolpa na Miklavškem hribu	37
Slika 49: Pogled na Grajski in Miklavški hrib	37
Slika 50: Pridi špilat grofe	41
Slika 51: Kampanja Pridi špilat grofe, na fotografiji Tija Ocvirk in Miha Žvižej	41
Slika 52: Obisk Turistično informacijskega centra Celje	42
Slika 53: Turistično informacijski center	42
Slika 54: Turistični obisk na Starem gradu v letu 2018	43
Slika 55: Namestitvene kapacitete	43
Slika 56: Stari grad Celje	44
Slika 57: Mestno obzidje	44
Slika 58: Cerkev sv. Danijela	45
Slika 59: Narodni dom	45
Slika 60: Celjski dom	46
Slika 61: Mestni magistrat	46
Slika 62: Stara grofija	47
Slika 63: Prothasijev dvorec	47
Slika 64: Knežji dvor	47
Slika 65: Zemljevid turističnih znamenitosti v Celju	48
Slika 66: Zloženska Celje	48
Slika 67: Prikaz poti – Pomagaj Veroniki in Frideriku izpod oklepa celjskih grofov	50
Slika 68: Prikaz poti – Pospeši bitje srca v Celju – pot za adrenalinske navdušence	51
Slika 69: Prikaz poti – S hitrim korakom skozi Celje – pohodniška pot za zgodovinske navdušence	52
Slika 70: Prikaz poti – Zašpilaj po naše, razmišljaj po vaše	53
Slika 71: Spomenik Alme Karlin	54
Slika 72: Prikaz poti – Spoznaj Celje in se nauči	55
Slika 73: Prikaz poti – Pogled skozi Pelikanov objektiv	56
Slika 74: Intervju z županom Bojanom Šrotom	66
Slika 75: Intervju z arhitektom Nandetom Korpnikom	69

Kazalo grafov

Graf 1: Spol anketirancev	57
Graf 2: Starost anketirancev	57
Graf 3: Ali ste že slišali, da Mestna občina Celje načrtuje izgradnjo visečega mostu med Starim gradom in Miklavškim hribom?	58
Graf 4: Če ste na prejšnje vprašanje odgovorili z da, kje ste za projekt slišali?	58
Graf 5: Menite, da je projekt izgradnje mostu dober za mesto Celje?	59
Graf 6: Kakšne so po vašem mnenju pozitivne posledice izgradnje?	59
Graf 7: Kakšne so po vašem mnenju negativne posledice izgradnje?	60
Graf 8: O visečem mostu kroži legenda iz zgodovine Celja. V povezavi s kom?	60
Graf 9: Bi most po izgradnji obiskali?	61
Graf 10: Projekt predvideva doživljajsko pot, ki bi vodila do mestnega središča, preko Heraklejevega templja do mostu in nato čez most do Starega gradu. Se vam zdi to pot, ki bi jo uporabljali Celjani kot del rekreacijskih poti in kulturno-izobraževalnih poti?.....	61
Graf 11: Menite, da bi izgradnja visečega mostu Celje postavila na svetovni turistični zemljevid?	62
Graf 12: Ste že kdaj obiskali kakšen viseči most na svetu?	63

1 Uvod

1.1 Izbor in cilji raziskovalnega dela

Viseči mostovi po svetu premoščajo največje razdalje, zato velikokrat postanejo tudi prave turistične atrakcije. Ponašajo se z najrazličnejšimi »naj« oznakami: najvišji, najdaljši, najnevarnejši. Prvi viseči mostovi so bili zgrajeni s pomočjo vrvi iz rastlinskih vlaken, danes je tehnologija njihove izgradnje precej napredovala. Najpomembnejši nosilni del visečih mostov je danes jeklena vrv – jeklenica, ki je vpeta preko betonskih blokov v hribinsko osnovo. Pogosto so z njimi povezane zgodbe in legende. Na spletni strani Celje.info¹ sem zasledil, da naj bi prav legenda o srednjeveškem visečem usnjenem mostu nad reko Savinjo navdihnila Mestno občino Celje, da je v sodelovanju z birojem priznanega celjskega arhitekta Nandeta Korpnika pripravila idejni projekt za izgradnjo visečega mostu med Grajskim hribom pod Starim gradom in Miklavškim hribom v južnem delu Celja nad dolino reke Savinje, ki naj bi bil s svojimi 505 metri po doslej znanih podatkih med najdaljšimi mostovi tibetanskega sloga na svetu. S turistično atrakcijo si želijo povečati prepoznavnost Celja na evropskem in svetovnem turističnem zemljevidu ter v knežje mesto privabiti številne turiste od blizu in daleč, saj bi doživljajsko in vsebinsko povezal historično mestno jedro s Starim gradom Celje. Trenutno ima najdaljši viseči most v tibetanskem slogu Švica, dolg je 494 metrov.

Ker me zgodovina Celja zelo zanima, sem želel raziskati, kakšno je zgodovinsko ozadje obdobja, ko se je rodila legenda o visečem mostu, in s pomočjo analize zgodovinskih pisnih in slikovnih virov preveriti, ali je most v času celjskih grofov res obstajal. Pri načrtovanem projektu visečega mostu sem želel ugotoviti vzroke za izgradnjo mostu, pridobiti načrte o njegovem izgledu in umestitvi v prostor, preveriti, v kateri fazi je načrtovani projekt, na terenu ugotoviti pozitivne in negativne posledice predvidene izgradnje, s pomočjo ankete ugotoviti, kakšen je odnos prebivalcev Celja do projekta, poiskati podobne primere v Sloveniji, Evropi in svetu ter predlagati možnosti njegove vključitve v turistično ponudbo Celja.

1.2 Hipoteze

Pred raziskavo se mi je utrnilo veliko vprašanj, pomislekov, domnev v povezavi z izbrano raziskovalno tematiko. Strnil sem jih v pet hipotez:

1. Legenda o visečem mostu v Celju je resnična in podkrepljena s pisnimi in slikovnimi viri.
2. Viseči most bo močno izboljšal turistično podobo Celja in jo umestil na svetovni turistični zemljevid.
3. Izgradnja bo zahtevala minimalen poseg v prostor.
4. Most bo namenjen predvsem obiskovalcem, ki jih navdušujejo adrenalinska doživetja.
5. Vsi prebivalci Celja so seznanjeni s projektom in ga podpirajo.

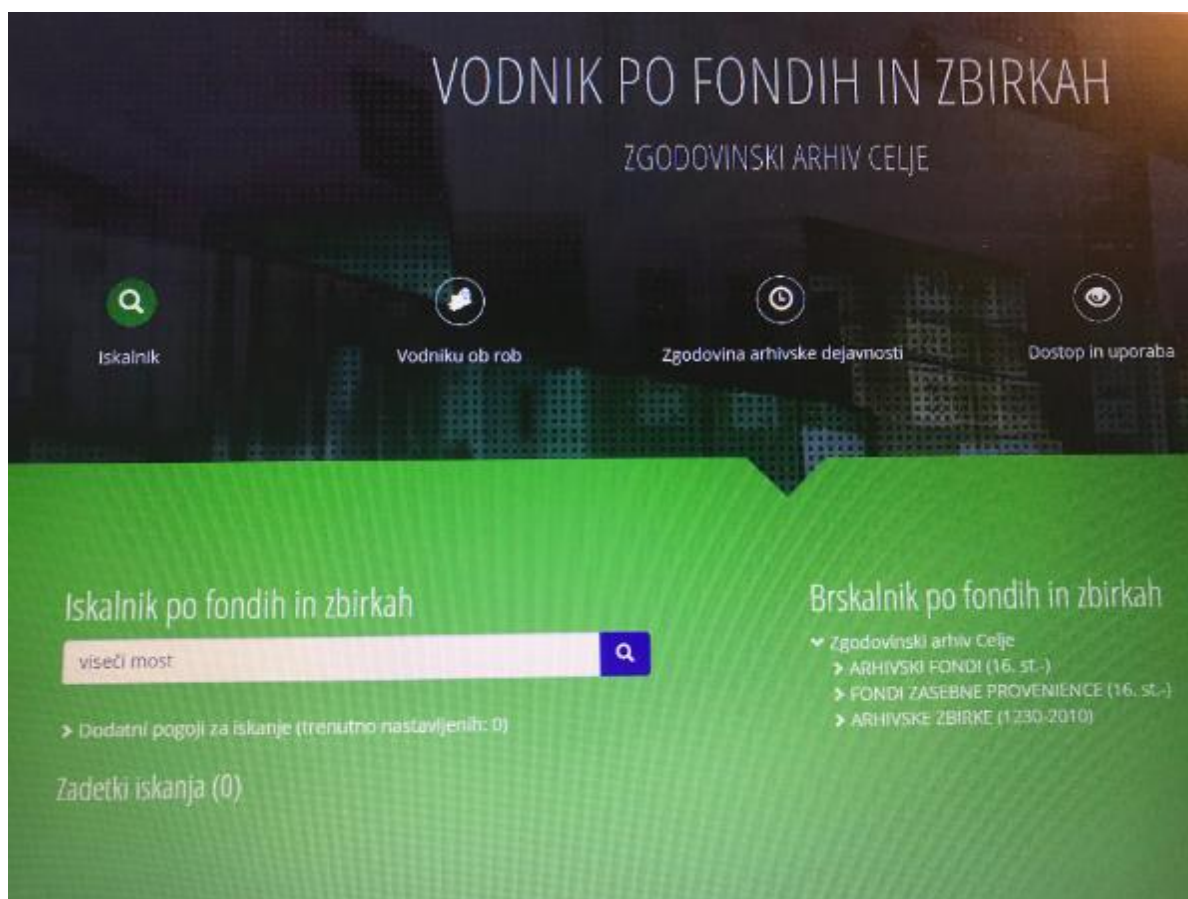
¹ Povzeto po Celje.info, Celje naj bi dobilo več kot 500 metrov dolg viseči most:
<https://www.celje.info/aktualno/celje-naj-bi-dobilo-vec-kot-500-metrov-dolg-viseci/>; dostop 5. 1. 2018.

1.3 Metode dela

Pri raziskovanju sem uporabil naslednje raziskovalne metode:

- delo z literaturo,
- intervju,
- anketiranje in analiza anket,
- kartiranje in fotografiranje.

Najprej sem pregledal obstoječo literaturo v Osrednji knjižnici Celje, šolski knjižnici in na spletu. Vložil sem vlogo² za obisk Zgodovinskega arhiva Celje in ga 7. 12. 2018 obiskal, tam pa mi je obstoječe arhivsko gradivo predstavil direktor ZAC, dr. Borut Batagelj, in mi dal tudi koristne napotke za delo. Ugotovila sva, da gradiva o celjskem visečem mostu res ni, zato sva iskala tudi druge mostove v Celju, ki prečkajo reko Savinjo, in v povezavi z njimi iskala podatke o morebitnem visečem mostu, ki bi povezoval Miklavški hrib in Stari grad. Analiziral sem več strokovnih člankov dr. Jožeta Hudalesa in Janka Orožna in jih v nalogi tudi predstavil.

Slika 1: Vodnik po fondih in zbirkah, Zgodovinski arhiv Celje³

² Zgodovinski arhiv Celje: <http://vodnik.zac.si/>; dostop 30. 11. 2018.

³ Avtor fotografije: Nejc Ocvirk.

Slika 2: Obisk Zgodovinskega arhiva Celje⁴

Del literature mi je posredoval tudi Nande Korpnik, arhitekt iz biroja Korpnik produkcija, d. o. o., ki je decembra 2017 izdelal načrte za izgradnjo mostu. Z njim, s celjskim županom Bojanom Šrotom in domačinom z Miklavškega hriba Brankom Kopinškom sem opravil tudi intervju.

Vire in literaturo sem navedel v zadnjem poglavju raziskovalne naloge, v nalogi pa sem jih citiral kot sprotne opombe.

Izvedel sem tudi spletno anketo, in sicer na spletni strani 1ka.⁵ Zbrane podatke sem analiziral in jih predstavil v grafični obliki.

Informacije o Celju in njegovih znamenitostih sem pridobil v Turistično informacijskem centru Celje.

Na terenu sem si ogledal in fotografiral območje, kjer naj bi potekale poti do vstopne postaje na načrtovani most, in iskal morebitne ostanke visečega mostu iz preteklosti. Fotografiral sem turistične znamenitosti Celja, ki bi se lahko navezovale nanj.

⁴ Avtorica fotografije: Nataša Marčič.

⁵ 1ka, Spletna anketa: <https://www.1ka.si/a/150298>; dostop 3. 2. 2019.

2 Lega preučevanega območja

Mestna občina Celje ima 49.077 prebivalcev. Občinski praznik mestne občine je 11. april in je posvečen 11. aprilu 1451, ko so bile Celju podeljene mestne pravice.

Župan mesta Celja je od leta 1998 Bojan Šrot.

Mesto Celje je središče občine in leži ob sotočju rek Savinja in Voglajna v Spodnji Savinjski dolini. Celje je dinamično in razvojno mesto. Je upravno, administrativno, kulturno, izobraževalno, gospodarsko, sejensko in turistično središče regije. Največji turistični znamenitosti sta Stari grad in Knežji dvor, kulturnozgodovinska zaklada mesta, ki sijeta v prenovljeni podobi in pričata o bogati zgodovini Celja. Druge znane turistične točke so Vodni stolp, Kvartirna hiša, Slovensko ljudsko gledališče, Narodni dom, Celjski dom, Stari pisker in druge. Številne možnosti za sprostitvev, rekreacijo in izlete s kolesom ali peš pa ponujata Šmartinsko jezero in Celjska koča v neposredni bližini. Celje leži v jugovzhodnem delu Celjske kotline ob sotočju Savinje z Voglajno in Hudinjo. Reka Savinja v jugovzhodnem delu naredi ovinek in teče proti jugu, pri tem je ustvarila V-dolino s ploskim dnom med Miklavškim hribom in Grajskim hribom. Za turiste je mesto privlačno predvsem zaradi kulturnozgodovinskih znamenitosti.⁶

Slika 3: Zemljevid Mestne občine Celje⁷

V raziskovalni nalogi sem se osredotočil na raziskavo starega mestnega jedra Celja in območja med Miklavškim in Grajskim hribom, ki naj bi ju povezoval viseči most.

⁶ Povzeto po Mestna občina Celje: <https://moc.celje.si/o-celju>; dostop 3. 1. 2019.

⁷ Vir fotografije: Google maps: <http://url.sio.si/vr2>; dostop 4. 3. 2019.

3 Zgodovina Celja in legenda o visečem mostu

Na območju mesta Celja so ugodne naravne razmere omogočale dobre možnosti za življenje že v predrimski, posebej pa v rimski dobi. Na vzhodnem delu Spodnje Savinjske doline se je že v halštatski oziroma železni in pozneje v keltski dobi razvila prva naselbina, imenovana Keleia. V rimskem obdobju, za časa cesarja Klavdija, je naselbina, imenovana Municipium Claudia Celeia, dobila mestne pravice in doživela pravi vrhunec. V času velikih selitev (v 5. in 6. stoletju) je bilo mesto porušeno, vendar so ga že v zgodnjem srednjem veku obnovili. Prvo omembo srednjeveškega Celja (Cylie) najdemo v Admontski kroniki, ki je nastala med letoma 1122 in 1137. Sledilo je uspešno obdobje rodbine žovneških gospodov, kasnejših celjskih grofov in knezov, ki so s spretno politiko posegli v sam evropski vrh tedanje politike. Sprva je bil sedež Celjskih Gornje Celje (današnji Stari grad), že okrog leta 1400 pa nova renesančna zgradba v mestu, imenovana Spodnji grad (današnji Knežji dvor). 11. aprila 1451 je celjski grof Friderik II. podelil Celju status mesta z vsemi mestnimi pravicami, v naslednjih desetletjih sta bila okoli mesta postavljena mestno obzidje in obrambni jarek. Po smrti zadnjega celjskega grofa Ulrika II. je posest Celjskih prešla v roke Habsburžanov. Celje je v tem času postalo eno najpomembnejših renesančnih središč na Slovenskem, ki se je razvijalo s trgovino in obrtjo. Tudi sodobna duhovna gibanja (protestantizem), turška nevarnost in naravne katastrofe, ki so v tem času razburjali moralno, gospodarsko in politično razsuto Evropo, niso obšli mesta ob Savinji.⁸

Kljub vsemu je Celje živelo svoje življenje naprej. Konec 18. stoletja je mesto doživljalo novo renesanso. Znanilec nove dobe je bilo mestno obzidje, ki se je ob koncu 18. stoletja moralo umakniti urbanizaciji in začetni moderni industriji. S tem ko je leta 1846 v mesto pripeljal prvi vlak, je zaživelo Celje v miru in bidermajerskem vzdušju. V drugi polovici 19. stoletja so se začela narodna prebujanja, ki so ob koncu stoletja privedla do močne zaostritve nacionalnih odnosov in po prvi svetovni vojni do razpada večstoletne habsburške monarhije. Konec prve svetovne vojne je v mesto ob Savinji prinesel nove spremembe, saj so nov državopolitični okvir, spremenjeni politični nazori in nova duhovna soočenja vplivali na mentaliteto ljudi in spremenili življenje meščanov. Tudi druga svetovna vojna je v mestu pustila globoke sledi, vendar se je mesto pobralo in ponovno zaživelo. Po vojni je Celje dobilo podobo živahnega industrijsko-trgovskega središča, poleg tega ima kot sedež mestne občine vse značilnosti regionalnega, upravnega, poslovnega, kulturnega, šolskega, zdravstvenega in turističnega središča.⁹

3.1 Obdobje celjskih grofov/knezov

V svoji raziskovalni nalogi se bom podrobneje posvetil obdobju med 14. in 16. stoletjem, saj se v tem času omenja izgradnja viseče usnjene brvi, ki naj bi povezovala Miklavški in Grajski hrib. Takrat je o usnjeni brvi nastala tudi legenda in je povezana s celjskimi grofi, kasnejšimi knezi. Podrobnejša analiza sledi tudi zato, ker bom snov celjskih knezov uporabil pri predlogih za doživljajsko pot.

⁸ Povzeto po Turistično informacijski center Celje, Celje: <https://www.celje.si/sl/content/preteklost-kne%C5%BEjega-mesta>; dostop 15. 1. 2019.

⁹ Povzeto po Turistično informacijski center Celje, Celje: <https://www.celje.si/sl/content/preteklost-kne%C5%BEjega-mesta>; dostop 15. 1. 2019.

Friderik, zadnji žovneški gospod in prvi celjski grof, si je s poroko močno povečal ugled, ponašal se je z velikim bogastvom in imel mnogo posesti. Po njegovi smrti je celjski rod nadaljeval Herman I. Ta je vodenje prevzel v letu 1368, po njem pa Herman II. Herman II. je svojih šest otrok dobro poročil, pri tem pa je imel pred očmi politične cilje. Za Celjske sta bili izredno pomembni poroki Hermanove hčerke Barbare s Sigismundom in sina Friderika z Elizabeto Frankopansko, saj sta mestu prinesli nova zaveznitva na območju širše Evrope. Vendar je rodbini pozneje močan udarec prinesla Friderikova nezvestoba, ki je vzbudila jezo Frankopanov. Friderik II. se je zaljubil v dvorjanko Veroniko Deseniško. Prepovedana ljubezen je terjala življenje Friderikove žene Elizabete in nakopala sovražnike Frankopane. Oče Herman II. je želel spravo z jeznimi sorodniki sinove žene, zato se je odločil maščevati Veroniki, ki naj bi bila povzročiteljica vsega zla, in jo je dal zapreti. Želel je, da ji sodišče sodi kot čarovnici, vendar so jo sodniki spoznali za nedolžno, zato ji je grof namenil nasilno smrt. Sledila je vladavina Friderikovega sina Ulrika II. (iz zakona z Elizabeto). Toda njegovi otroci so zgodaj pomrli, zato je celjska kri z njim izumrla.¹⁰

3.2 Analiza pisnih virov

3.2.1 Knežja prestolnica Celje – sredi 15. stoletja

Knežje mesto Celje moramo po besedah Vlada Habjana v 15. stoletju ocenjevati zlasti po političnem pomenu. Najboljšo dokajšnjo obnovo srednjeveškega Celja nam omogoča tajnik oglejskega vizitatorja Paolo Santonino. Leta 1487 ali točno enaintrideset let po zatonu kneževine, med drugim, takole opisuje bivšo pozno srednjeveško prestolnico, ki je v listinah trg 1323. leta – mesto pa od 11. aprila 1451. leta. »... Celje, ki se je, kakor sem razbral s starih kamnov, imenovalo nekoč Celeia, leži v podolju, tako rekoč ob njegovem jugozahodnem (prav: jugovzhodnem, op. V. H.) iztoku. Vsa pokrajina se imenuje po Savinji, ki teče proti jugu. Na tej strani ima preko 150 korakov dolg lesen most (najverjetneje gre za Kapucinski most, op. a.). V mestu je približno 130 zidanih, a s škodlami kritih hiš, od katerih so posamezne prav lepe. Tu je tudi lepa župnijska cerkev sv. Danijela, ki je obokana tako nad glavno ladjo, kakor tudi nad stranskimi ladjami ...«¹¹

Iz zapisa je razvidno, da iz opisa južnega predela Celja iz leta 1487 ni sledi o usnjeni brvi, ki bi povezovala Miklavški in Grajski hrib.

Prostor med mestnim jedrom okoli Danijelove cerkve in knežjo palačo je bil oblikovan kot nezazidan in nujen za zbiranje knežje vojske ter za tržne in druge potrebe deželnega upravnega središča – seveda do leta 1456, ko je Celje to bilo.¹²

V utrdbi nad Savinjo so imeli »Celjani največjo shrambo denarja in listin«. Grad Gornje Celje (današnji Stari grad, op. a.) je po zapisih obsežen sestav poznosrednjeveške trdnjave. Vključuje severnjaške stanovanjske potrebe, ki imajo svoje slogovno izhodišče na Saškem. V

¹⁰ Povzeto po Orožen J., *Zgodovina Celja in okolice*, 2. zvezek, Celje, 1971–1974, str. 133–161.

¹¹ Povzeto po Habjan V., *Knežja prestolnica Celje – sredi XV. stoletja*, Časopis za slovensko krajevno zgodovino, kronika, letnik 15, številka 2, Ljubljana, 1967: <http://www.dlib.si/stream/URN:NBN:SI:DOC-8APGVKFZ/d464efc3-0045-4d6d-9641-ca9bcff4402c/PDF>; dostop 23. 2. 2019.

¹² Povzeto po Habjan V., *Knežja prestolnica Celje – sredi XV. stoletja*, Časopis za slovensko krajevno zgodovino, kronika, letnik 15, številka 2, Ljubljana, 1967: <http://www.dlib.si/stream/URN:NBN:SI:DOC-8APGVKFZ/d464efc3-0045-4d6d-9641-ca9bcff4402c/PDF>; dostop 23. 2. 2019.

ospredju pa so bile predvsem varstveno-obrambne zahteve.¹³ Tudi pri tem zapisu opazimo, da Vlado Habjan v predelu okoli gradu na Grajskem hribu ni zabeležil nobenega visečega mostu oz. brvi.

3.2.2 Gradovi in usnjeni mostovi na Slovenskem

O gradovih in zgodbah, povezanih z njimi, so največkrat vir ljudska izročila, ki so na omenjenem področju zelo obsežna. Zgodbe ali drobce zgodb o njih najdemo skorajda na vsaki izmed nekaj sto lokacij srednjeveških gradov na Slovenskem, zlasti pa tistih, ki so že v ruševinah. Ob »pravih« lokacijah se pogosto pojavijo domnevne lokacije – t. i. »gradišča«, pojavljajo se zgodbe o lastnikih in prehodu lastništva ipd. Zapisi zgodb so predvsem v časopisju 19. stoletja, nadaljujejo pa se vse do danes z zapisi na svetovnem spletu. Danes so pogoste predvsem objave lokalnih izročil skupaj z nekaj historičnimi podatki.¹⁴

Janko Orožen je iz različnih objavljenih rokopisnih zbirk sam in s pomočjo svojih gimnazijskih dijakov od leta 1931 do 1936 zbral in objavil več kot 350 pravljič, legend in drugih drobcev ljudskega izročila, povezanih z gradovi na Slovenskem. Med najpogostejše motive grajskih izročil postavlja zgodbe o gradbenih podvigih njihovih graditeljev, o globokih grajskih vodnjakih, o podzemnih predorih, ki so prepeljali nekam na varno iz obleganega gradu, pripovedi o trpljenju in solzah podložnikov, o grajskih zakladih in njihovih čuvarjih ...¹⁵

Za osrčje Savinjske doline lahko štejemo lep in raven svet, ki se začinja pri Celju ter sega v zahodni smeri preko Žalca. Pri Celju gorska slemena in vrste gričev zaključujejo Savinjsko dolino in bistra reka si je morala v davni preteklosti poiskati ozko in globoko razpoko, da si je našla izhod iz široke doline. Nad strmimi stenami ob zavoju reke Savinje proti jugu si je mogočna srednjeveška gospoda zgradila silen in nezavzet grad, ki je še danes veličasten. V času nastanka knjige *Gradovi in graščine v narodnem izročilu I.* je Janko Orožen grad opisal kot dobro ohranjen. Dobra ohranjenost gradu velja še danes, saj grad sproti obnavljajo. Gornje Celje se prvič navaja v začetku 12. stoletja kot bivališče savinjskega mejnega grofa. Kmalu nato je bila savinjska mejna grofija ukinjena in Celje je prešlo v posest grofov Vovbrskih. Za njimi so podedovali gornji celjski grad žovneški gospodje, ki so kmalu nato postali celjski grofje in sto let zatem knezi. Že ob prevzemu celjske dediščine so se izkazali kot junaki, premagati so morali hude nasprotnike, preden so mogli gradu mirno zagospodovati (leta 1333). Celjski grofje so dali gradu zaključno obliko. V Celju so celjski grofje prebivali, po drugih gradovih, ki so jih imeli v lasti, pa so imeli ali oskrbnike ali plemiške najemnike. Zaradi mračnosti zidov so grofje večino časa preživeli v palači, ki je bila spodaj v mestu, zunaj mestnega obzidja. Po letu 1400 je Gornje Celje (grad) v bistvu ostalo le še kot trdnjava. Po izumrtju grofov so grad prevzeli Habsburžani, služil jim je kot trdnjava, zlasti v dobi turških napadov in kmečkih uporov.¹⁶

Narodno izročilo po Orožnovih zapisih za Gornje Celje pravi, da je bil most med Starim gradom in Miklavškim hribom. Iz Orožnove knjige izhaja zapis: »Gornje Celje je na levem

¹³ Povzeto po Habjan V., *Knežja prestolnica Celje – sredi XV. stoletja*, Časopis za slovensko krajevno zgodovino, kronika, letnik 15, številka 2, Ljubljana, 1967: <http://www.dlib.si/stream/URN:NBN:SI:DOC-8APGVKFZ/d464efc3-0045-4d6d-9641-ca9bcff4402c/PDF>; dostop 23. 2. 2019.

¹⁴ Povzeto po Hudales J., *Gradovi in usnjeni mostovi*, predstavitev v programu Powerpoint, 2013.

¹⁵ Povzeto po Hudales J., *Gradovi in usnjeni mostovi*, predstavitev v programu Powerpoint, 2013.

¹⁶ Povzeto po Orožen J., *Gradovi in graščine v narodnem izročilu I.*, *Gradovi in graščine ob Savinji*, Sotli in Savi, Celje, 1936, str. 10–14.

bregu Savinje, na desnem bregu mi je pa ravno nasproti Miklavški hrib z malo cerkvico sv. Miklavža, ki sega v dobo celjskih knezov. Z grada na ta hrib je bil narejen usnjat most. Še pred nekaj leti (pred izdajo knjige 1936, op. a.) je bil na Miklavškem hribu v skalo pritrjen obroč, o katerem pravijo, da je držal ta most. To je edini zapis, ki neposredno kaže na most, ki naj bi povezoval Grajski in Miklavški hrib. Omenja se tudi most, ki so ga imeli celjski grofje, in sicer od Starega gradu k Sv. Jožefu. Po mostu so se sprehajali grofje in z njega metali v brezno kmete in druge ljudi, ki so se jim zamerili.«¹⁷

»Preteklost živi v pripovedkah.« (Janko Orožen)

Najdaljši usnjeni most Orožnov zapis izročila postavlja med Žovnek, izvorni grad Celjanov, in med Goro Oljko, nekdanje Kriško goro. Most bi moral premagati štiri kilometre zračne črte in celih 322 metrov višinske razlike, ki loči Žovnek (409 metrov nadmorske višine) od Gore Oljke (733 metrov nadmorske višine).¹⁸

V evropski zgodovini se v ustnih izročilih v povezavi z gradovi pojavljajo predvsem podzemni hodniki in usnjeni mostovi. V povezavi s tem se omenjajo predvsem gradovi »dvojčki«, ki so povezani s podzemnimi hodniki, a so ti arheološko le redko dokazani. Tudi usnjeni mostovi so pogost motiv, predvsem v Švici in Nemčiji, v nemški pokrajini Pfalz je znan motiv o usnjenem mostu med Erfensteinom in Spangenbergom. Lastnika obeh gradov sta bila brata, ki sta napela usnjeni most nad sotesko, da bi se lažje obiskovala in si v času nevarnosti pomagala. Po nekaj letih med bratoma izbruhne silovit prepir in Spangenberg je z mečem presekal usnjene jermene, ki so držali most, ravno takrat, ko je bil Erfensteiner sredi mostu, da je zgrmel v globino.¹⁹

Najstarejši najdeni zapis, ki ga je dr. Hudalesu uspelo najti v Slovenskem gospodarju iz leta 1878, o celjskem gradu:

»Med ljudstvom še se nahaja marsiktera pripovedka o tem gradu in njegovih razvalinah. Tako se govori, da je od grada čez Savinjo na Šmiklavski hrib bil razpet usnjen most, kar pa ni lahko verjeti zaradi velike daljine. Tudi pravijo, da je iz gornjega grada v mestni grad peljala podzemeljska pot in druga podzemeljska pot je peljala proti južni strani na prosto. Pod razvalinami je bojda še zdaj velik zaklad skrit. Ali so že Rimljani Gornje Celje pozidali ali poznej kdo drugi, tega ne vemo ...«²⁰

Vprašanje resničnosti mostov pa je bolj problematično – usnjenih še posebej. V večini navedenih primerov bi bilo zelo neracionalno, predrago in tehnično preveč zahtevno zgraditi kakršen koli most med dvema gradovoma, saj bi bilo treba premostiti vsaj kak kilometer zračne črte med njima, hkrati pa še nekaj deset ali več metrov višinske razlike. Zgraditi most iz takega materiala, kot je usnje, pa je bilo zagotovo povsem nemogoče, tudi če bi pri tem uporabljali napete verige. Ravno to dejstvo pa zgodbe o usnjenih mostovih zagotovo umešča iz območja realnih »zgodovinskih dejstev« na področje mitologije – nikoli niso zares obstajali, a so sodili k splošno uveljavljenim predstavam o onstranstvu in prehajanju med enim in drugim svetom.²¹

¹⁷Povzeto po Orožen J., Gradovi in graščine v narodnem izročilu I., Gradovi in graščine ob Savinji, Sotli in Savi, Celje, 1936, str. 35.

¹⁸ Povzeto po Hudales J., Gradovi in usnjeni mostovi, predstavitev v programu Powerpoint, 2013.

¹⁹ Povzeto po Hudales J., Gradovi in usnjeni mostovi, predstavitev v programu Powerpoint, 2013.

²⁰ Povzeto po Hudales J., Usnjarstvo na Slovenskem, Zbornik referatov, Šoštanj, september 2013, str. 7–31.

²¹ Povzeto po Hudales J., Usnjarstvo na Slovenskem, Zbornik referatov, Šoštanj, september 2013, str. 7–31.

Legendo, ki bi omenjala usnjeni most med Grajskim in Miklavškim hribom, sem iskal tudi v knjigah Mitološko izročilo Slovencev²², Najlepše zgodbe s slovenskih gradov²³, Najlepši slovenski miti in legende²⁴ in Zgodbe z naših gradov²⁵, vendar omembe legende nisem našel.

3.3 Analiza slikovnega gradiva

V Osrednji knjižnici Celje, Zgodovinskem arhivu Celje in na svetovnem spletu sem iskal slikovno gradivo Celja v različnih zgodovinskih obdobjih, da bi s slikovnim materialom dokazal obstoj mostu med Grajskim in Miklavškim hribom.

Naletel sem na sliko znanega celjskega umetnika Lakija, ki je upodobil most iz legende na steni v gostinskem lokalu Ilirika leta 2007, zato sem menil, da bom našel most tudi na drugih slikah, ki datirajo iz obdobja nastanka legende.

Slika 4: Celjski viseči most – po legendi²⁶

Celje se je obdalo z mestnim obzidjem v letih med 1451 in 1473. Vse do začetka 19. stoletja mesto praktično ni prestopilo obzidja, ampak je obstajalo v okviru srednjeveških mej.

Slika 5: Celje v srednjem veku²⁷

²² Šmitek Z., Mitološko izročilo Slovencev, Ljubljana, Študentska založba, 2004.

²³ Zorec M., Najlepše zgodbe s slovenskih gradov, Ljubljana, Mladinska knjiga, 2009.

²⁴ Kunaver D., Lipovšek B., Najlepši slovenski miti in legende, Ljubljana, Mladinska knjiga, 2005.

²⁵ Zorec M., Zgodbe z naših gradov, Skrivnosti grajskih zidov, Ljubljana, Karantanija, 2009.

²⁶ Vir slike: avtor slike Branko Dobravc - Laki, 2007.

²⁷ Vir slike: Mladi.smo, Knežje mesto Celje: <https://celjeslovenia.weebly.com/268asovni-stroj.html>; dostop 20. 12. 2018.

Slika 6: Srednjeveško Celje²⁸

Na sliki je Celje leta 1681, med Grajskim in Miklavškim hribom ni opaziti mostu oz. usnjene brvi. Stari grad je prikazan v pretirani veličini, saj je Grajski hrib višji, kot je v resnici, grad pa obdaja mogočno obzidje. Konec 17. stoletja tako ni vidno, da bi med hriboma obstajal viseči most.

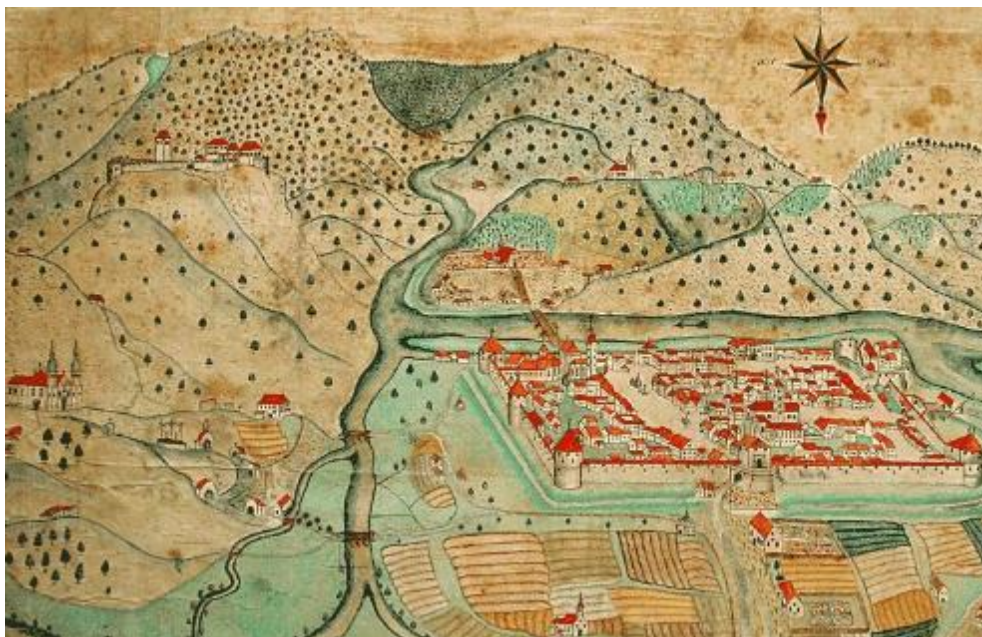

Slika 7: Celje leta 1681²⁹

²⁸ Vir slike: CŠOD, Celeia – Cilli – Celje: <https://www.csod.si/stran/celeia-cilli-celje>; dostop 20. 12. 2018.

²⁹ Vir slike: Celje: https://sl.wikipedia.org/wiki/Celje#/media/File:Vischer_-_Topographia_Ducatus_Stiria_-_035_Cilli_-_Celje.jpg; dostop 20. 12. 2018.

Na sliki je prikaz Celja iz leta 1750. Opaziti je, da se Voglajna na levi steka v Savinjo, vidno je celotno mestno obzidje, ki ga je mesto dobilo leta 1473. Lepo sta vidna Grajski in Miklavški hrib, a med seboj nista povezana z mostom.

Slika 8: Pogled na Celje proti jugu na sliki iz leta 1750 (1831), Johannes Hötzel – J. v. Rainhofen³⁰

Na sliki je mesto Celje v letu 1830, pogled je usmerjen iz jugozahodne smeri, iz katere nimamo neposrednega pogleda na celoten Miklavški hrib, vendar je vseeno vidno, da visečega mostu do Starega gradu ni.

Slika 9: Celje leta 1830³¹

³⁰ Vir slike: Joseph v. Rainhofen, 1831, po originalu: Johann Hötzel, Cilli im Jahr 1750 / Joseph von Rainhofen, 1831, after the original: Johann Hötzel, Cilli im Jahr 1750; dostop 20. 12. 2018.

³¹Vir slike: Celje: https://sl.wikipedia.org/wiki/Celje#/media/File:017_Celje,_Cilli_Kreisstadt_-_J.F.Kaiser_Lithografirte_Ansichten_der_Steiermark_1830.jpg; dostop 20. 12. 2018.

Celjski viseči most – kjer preteklost povežemo s prihodnostjo

Na fotografiji je prikazano Celje v letu 1903, in sicer pogled s Starega gradu. Miklavški hrib ni viden v celoti, vendar so mostovi le med starim mestnim jedrom in Miklavškim hribom.

Slika 10: Celje leta 1913³²

Na fotografiji iz začetka 20. stoletja je prikazan lesen Kapucinski most, ki je povezoval bregova reke Savinje. Tega mostu danes ni več. Mimo cerkve sv. Cecilije naj bi potekala dostopna pot do vstopne postaje mostu (sidrišča).

Slika 11: Celje v letu pred letom 1933³³

Ob analizi slikovnega gradiva sem ugotovil, da mostu iz legende ni na nobeni sliki.

³² Vir slike: <https://www.kamra.si/digitalne-zbirke/item/celje-na-starih-razglednicah.html>; dostop 20. 12. 2018.

³³ Vir slike: Celje: [https://sl.wikipedia.org/wiki/Celje#/media/File:Postcard_of_Celje_\(15\).jpg](https://sl.wikipedia.org/wiki/Celje#/media/File:Postcard_of_Celje_(15).jpg); dostop 20. 12. 2018.

4 Viseči mostovi

4.1 Pojem most

Najprej sem želel pojasniti pojme, ki se v raziskavi največkrat pojavljajo.

Pojem **most**, poimenovanje, ki se v literaturi največkrat pojavlja za objekt, ki povezuje, sem pojasnil s Slovarjem slovenskega knjižnega jezika (v nadaljevanju SSKJ).

Most – objekt, po katerem vodi pot čez globinske ovire: čez reko, nad potokom je most; pod tako težo bi se most podrl; graditi most z modernimi pripomočki; minirati most; voda je podrla most; iti, peljati se čez most; trden, velik most / cestni, železniški most; dravski, savski most; dvižni most; kamniti, leseni, železobetonski most; zasilni most; most za pešce / zeleni most, most za varno gibanje predvsem divjih živali prek avtoceste // teh. temu objektu podobna naprava za pretok vode, nafte: za dovod tlačne cevi k centrali bo treba napraviti tudi most // knjiž. kar je podobno temu objektu: Kikladi in Sporadi so naraven otočni most med Evropo in Azijo.³⁴

V literaturi se most, ki naj bi povezoval Grajski in Miklavški hrib, različno poimenuje. Pojavlja se kot usnjeni most, celjski viseči most, viseča brv, Viseči most Celje, Most 505. Ker uradnega poimenovanja še ni, bom v nalogi uporabljal različna imena, poskušal pa bom najti tudi uradno ime, ki ga bo most nosil.

Mostove lahko gradimo iz različnih materialov, in sicer iz lesa, kamna, železa, jekla, armiranega betona in prednapetega betona. Les kot gradbeni material je eden šibkejših materialov pri gradnji mostov, vendar je bil v preteklosti eden izmed najdostopnejših virov gradbenega materiala. Danes so vedno pogostejši mostovi iz armiranega betona, ki je sestavljen iz mešanice cementa, vode in peska ali proda. Beton omogoča varnost konstrukcij, saj je razmeroma odporen na zunanje vplive in staranje.³⁵

Poznamo tudi več vrst mostov, kot so obočni, ločni, viseči, gredni, konzolni, gibljivi, palični, s poševnimi zategami. Obočni mostovi segajo daleč v preteklost, in sicer v antično obdobje rimskih gradenj, predvsem v obliki viaduktov. Veliko pozornosti prinesejo palični in viseči mostovi, ki veljajo pri gradnji za nekaj posebnega. Med danes po gradnji najpogostejše mostove spadajo konzolni in gredni mostovi, saj njihova gradnja ni tehnično zahtevna.³⁶

Viseči mostovi so zgrajeni za premoščanje največjih razdalj. Preprost viseči most sestavljajo stebri, preko katerih napeljemo dva kabla, na vsem tem pa visi neka podlaga, ki omogoča prečkanje. Sama oblika visečega mostu spada med starodavne oblike gradnje mostov, predvsem na območjih, kjer je bilo treba prečkati prepadna območja, okoliščine pa niso dovoljevale varne postavitve drugih oblik mostov. Med takšne kraje spadajo na primer veliki gorski pritoki, ki imajo hiter in silovit padec.³⁷

Prvi viseči mostovi so se verjetno pojavljali na območju Azije, Afrike in Južne Amerike. Bili so zgrajeni s pomočjo vrvi iz rastlinskih vlaken, kot so ovijalke in konoplja. Danes je tehnologija njihove izgradnje precej napredovala. Najpomembnejši nosilni del visečih mostov

³⁴ SSKJ, dostopen na: <http://bos.zrc-sazu.si/sskj.html>; dostop 3. 12. 2018.

³⁵ Žepič V., Ručigaj S., Mostovi na Slovenskem – kulturna dediščina, raziskovalna naloga, Kranj, 2012.

³⁶ Žepič V., Ručigaj S., Mostovi na Slovenskem – kulturna dediščina, raziskovalna naloga, Kranj, 2012.

³⁷ Žepič V., Ručigaj S., Mostovi na Slovenskem – kulturna dediščina, raziskovalna naloga, Kranj, 2012.

je jeklena vrv – jeklenica, ki visi med dvema pilonom. Viseči kabli so s kavljji pripeti na obe strani mostu, cestišče pa prosto visi v zraku. En kabel je sestavljen iz tisočernih žic.³⁸ Najslavnejši viseči most na svetu je Golden Gate v San Franciscu.

4.2 Viseči mostovi v Sloveniji in po svetu

V **Sloveniji** viseči mostovi povezujejo bregove rek Idrijce, Soče, Sore, Save in Savinje. Vendar nobeden izmed mostov, ki trenutno stojijo v Sloveniji, ne povezuje dveh hribov na takšni višini in v tolikšni dolžini, kot bi Miklavški in Grajski hrib povezoval celjski viseči most.

Slika 12: Viseča brv čez Idrijco³⁹

Slika 13: Viseča brv čez Idrijco v rekreacijskem parku Mejca⁴⁰

³⁸ Žepič V., Ručigaj S., Mostovi na Slovenskem – kulturna dediščina, raziskovalna naloga, Kranj, 2012.

³⁹ Vir fotografije: Posoški razvojni center, Viseči mostovi: <http://www.camisproject.eu/viseci-mostovi.html>; dostop 1. 3. 2019.

⁴⁰ Vir fotografije: Posoški razvojni center, Viseči mostovi: <http://www.camisproject.eu/viseci-mostovi.html>; dostop 1. 3. 2019.

Slika 14: Brv Zmuklica čez Sočo pri vasi Kal – Koritnica⁴¹

Slika 15: Viseča brv čez Savinjo pri Levcu leta 1969⁴²

Slika 16: Današnja Levška brv⁴³

Celju najbližji viseči most je v Levcu, kjer prečka reko Savinjo.

V **tujini** najdemo veliko visečih mostov, ki premagujejo velike razdalje in višine. Nekaj izmed njih jih lahko primerjam z mostom, ki ga načrtujejo v Celju, tako bo dolžini kot obliki in konstrukciji.

Geierlay, Nemčija

- Razpon: 360 m
- Pohodna širina: 0,85 m
- Teža konstrukcije: 62 ton, jeklo S355
- Kabli: LC 4 x 40 + 2 x 32 + 2 x stabilizacijski

Slika 17: Most Geierlay, Nemčija⁴⁴

⁴¹ Vir fotografije: Posoški razvojni center, Viseči mostovi: <http://www.camisproject.eu/viseci-mostovi.html>; dostop 1. 3. 2019.

⁴² Zgodovinski arhiv Celje, SI_ZAC/1028/004_00496, Fototeka Božič Milan, pridobljeno v ZAC; dostop 7. 12. 2018.

⁴³ Avtor fotografije: Nejc Ocvirk.

⁴⁴ Vir fotografije: Korpnik produkcija d.o.o., idejni projekt Viseči most Celje, Celje, december 2017.

- Nosilnost 76,5 t, 950 oseb
- Cena: 1.140.000 EUR; 3800 EUR/m²; 3200 EUR/m
- Gradnja: 5 mesecev
- Cena prečkanja: brezplačno, pohodniški most

Highline 179, Avstrija

- Razpon: 406 m/ H = 113 m
- Pohodna širina: 1,20 m
- Teža konstrukcije: 77 ton, jeklo S355
- Kabli: LC 4 x 60 + stabilizacijski
- Nosilnost: 80 t, 1000 oseb; uporabno za 500 oseb
- Cena: 1.800.000 EUR; 3700 EUR/m²; 4500 EUR/m
- Gradnja: 7 mesecev; projekt ideja – realizacija 10 let
- Cena prečkanja: 8 EUR odrasli, 5 EUR otroci

Slika 18: Most Highline 179 v Avstriji⁴⁵

Slika 19: Avstrijski viseči most z gradom v ozadju⁴⁶

⁴⁵ Vir fotografije: Korpnik produkcija d.o.o., idejni projekt Viseči most Celje, Celje, december 2017.

Med vsemi visečimi mostovi, ki sem jih našel v Evropi, se mi po veduti avstrijski most zdi najbolj podoben načrtovanemu celjskemu mostu. Most namreč povezuje dva hriba, razpon je 406 metrov, v ozadju pa stoji grad z obzidjem.

Titan RT, Nemčija

- Razpon: 460 m/H = 100 m
- Pohodna širina: 1,20 m
- Teža konstrukcije: 120 ton, jeklo S355
- Kabli: LC 4 x 65 + stabilizacijski 2 x 36
- Nosilnost: 200 oseb
- Cena: 3.000.000 EUR; 5400 EUR/m²; 6500 EUR/m
- Gradnja: 12 mesecev; projekt ideja – realizacija 3,5 leta
- Cena prečkanja: 6 EUR odrasli, 4 EUR otroci

Slika 20: Most Titan RT v Nemčiji⁴⁷

Charles Kuonen Zermatt, Švica

- Razpon: 494 m/H = 85 m
- Pohodna širina: 0,65 m
- Teža konstrukcije: 60 ton, jeklo S355
- Kabli: LC 2 x 53 + stabilizacijski
- Nosilnost: 200 oseb
- Cena: 700.000 EUR; 2200 EUR/m²; 1500 EUR/m
- Gradnja: 3 mesece
- Cena prečkanja: brezplačno, pohodniški most

Slika 21: Most Charles Kuonen Zermatt v Švici⁴⁸

⁴⁶ Vir fotografije: MMC RTV Slovenija, P. S., Foto: Tisti brez vrtoglavice lahko na Tirolskem obiščete Guinnessovega rekorderja: <https://www.rtvlo.si/zabava/novice/foto-tisti-brez-vrtoglavice-lahko-na-tirolskem-obiscete-guinnessovega-rekorderja/353062>; dostop 10. 2. 2019.

⁴⁷ Vir fotografije: Korpnik produkcija d.o.o., idejni projekt Viseči most Celje, Celje, december 2017.

⁴⁸ Vir fotografije: Korpnik produkcija d.o.o., idejni projekt Viseči most Celje, Celje, december 2017.

Slika 22: Kitajski stekleni most čez kanjon Zhangjiajie⁴⁹

Na Kitajskem so zgradili viseči most s stekleno pohodno površino.

Mostova na Japonskem in v Peruju sta narejena iz naravnih materialov.

Slika 23: Viseči most v Šikoku na Japonskem⁵⁰

⁴⁹ Vir fotografije: <https://www.delo.si/prosti-cas/kult/sprehod-po-oblakih.html>; dostop 1. 3. 2019.

⁵⁰ Vir slike: https://www.dailymail.co.uk/travel/travel_news/article-3270916/Would-dare-walk-TERRIFYING-bridges-earth-revealed.html; dostop 1. 3. 2019.

Slika 24: Viseči most v Peruju⁵¹

4.3 Članki o načrtovani izgradnji visečega mostu med Miklavškim in Grajskim hribom

Pred samim terenskim delom sem na spletu poiskal in pregledal članke različnih spletnih medijev. Ugotovil sem, da je bilo o projektu izgradnje visečega mostu zapisanih že kar nekaj člankov, predvsem o tem, kje naj bi potekal, o okvirni ceni in o avtorju projekta.

Članek Novega tednika 18. 5. 2017 povzema, da naj bi celjski župan že v svojem govoru ob prazniku Mestne občine Celje leta 2017 turizem označil kot strateško področje razvoja občine v prihodnje in napovedal nekatere drzne turistične zamisli in načrte. Mednje štejemo tudi izgradnjo visečega mostu.⁵²

Izgradnjo visečega mostu je omenjala tudi Mladina 1. 9. 2017. Zapisali so, da jih je zanimalo, kako dolg naj bi bil most nad Savinjo, kdaj naj bi bil zgrajen in koliko znašajo stroški gradnje, a so pri tem na celjski občini dobili dokaj skop odgovor, in sicer: »Projekt visečega mostu je v idejni zasnovi. Načrti in parametri mostu še niso narejeni, zato o implementaciji projekta še ne moremo govoriti.« Neuradno je revija Mladina izvedela, da naj bi most stal najmanj 5 milijonov evrov.⁵³

V spletnem časopisu Celja in okolice Celje.info so 22. 2. 2018 zapisali, da so v Mestni občini Celje prepričani, da je v turizmu še veliko neizkoriščenih priložnosti, zato je občina v sodelovanju s priznanim celjskim arhitektom pripravila idejni projekt za izgradnjo visečega mostu med Grajskim hribom pod Starim gradom in Miklavškim hribom. S turistično atrakcijo si želijo povečati prepoznavnost Celja na evropskem in svetovnem turističnem zemljevidu ter

⁵¹ Vir slike: https://www.dailymail.co.uk/travel/travel_news/article-3270916/Would-dare-walk-TERRIFYING-bridges-earth-revealed.html; dostop 1. 3. 2019.

⁵² Povzeto po Novi tednik, Gorjanc R., Kdaj po visečem mostu z grajskega na Miklavški hrib: <http://www.nt-rc.si/radio-celje/kdaj-po-visecem-mostu-iz-grajskega-na-miklavski-hrib/>; dostop 5. 1. 2018.

⁵³ Povzeto po Mladina, Marn U., Najdaljši most; <https://www.mladina.si/181683/najdaljsi-most/>; dostop 5. 1. 2018.

v knežje mesto privabili številne turiste od blizu in daleč. Spletni časopis navaja, da bi bil viseči most v Celju s svojimi 505 metri po doslej znanih podatkih med najdaljšimi mostovi tibetanskega sloga na svetu. Navaja tudi, da je trenutni najdaljši viseči most v tibetanskem slogu v Švici in je dolg 494 metrov. Po besedah župana Bojana Šrota, ki jih je povzel časopis, bo viseči most doživljajsko in vsebinsko povezal historično mestno jedro s Starim gradom Celje. Po njegovih besedah občina načrtuje ureditev doživljajske poti, ki bo turiste vodila mimo zgodovinskih in kulturnih znamenitosti v starem mestnem jedru, preko Splavarskega mostu do Mestnega parka in od tam do Heraklejevega svetišča in čez viseči most na Stari grad. Turistom naj bi na tak način ponudili možnost, da si v enem dnevu ogledajo arheološka najdišča, Muzej novejšje zgodovine Celje, Pokrajinski muzej Celje in še številne druge znamenitosti. Po drugi strani, kot pravi župan, bi s tem projektom uresničili zgodovinsko legendo, ki govori o tem, da je Stari grad na levem bregu Savinje in nasproti stoječi Miklavški hrib, kjer je cerkev sv. Miklavža, že v času celjskih knezov povezoval usnjeni most. Ljudje na Miklavškem hribu so še v preteklem stoletju kazali na obroč, pritrjen na skalo, ki naj bi držala most. Glede na takratna znanja in veliko razdaljo med Starim gradom in Miklavškim hribom bi danes sicer težko verjeli, da so v časih celjskih knezov takšen most res imeli in ga celo uporabljali, še pravi župan. Idejno zasnovo za viseči most je v februarju 2018 na seji mestnega sveta predstavil arhitekt Nande Korpnik. Po njegovih besedah naj bi bila gradnja 60 ton težke viseče konstrukcije precej zahtevna. Most bo v celoti jeklen, sestavljen pa bo iz kablov, vrvi, vešalk in pohodne površine, ki bo zasnovana kot jeklena rešetka. Sidran bo v pobočje hriba na obeh straneh. Po prvih ocenah občine bo celoten projekt stal okoli 3,3 milijona evrov. Ureditev dostopnih poti bo stala okoli milijon, gradnja mostu pa okoli 2,3 milijona evrov. Po besedah občine v februarju 2018, ko je bil članek napisan, finančne konstrukcije za izgradnjo mostu še niso naredili, dopuščajo pa različne oblike financiranja. Dopušča se možnost o javno-zasebnem partnerstvu, lahko bi ga prijavi na evropski razpis za sofinanciranje turistične infrastrukture. Glede na zahtevnost projekta bi lahko vsa potrebna soglasja in dovoljenja dobili predvidoma v dveh letih (torej v začetku leta 2020, op. a.). Težav z odkupi zemljišč naj občina ne bi imela, ker bo projekt izvedla na zemljiščih, ki so v lasti Mestne občine Celje.⁵⁴

Izgradnjo mostu je omenjal tudi spletni časopis Žurnal, ki je povzel županove besede iz zgornjega članka in dodal, da želi Celje s turistično atrakcijo povečati prepoznavnost mesta na turističnem zemljevidu sveta.⁵⁵

⁵⁴ Povzeto po Celje.info, Celje naj bi dobilo več kot 500 metrov dolg viseči most:

<https://www.celje.info/aktualno/celje-naj-bi-dobilo-vec-kot-500-metrov-dolg-viseci/>; dostop 5. 1. 2018.

⁵⁵ Povzeto po Žurnal24.si, B. P., V Celju bodo zgradili enega najdaljših mostov na svetu:

<https://www.zurnal24.si/popotnik/v-celju-bodo-zgradili-enega-najdaljsih-mostov-na-svetu-305450>; dostop 5. 1. 2018.

Slika 25: Prikaz južne strani Celja ob izgradnji visečega mostu med Miklavškim in Grajskim hribom⁵⁶

Tudi spletni portal MCC RTV SLO je povzel besede Bojana Šrota na mestni seji februarja 2018 in opisal doživljajsko pot, ki naj bi jo most dokončno povezal.⁵⁷

4.4 Načrti za izgradnjo celjskega visečega mostu

Avtorji idejne zasnove celjskega visečega mostu so Nande Korpnik, univ. dipl. inž. arh., dr. Viktor Markelj, univ. dipl. inž. gradb., Dušan Rožič, univ. dipl. inž. gradb., pod arhitekturno zasnovo se je podpisala Korpnik produkcija, d. o. o., iz Celja, pod konstrukcijsko zasnovo pa PONTING, inženirski biro, d. o. o., iz Maribora.

Korpnik navaja, da je edinstvena priložnost, ki jo historično staro jedro še ima, preobrazba v kulturno, turistično, morda celo stanovanjsko elitno četrt. Ob tem pa se oprijemajo legende, ki pravi, da je Stari grad na levem bregu Savinje in nasprotni Miklavški hrib, kjer stoji cerkva sv. Miklavža, v času celjskih knezov povezoval usnjeni most. Po njihovem zapisu je glede na razdaljo in takratna znanja težko verjetno, da je bil most v funkciji, kot si jo predstavljamo danes, resničen. Iz starega mestnega jedra lepo viden Stari grad Celje je v času grofov moral biti težje dostopen in most je lahko predstavljal kontroliran dostop do varnega utrdbenega zavetja. Danes je grad edinstvena kulturna dediščina in je javno dostopen. Množični obiski so zaželeni in dvorišče postaja vedno pogostejše prizorišče kulturno-turističnih programov, pomembnih za Celje in tudi širši prostor. Na celjski grad je možen motoriziran dostop, vendar je cesta speljana iz mestnega jedra. Na severnem delu Grajskega hriba je speljana strma pešpot (Pelikanova pot) skozi zaraščeno pobočje, ki je bližje Celju. Rob južnega dela starega mestnega jedra, ki je naslonjen na levi breg Savinje in na vzhodu zarobljen z Voglajno, se programsko z ureditvijo obeh bregov Savinje vedno bolj odpira proti jugu in posledično proti celjskemu gradu, ki panoramsko nadvladuje mesto na svoji severozahodni strani. Tudi Mestni park bogati družabno življenje Celja. Zaradi promenadne ureditve levega brega Savinje in stavb, ki se zavestno odpirajo proti jugu, kot na primer mestna knjižnica, kaže morfološka slika mesta danes na živo in pestro dogajanje na južnem robu starega mestnega jedra.

Od skoraj vsepovsod vidna panoramska veduta Starega gradu Celje prav kliče po bližji in vidni povezavi s starim mestnim jedrom, ki se vsebinsko vedno bolj kulturno in turistično

⁵⁶ Vir fotografije: Korpnik produkcija d.o.o., idejni projekt Viseči most Celje, Celje, december 2017.

⁵⁷ Povzeto po MMC RTV Slovenija, G. K., 505-metrski most naj bi povezal celjski grad in mestno jedro: <https://www.rtvlo.si/lokalne-novice/stajerska/505-metrski-most-naj-bi-povezal-celjski-grad-in-mestno-jedro/447068>; dostop 5. 1. 2018.

bogati. Ideja, da se staro mestno jedro poveže s pešpotjo preko Splavarskega mostu, skozi Mestni park in se povzpne na dobro polovico višine Miklavškega hriba in preko visečega mostu preide na Grajski hrib ter se zaključi na najpomembnejši vizualni značilnosti Celja – Starem gradu, samo dopolni vsebinsko preobrazbo mesta v bogato in turistično urbano celoto. V zadnjem obdobju razvoja se uspešno prezentirajo arheološke ostaline, lepo se skrbi za srednjeveške spomenike, obnavlja se historična arhitektura in dopolnjuje gradnja v sodobnem slogu. Načrtovani viseči most bi zaradi svoje dolžine in samega prostorskega konteksta lahko pomembno prispeval k še večji prepoznavnosti Celja daleč naokoli. Viseča brv, spuščena na dobri polovici višine obeh hribov, ki bi jih povezovala, ne spreminja panoramske prostorske slike najpomembnejše vizualne vedute Celja, bi pa lahko postala del doživljajske poti in vsebinske povezave starega historičnega mestnega jedra s Starim gradom Celje.⁵⁸

Kot vrsto objekta so v svojem idejnem projektu avtorji navedli Viseči most Celje/Ce505. Pod vrsto projektne dokumentacije so navedli idejno zasnovo. Datum izdaje dokumenta je december 2017. Idejna zasnova predstavlja prostorsko preveritev in tehnično izvedljivost viseče brvi. 5. člen Odloka o prostorskih ureditvenih pogojih za širše območje Miklavškega hriba in za širše območje starega celjskega gradu na območju Miklavškega hriba in na območju starega (gornjega) celjskega gradu ne dovoljuje novogradenj izven opredeljenih zazidalnih stavbnih zemljišč. Na območju izven opredeljenih zazidalnih stavbnih zemljišč je dovoljeno le krajinsko urejanje in urejanje za turistično-rekreacijske namene. Kljub temu da viseči most vsebinsko ustreza Prostorskim ureditvenim pogojem, je Brv CE505 zahteven gradbenoinženirski objekt, za katerega je treba pridobiti gradbeno dovoljenje in dopolniti Prostorske ureditvene pogoje. Idejna zasnova je izdelana kot stavbni preizkus.⁵⁹

V idejnem projektu zasnovatelji predvidevajo:

- a) **Nove pešpoti**, ki naj bi bile pohodniškega značaja v največji širini 120 cm.
- b) **P1** – postajališče, in sicer ob vznožju Grajskega hriba se med Voglajno in cesto (Zagrad–Cesta na Grad) uredi postajališče za avtobuse. Predvideno je kratkotrajno parkiranje. Postajališče je ločeno od cestišča s hodnikom za pešce (pločnik). Vse povozne površine bodo asfaltirane, omejene z dvignjenimi betonskimi robniki in nagnjene proti vtočnim jaškom ali vzdolžnim linijskim rešetkam.
P2 – parkirišče, in sicer ob vznožju Grajskega hriba se med železnico in cesto uredi parkirišče za osebna vozila in kolesa ter kolesa z motorjem. Parkirišče je ločeno od cestišča s hodnikom za pešce (pločnik). Parkirišče bo urejeno enosmerno – uvoz in izvoz s parkirišča sta ločena. Vse povozne površine bodo utrjene, omejene z dvignjenimi betonskimi robniki in nagnjene proti vtočnim jaškom ali vzdolžnim linijskim rešetkam. Na novo se definirajo parkirna mesta s talnimi oznakami. Na cesti se izvede prometna signalizacija za varnost pešcev (prehod za pešce, prometni znaki ...). Predviden je prostor za zabojnike za smeti.
PARKIRNE POVRŠINE: predvideno je 20 parkirnih mest za osebna vozila (od tega 1 parkirno mesto za invalide); predvidena so tudi parkirna mesta za kolesa in kolesa z motorjem.
- c) **Vstopna in izstopna točka** na obeh koncih visečega mostu v obliki manjšega razglednega platoja, s katerega bi se kontrolirala vstop in izstop na brv. Armiranobetonski objekt, vgrajen in sidran v samo pobočje, bi hkrati tudi služil kot nosilna osnova za vpenjanje nosilnih kablov visečega mostu. Pod konstrukcijsko

⁵⁸ Povzeto po Korpnik produkcija d.o.o., idejni projekt Viseči most Celje, Celje, december 2017.

⁵⁹ Povzeto po Korpnik produkcija d.o.o., idejni projekt Viseči most Celje, Celje, december 2017.

nosilnimi in sidrnimi kabli bi bil manjši zaprt prostor za upravljavca in nadzornika dostopa na brv. Razgledni plato na Miklavškem hribu bi imel manjše javne sanitarije, vgrajene v hrib. Plato pred vstopom na brv se tlakuje in primerno odvodnjava. Vsa urbana oprema je predvidena v fiksni izvedbi. Prostor bo ograjen z ograjo. Vse višinske razlike bodo zaščitene s transparentno varnostno ograjo (minimalna višina 120 cm).

- d) Viseči most je viseča konstrukcija z razponom dolžine 505 m. Viseča brv ima pohodno površino v širini 120 cm in je namenjena izključno pešcem. Most je v celoti jeklen, sestavljen iz kablov, vrvi, vešalk in pohodno površino, zasnovano kot jekleno rešetko. Most je sidran direktno v pobočje hriba na obeh straneh.⁶⁰

Ker gre na območju izgradnje mostu za varovano območje, bi po navedbah arhitektov bilo treba pridobiti soglasje Ministrstva za kulturo, Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije, OE Celje.

Slika 26: Varovano območje⁶¹

Treba bi bilo pridobiti tudi vodovarstveno soglasje na Ministrstvu za okolje in prostor, Direkcija Republike Slovenije za vode, Sektor območja Savinje.

⁶⁰ Povzeto po Korpnik produkcija d.o.o., idejni projekt Viseči most Celje, Celje, december 2017.

⁶¹ Vir fotografije: Korpnik produkcija d.o.o., idejni projekt Viseči most Celje, Celje, december 2017.

Slika 27: Vodno območje⁶²

Soglasje bi bilo treba pridobiti tudi za območje naravne vrednote, in sicer pri Ministrstvu za okolje in prostor, Agencija Republike Slovenije za okolje.

Slika 28: Naravne vrednote⁶³

Zaradi velikega odseka gozda, ki prevladuje na območju izgradnje mostu, bi bilo potrebno dovoljenje Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Direktorat za gozdarstvo, lovstvo in ribištvo, Sektor za gozdarstvo ter Zavoda za gozdove Slovenije.

⁶² Vir fotografije: Korpnik produkcija d.o.o., idejni projekt Viseči most Celje, Celje, december 2017.

⁶³ Vir fotografije: Korpnik produkcija d.o.o., idejni projekt Viseči most Celje, Celje, december 2017.

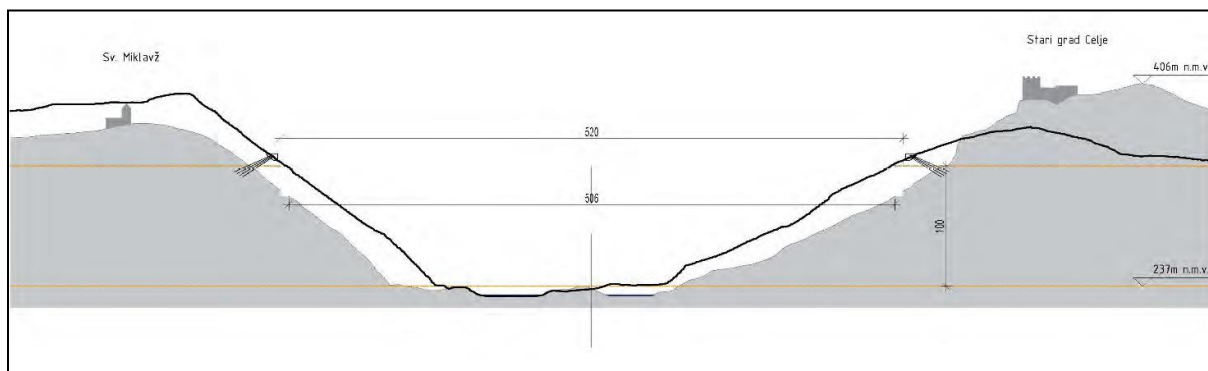

Slika 29: Odsek gozda⁶⁴

Zasnova premostitve:

Na lokaciji premostitve ima dolina naslednje gabarite:

- širina doline cca 500 m,
- višina premostitve cca 100 m.

Slika 30: Prečni profil na mestu prečkanja⁶⁵

Pogoji premostitve; ovira cca 500 m v enem razponu in višina premostitve cca 100 m omejujeta izbiro konstrukcijskega sistema na visečo konstrukcijo ter izbiro materiala na jeklo. Zaradi ekstremnih razponov so vsi mostovi za pešce takšne konstrukcije pri prehodu pešcev podvrženi vibracijam in nihanjem. Zaradi relativno majhnih površin ter izbire konstrukcijskih rešitev in materialov nosilne konstrukcije je cena teh mostov po m² tudi relativno visoka v primerjavi s cestnimi mostovi.

⁶⁴ Vir fotografije: Korpnik produkcija d.o.o., idejni projekt Viseči most Celje, Celje, december 2017.

⁶⁵ Vir fotografije: Korpnik produkcija d.o.o., idejni projekt Viseči most Celje, Celje, december 2017.

Slika 31: Prečni prerez konstrukcije⁶⁶

Projekt predvideva, da bo most namenjen izključno pešcem. Objekt je zasnovan kot viseča konstrukcija z enim razponom dolžine cca 506 m. Nosilno konstrukcijo predstavljajo štirje kabli – vrvi dimenzije LC 80 mm, na katero je s pomočjo vešalk obešena pohodna površina, ki je zasnovana kot jeklena rešetka. Nosilni kabli so preko dveh betonskih blokov direktno sidrani v hribinsko osnovo s pomočjo prednapetih sider. Gradnja takšnih objektov je tehnološko zahtevna, še posebej montaža nosilnih vrvi in sekundarne jeklene konstrukcije, zato je za to fazo treba izbrati izvajalca z ustreznimi referencami in izkušnjami. Gradbišče se uredi na zemljišču, predvidenem za gradnjo. Predvideno je na dveh lokacijah, do katerih bo treba urediti potrebne dostope; na Miklavškem hribu na platoju ob krajni podpori se uredi gradbišče za potrebe izdelave krajne podpore vključno s sidriščem, na lokaciji pri Celjskem gradu pa se zaradi lažjega dostopa uredi gradbišče tudi za potrebe transporta in montaže glavne nosilne konstrukcije – nosilnih kablov ter sekundarne konstrukcije.⁶⁷

⁶⁶ Vir fotografije: Korpnik produkcija d.o.o., idejni projekt Viseči most Celje, Celje, december 2017.

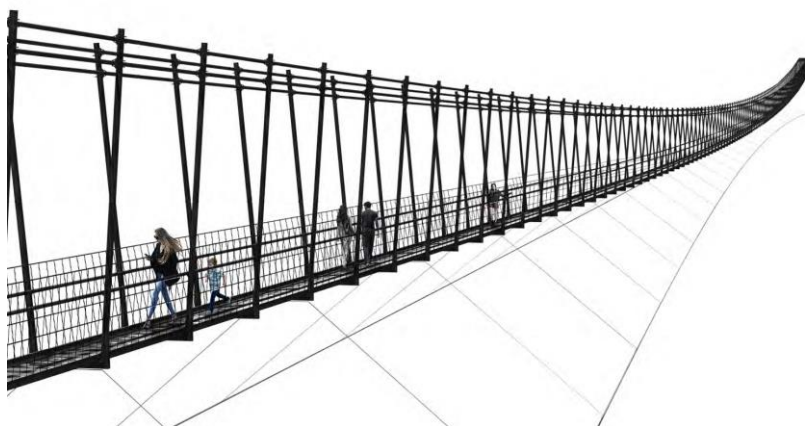
⁶⁷ Povzeto po Korpnik produkcija d.o.o., idejni projekt Viseči most Celje, Celje, december 2017.

Slika 32: Sidrišče in vstopna točka⁶⁸

Most ni namenjen neomejeni javni uporabi, ampak bo dostop nanj kontroliran. Koristna obtežba s pešci je določena:

- normalna uporaba 500 pešcev/80 kg,
- ekstremna obtežba 1000 pešcev/80 kg.

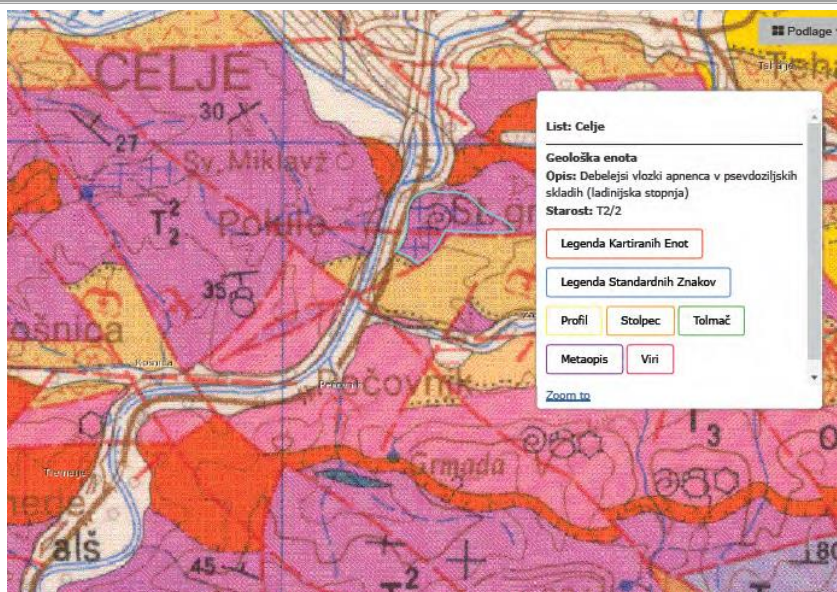

Slika 33: Shema mostu⁶⁹

Pri izgradnji mostu se upoštevata tudi sneg in veter. V skladu z javno dostopno geološko karto se na lokaciji objekta na levem bregu na lokaciji Starega gradu pojavljajo apnenca, na desnem bregu pa skladi skrilavca, tufa in delno apnenca.

⁶⁸ Vir fotografije: Korpnik produkcija d.o.o., idejni projekt Viseči most Celje, Celje, december 2017.

⁶⁹ Vir fotografije: Korpnik produkcija d.o.o., idejni projekt Viseči most Celje, Celje, december 2017.

Slika 34: Osnovna geološka karta⁷⁰

Cena projekta izgradnje visečega mostu:

- Opaž, armatura, beton: 411.808,00 €
- Sidranje opornika/na oporniku: 148.948,50 €
- Brv: 709.018,20 €
- Oprema: 97.220,00 €
- Montaža: 250.000,00 €
- Projektna dokumentacija: 150.000,00 €
- Nepredvidena dela: 176.699,47 €

Skupaj z DDV: **2.371.306,89 €**

Slika 35: Prikaz postavitve mostu⁷¹

⁷⁰ Vir fotografije: Korpnik produkcija d.o.o., idejni projekt Viseči most Celje, Celje, december 2017.

⁷¹ Vir fotografije: Korpnik produkcija d.o.o., idejni projekt Viseči most Celje, Celje, december 2017.

Cena stroškov za arhitekturno infrastrukturo:

- Parkirišča: 312.000,00 €
- Pešpoti: 252.000,50 €
- Plato, info, oprema, sanitarije: 144.000,00 €
- Projektna dokumentacija: 35.400,00 €

VREDNOST VSE SKUPAJ DEL Z DDV: **3.278.255,50 €**

Slika 36: Prikaz mostu z južne strani Celja⁷²

4.4.1 Mnenje Zavoda RS za varstvo narave

Zavod RS za varstvo narave je dne 14. 6. 2018 izdal strokovno mnenje v zvezi z gradnjo visečega mostu – povezava Miklavški hrib in Grajski hrib v Mestni občini Celje, in sicer v postopku presoje sprejemljivosti posega v okviru naravovarstvenega soglasja. Zavod je vlogo sprejel 31. 5. 2018 od MOC, ki je vlogi priložila idejni projekt Korpnik produkcije, d. o. o. Zavod je ugotovil, da bi lokacija mostu potekala na varovanem območju Natura 2000 Savinja Celje – Zidani Most. Glede na fazo projektiranja in podane projektne rešitve je zavod ugotovil, da poseg ne bo imel bistvenega vpliva na varstvene cilje območja Natura 2000 Savinja Celje – Zidani Most, zato ga ocenjuje z velikostnim razredom B – nebistven vpliv.

Zavod je pri izdaji mnenja podal tudi določene naravovarstvene pogoje, ki jih je treba upoštevati pri nadaljnjem načrtovanju in gradnji, podrobneje pa so opisani v prilogi raziskovalne naloge (Zavod RS za varstvo narave, pridobljeno 15. 2. 2019).

4.4.2 Mnenje Agencije RS za okolje

Agencija Republike Slovenije za okolje je dne 19. 6. 2018 v odločbi v povezavi z izgradnjo visečega mostu med Miklavškim hribom in Grajskim hribom, na zemljišču v k. o. Zagrad s parc. št. 324/1, 337/1, 337/4 in v k. o. Lisce 703/3, 703/11, 690/1, izdala naravovarstvene pogoje, ki so podrobneje predstavljeni v prilogi raziskovalne naloge (Zavod RS za varstvo narave, pridobljeno 15. 2. 2019).

⁷² Vir fotografije: Korpnik produkcija d.o.o., idejni projekt Viseči most Celje, Celje, december 2017.

4.5 Terensko delo

4.5.1 Kataster parcel, v katerih bo sidrišče mostu

Na Geodetski upravi Celje sem s pomočjo programa Pregis preveril lastništvo parcel, na katerih je predvideno sidrišče za celjski viseči most oziroma so v bližini njegove lokacije. Z raziskavo sem ugotovil, da so na Grajskem hribu aktualne tri parcele, na Miklavškem hribu pa jih je šest.

Miklavški hrib – k. o. Lesce (1078), parcelne številke:

88/1: v lastništvu Republike Slovenije

88/2: v lastništvu Republike Slovenije

87/1: v lastništvu Republike Slovenije

78/3: v lastništvu Mestne občine Celje

46/2: v lastništvu Mestne občine Celje in Republike Slovenije

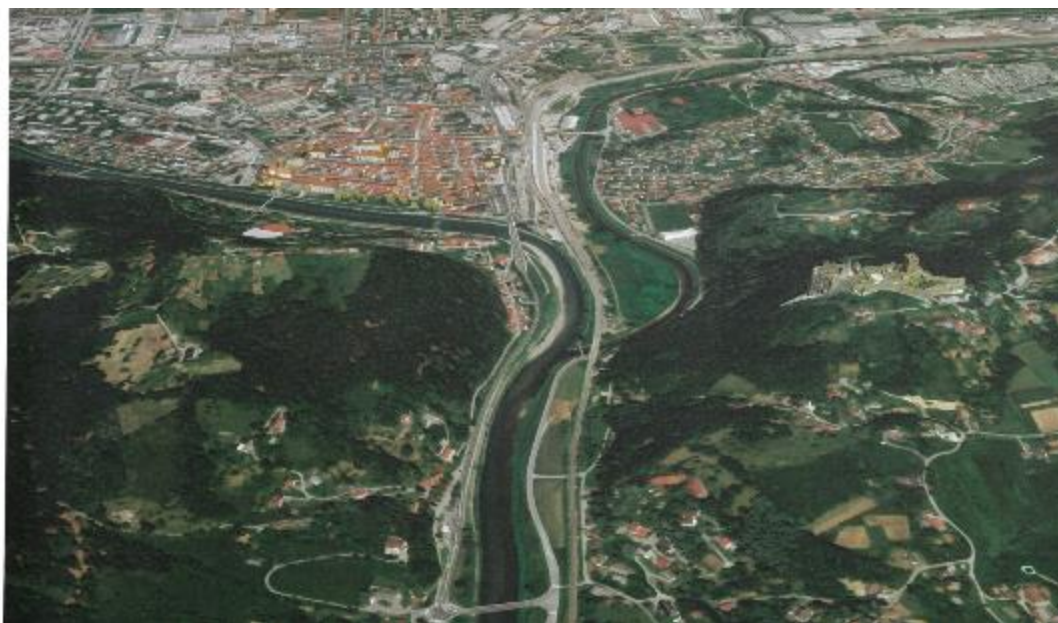
46/1: v lastništvu Mestne občine Celje

Grajski hrib – k. o. Zagrad (1081), parcelne številke:

324/1: v lastništvu Mestne občine Celje

337/1: v lastništvu Mestne občine Celje

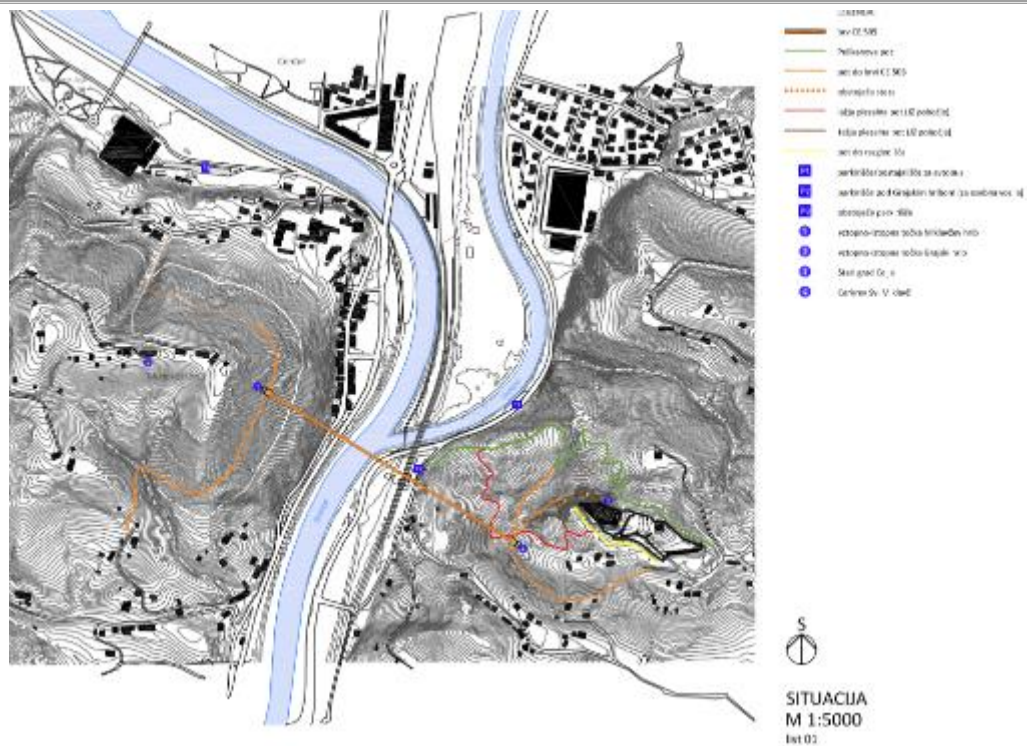
337/4: v lastništvu Mestne občine Celje

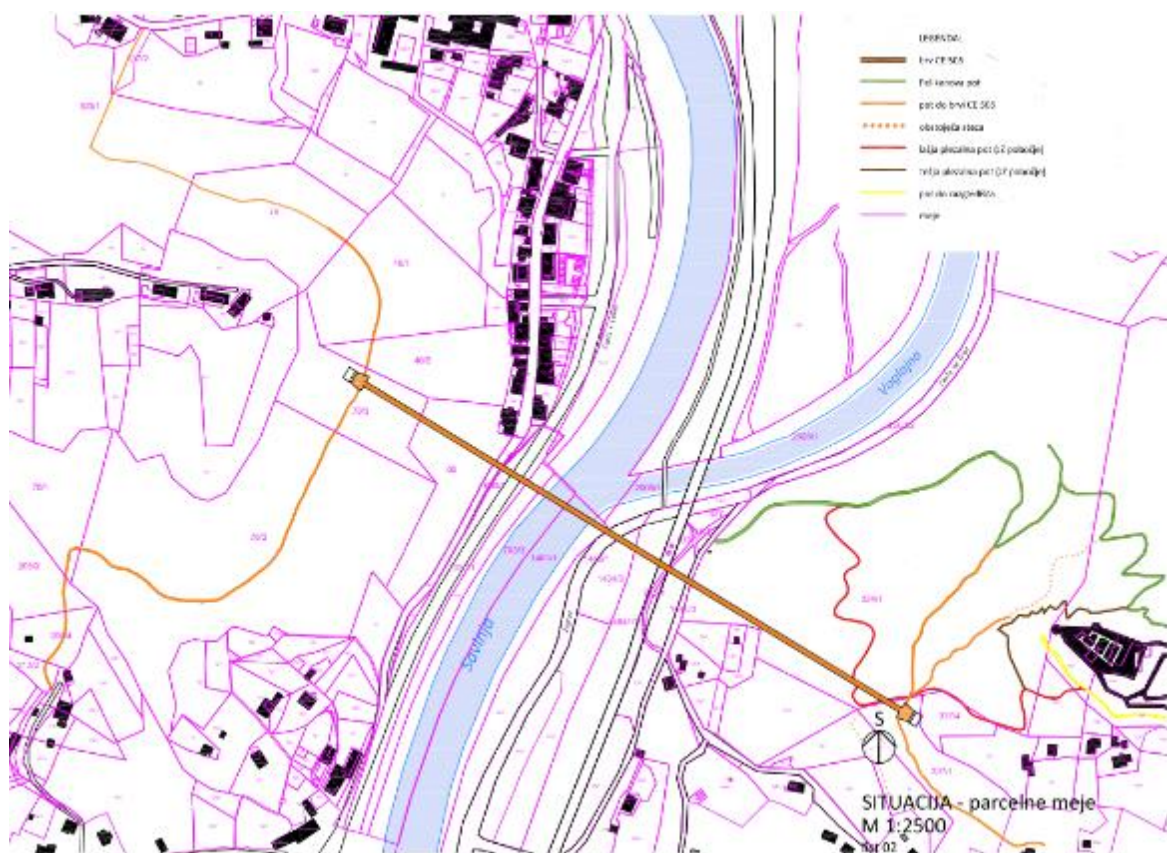
Slika 37: Satelitski posnetek Celja z Miklavškim in Grajskim hribom na jugu⁷³

⁷³ Izris iz programa Pregis; dostop 28. 2. 2019.

Celjski viseči most – kjer preteklost povežemo s prihodnostjo

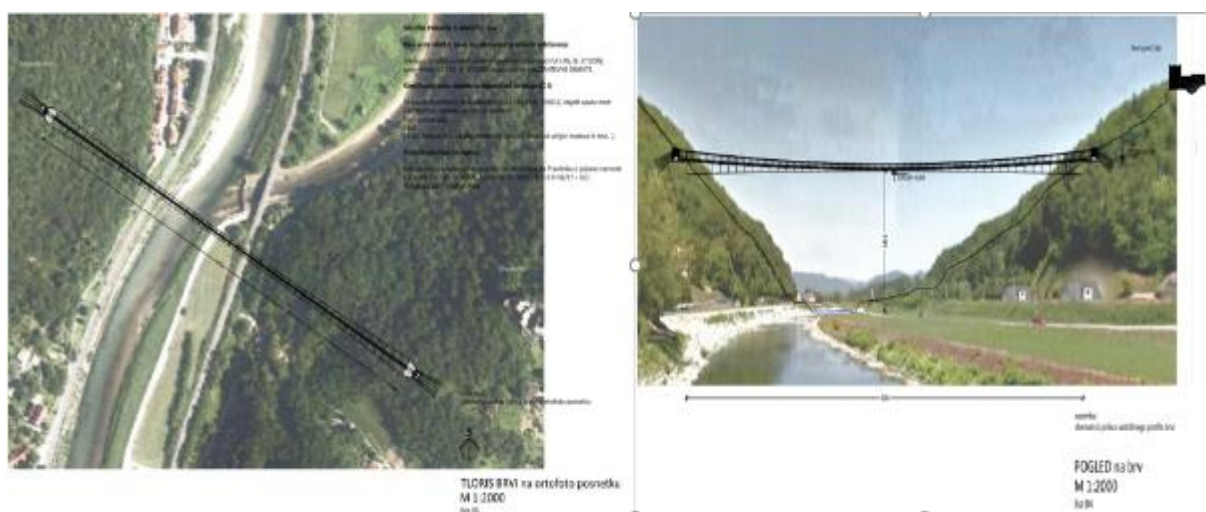
Slika 38: Umestitev mostu⁷⁴

Slika 39: Parcelne meje v južnem delu Celja⁷⁵

⁷⁴ Vir fotografije: Korpnik produkcija d.o.o., idejni projekt Viseči most Celje, Celje, december 2017.

Slika 40: Prikaz poteka mostu (tloris in stranska perspektiva)⁷⁶

Slika 41: Prikaz parkirišč, ki jih načrtujejo v sklopu projekta⁷⁷

4.5.2 Terensko delo na Miklavškem in Grajskem hribu

9. 2. 2019 sem se odpravil na Miklavški in Grajski hrib.

Prvotni namen je bil podroben ogled lokacije, seznanitev z obstoječim stanjem, fotografiranje, načrtovanje poti in pogovor z domačini. Iskal sem tudi obroč, ki naj bi usnjeno brv pritrjeval v Miklavški hrib in naj bi po podatkih iz Orožnove knjige še ostal na hribu ter dokazoval, da je most res obstajal. Tega obroča nisem našel, tudi po pogovoru s prebivalci hriba sem ugotovil, da za obroč ne vedo. Na terenu sem si podrobno ogledal že obstoječe gozdne poti, ki so prepletene med seboj in vodijo na vrh hriba, kjer je razgledni stolp. Ugotovil sem, da so na

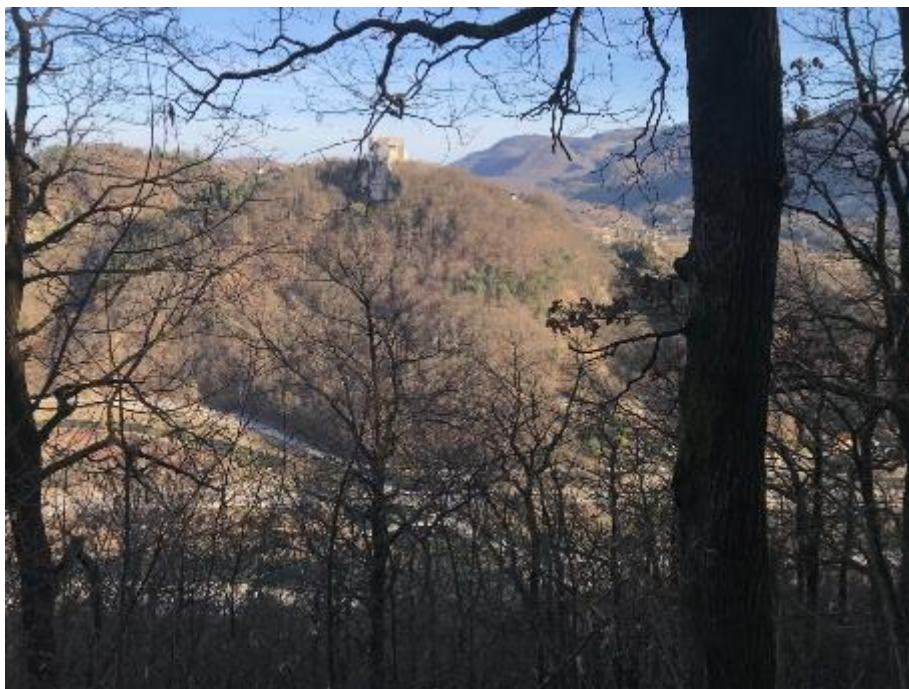
⁷⁵ Vir fotografije: Korpnik produkcija d.o.o., idejni projekt Viseči most Celje, Celje, december 2017.

⁷⁶ Vir fotografije: Korpnik produkcija d.o.o., idejni projekt Viseči most Celje, Celje, december 2017.

⁷⁷ Vir fotografije: Korpnik produkcija d.o.o., idejni projekt Viseči most Celje, Celje, december 2017.

nekaterih odsekih poti slabo utrjene in precej strme. Če bodo poti speljane do sidrišča mostu na tak način, kot so zdaj, bi bilo treba poti razširiti, utrditi, ograditi z ograjo, morda na nekaterih odsekih vrezati stopnice. Pogovarjal sem se z mimoidočimi, ki projekt izgradnje mostu pozdravljajo in menijo, da bo to v Celje prineslo novo atrakcijo. Posnel sem tudi fotografije, in sicer mesto, kjer naj bi bilo sidrišče mostu, in pogled na Grajski hrib.

Odpravil sem se tudi po Pelikanovi poti do Starega gradu in ugotovil, da dostop do bodočega sidrišča trenutno še ni mogoč. Prav tako bo treba obnoviti tudi to pot.

Slika 42: Pogled s sredine Miklavškega hriba na Grajski hrib⁷⁸

⁷⁸ Avtor fotografije: Nejc Ocvirk.

Slika 43: Predvideno sidrišče mostu na Miklavškem hribu⁷⁹

Slika 44: Podrast, kjer naj bi bilo sidrišče mostu⁸⁰

⁷⁹ Avtor fotografije: Nejc Ocvirk.

Na vrhu Miklavškega hriba, tik ob cerkvi sv. Miklavža, sem intervjuval domačina Branka Kopinška, ki stanuje na naslovu Maistrova ulica 29, Celje. Gospoda sem vprašal, ali je že slišal za izgradnjo celjskega visečega mostu in kakšno je njegovo mnenje o tem projektu. Povedal mi je, da je z njegovo izgradnjo seznanjen in da pozna njegovo približno lokacijo, ki je nekoliko oddaljena od samega vrha hriba. O gradnji meni, da bi bilo morda bolje, če bi denar, ki bi ga občina namenila izgradnji, porabili kje drugje. Sama izgradnja se mu ne zdi nujna in potrebna. Predvsem ga skrbi povečano število turistov, ki bi hodili na Miklavški hrib. Opozoril me je, da je cesta do vrha hriba strma in ozka, zato za avtobus ni najprimernejša. Tudi parkirnih mest na vrhu hriba in ob vznožju ni. Predvsem je opozoril na težavo, da na cesti na vrhu hriba ni možnosti manevriranja, zato bi bil povečan promet velik problem. Predvsem pa mi je Branko Kopinšek pokazal, da je večina zemljišč na hribu v zasebni lastnini, zato ne ve, kako bi turisti množično dostopali do mostu. Sam sicer izgradnji mostu ne nasprotuje. Povedal mi je še, da je na vrhu Miklavškega hriba, od cerkve v smeri Starega gradu, razgledni stolp, ki pa je prvotno namenjen kot rezervoar za pitno vodo (zadržuje kar 27.000 litrov vode) in oskrbuje prebivalce Miklavškega hriba. Pri tem se je vprašal, ali bo izgradnja mostu morda kaj posegla v to. Njegovi domači, ki so bili med intervjujem prisotni, so se spomnili, da so nekoč kot prebivalci Miklavškega hriba prejeli zbirko fotografij, povezanih s hribom. V knjigi žal nismo našli nobene fotografije, ki bi prikazovala usnjeno brv. Mati vprašanega pa je vedela, da naj bi nekoč med hriboma obstajala usnjena brv.

Slika 45: Prikaz vrha Miklavškega hriba, kjer je stala hiša vprašanega, v ozadju Stari grad ⁸¹

Do samega razglednega stolpa sem se odpravil tudi sam. Pot do tja ni tako enostavna, kot se zdi na prvi pogled, saj je stolp dostopen le skozi gozd, ker je povsod drugod ograja zaradi zemljišč v zasebni lasti.

⁸⁰ Avtor fotografije: Nejc Ocvirk.

⁸¹ Vir fotografije: Mehle K., zbirka Karl Mehle: tiha duša s plemenitim značajem, Celje, 1998.

Slika 46: Omejen dostop na vrhu Miklavškega hriba⁸²

Pot skozi gozd je nekoliko strma in morda za turista, ki ni primerno obut, težko dostopna. Drugače gre za urejeno, že utrjeno gozdno pot, ki bi jo domačini lahko bolje izkoriščali za rekreacijo in sprostitev, zato jo bom vključil v svojo doživljajsko pot. Ob prihodu do razglednega stolpa sem naletel še na eno opozorilo o zasebni lasti zemljišč in opazil, da je to težava, ki jo bo treba ob postavitvi mostu odpraviti.

Slika 47: Napis na vrhu Miklavškega hriba, ki opozarja na zasebno last zemljišč in omejeno gibanje⁸³

⁸² Avtor fotografije: Nejc Ocvirk.

⁸³ Avtor fotografije: Nejc Ocvirk.

Slika 48: Pogled na Grajski hrib in Stari grad z razglednega stolpa na Miklavškem hribu⁸⁴

Slika 49: Pogled na Grajski in Miklavški hrib⁸⁵

⁸⁴ Avtor fotografije: Nejc Ocvirk.

⁸⁵ Avtor fotografije: Nejc Ocvirk.

4.5.3 Prednosti in slabosti visečega mostu

Izgradnja celjskega visečega mostu in načrti zanjo so, glede na podatke, ki sem jih pridobil, že v polnem razmahu. Glede na to, da bi most prinesel nekaj novega za mesto Celje in Celjane, hkrati spremenil podobo mesta in odprl vrata množičnemu turizmu, bom predstavil analizo SWOT: prednosti, slabosti, priložnosti in nevarnosti, ki jih po mojem mnenju prinaša načrtovani projekt.

Na določene prednosti in slabosti so me opozorili tudi prebivalci Celja, med katerimi sem opravljajl anketo in jih srečeval pri opravljanju terenskega dela in intervjujev.

O prednostih in slabostih, ki bi jih gradnja mostu prinesla, sem spraševal tudi v spletni anketi, v kateri sem vprašanji zastavil tako, da so posledice izgradnje anketiranci ovrednotili z oceno od 1 do 5.

4.5.3.1 Prednosti in priložnosti izgradnje mostu

Kot največjo prednost izgradnje mostu vidim v razvoju turizma v Celju s poudarkom na njegovi zgodovini. Most bi tako najbolj znan del celjske zgodovine povezal s prihodnostjo in predal zgodbe preteklosti turistom in občanom. Predvidevam, da bi izgradnja mostu v Celje privabila veliko turistov in tudi zanimanje prebivalcev Celja ter širše Slovenije bi se povečalo. S pravim pristopom bi tako ljudem lahko ponudili delce celjske zgodovine, predvsem iz časa celjskih knezov, kamor sega legenda o nastanku celjskega visečega mostu. Ljudje bi med drugim lahko spoznali zgodbo Friderika in Veronike, ki velja za eno lepših ljubezenskih zgodb na naših tleh in je podobna zgodbi Romea in Julije iz Verone. Tudi moč vladanja Hermana II. in Ulrika II. bi lahko ljudem predstavili s potjo čez most. Turisti bi tako od obiska mostu odnesli veliko znanja in poznavanja o celjski zgodovini, hkrati pa bi doživeli nepozabno adrenalinsko izkušnjo.

To bi mesto Celje postavilo na svetovni turistični zemljevid in mu zagotovilo večjo prepoznavnost tako doma kot v svetu. Občina bi pridobila veliko denarja, ki bi ga lahko vložila v napredek in izboljšanje življenjskih pogojev za prebivalce. Hkrati bi večje število turistov zaradi prepoznavnosti, ki bi jo prinesel most, prineslo tudi nove potrebe po nastanitvenih kapacitetah, ki bi jih bilo treba v Celju vzpostaviti. To bi prineslo tudi večjo potrebo po delovni sili, zato bi se v Celju odprla številna nova delovna mesta, ki bi bila potrebna za skrb, zabavo in vodenje turistov. Na ta način bi se zmanjšala brezposelnost v regiji, ljudje pa bi hkrati postali pozorni na domačo zgodovino in turistične znamenitosti.

Eno izmed prednosti gradnje mostu vidim tudi v povezavi z drugimi turističnimi znamenitostmi Celja, predvsem pa z mestnim jedrom. Povečano število turistov bi mestno jedro gotovo oživilo, verjetno bi bila ponudba trgovcev veliko večja, to pa bi pomenilo tudi, da bi se v mesto v večjem številu začeli vračati tudi prebivalci Celja – raznolika ponudba v centru (prireditve ...), več vsebin in oživitev desnega brega reke Savinje, ureditev pešpoti v gozdu ...

4.5.3.2 Slabosti in nevarnosti izgradnje mostu

Vsaka sprememba, ki se vnese v določen kraj, s seboj prinaša tudi negativne posledice. Kot eno glavnih bi izpostavil večje število turistov, ki bi z izgradnjo mostu obiskovali Celje. To bi v mestu povzročilo povečan promet in posledično onesnaženost okolja. A menim, da bi turizem v Celje prinesel predvsem pozitivne posledice, saj bi s sistematičnim sprejemom turistov in tujih gostov tok turistov lahko obvladali in jim ponudili storitve, ki bi bile usmerjene predvsem v zeleni turizem.

Med opravljanjem raziskave sem zasledil tudi veliko mnenj o tem, da bo most predstavljal velik poseg v prostor. Ob ogledu načrtov sem ugotovil, da most v prostor ne bo pretirano posegel. Na Miklavškem hribu bo vstopna točka potekala stran od prebivalcev, ki živijo ob vznožju hriba, in deloma na njem. Ko sem opravljal terensko delo, sem opazil le, da je lahko ena izmed ovir uspešnega turizma zasebna lastnina zemljišč na Miklavškem hribu. Na hribu, kjer stoji Stari grad, bo vstopna točka prav tako oddaljena od hiš in ljudi (bo nekje na sredini hriba). Poseg bo storjen le v gozd, ki je na obeh hribih, saj bo za vstopne točke treba posekati nekaj dreves. Most pa bo posegel predvsem v podobo Celja, saj bo v južni smeri (pogled proti Laškemu) med hriboma zdajšnja podoba ovirana z mostom in ne bo več takšna, kot jo poznamo danes.

Kot slabost, ki jo številni izpostavijo, je tudi draga investicija. Cena mostu naj bi znašala okoli 3,3 milijona evrov, kar bi za občino predstavljalo veliko obremenitev. Menim, da je sklepanje za kaj takega prehitro, saj Mesta občina Celje še ni predstavila natančne slike finančne plati, govori se predvsem o javno-zasebnem partnerstvu. Morebiti bi denar pridobili tudi na razpisu za evropski projekt za sofinanciranje turistične infrastrukture. Nevarnost vidim tudi v obisku premajhnega ali prevelikega števila turistov, nerentabilni investiciji, možnih nesrečah, okrnjeni veduti Celja, onesnaženem okolju.

5 Turizem v Celju

Celje z okolico je danes vse bolj priljubljena destinacija za domače in tuje turiste. Celje, ki ga imenujemo tudi knežje mesto, je za turista zanimivo z zgodovinskega vidika, saj se lahko pohvali z bogato kulturno ponudbo.⁸⁶

Celje s svojo podobo združuje antično in srednjeveško dediščino z modernim urbanim okoljem. Ohranjene tlakovane rimske ulice, mogočne grajske stavbe in ostanki srednjeveškega obzidja v mestnem jedru pričajo o njegovi bogati zgodovini, ki sega v čas Keltov in Rimljanov. Poleg izjemne zgodovine je Celje tudi kulturno zelo močno mesto, saj premore številne muzeje in galerije, kar dodatno popestri številne kulturne prireditve.⁸⁷

Lokalna turistična organizacija se imenuje Zavod za turizem Celeia Celje, v zavodu pa deluje tudi **Turistično informacijski center (TIC)**. Že lansko turistično sezono so označili kot zadovoljivo, najbolj pa jih je pozitivno presenetil dnevni obisk v decembru, ko so izvajali program Pravljično Celje.⁸⁸

Najbolj priljubljena turistična destinacija v Celju je zagotovo **Stari grad**, ki ga je po podatkih Zavoda Celeia Celje v letu 2016 obiskalo 50.469 obiskovalcev, v letu 2017 pa 58.327 obiskovalcev. Sledijo mu še Pokrajinski muzej Celje, Šmartinsko jezero, staro mestno jedro in Celjska koča s pustolovskim parkom. Celje z okolico, ki premore razgiban in zanimiv teren, je priljubljena točka tudi za kolesarje in pohodnike. Ko si ti zaželjijo sprostitev, pa lahko uživajo ob čudovitem razgledu, ki marsikoga popelje nazaj v antične čase.⁸⁹

Knežje mesto upravičeno beleži porast nočitev. Celje ne navdušuje zgolj s svojo lepoto, temveč je tudi kulturno in zabavno bogato mesto. V zadnjem času v mestu opažajo tudi porast dnevnih obiskovalcev tako na Starem gradu Celje kot tudi v samem mestnem jedru, na Celjski koči in Šmartinskem jezeru.⁹⁰

Mestna občina Celje trži svoje turistične znamenitosti tudi v okviru projekta Dežela Celjska, ki združuje 21 občin. Upravljavec je Zavod Celeia Celje.

5.1 Turistično informacijski center Celje (TIC)

V sklopu raziskave sem se odpravil tudi do Turistično informacijskega centra Celje v središču mesta. Želel sem izvedeti, ali imajo morda o celjskem visečem mostu kakšne informacije, ali ga že predstavljajo turistom kot del ponudbe v prihodnje, in se seznaniti s splošnimi dejstvi o turističnih znamenitostih v Celju. V TIC-u me je sprejel Tarik Mujačić, ki mi je najprej ob zemljevidu mesta Celja pokazal turistične znamenitosti Celja. Posebej sva se dotaknila

⁸⁶ Povzeto po Celje.info, Celje z okolico vse bolj priljubljena destinacija za turiste: <https://www.celje.info/splosno/celje-z-okolico-vse-bolj-priljubljena-destinacija-za-turiste/>; dostop 19. 1. 2019.

⁸⁷ Povzeto po Celje.info, Celje z okolico vse bolj priljubljena destinacija za turiste: <https://www.celje.info/splosno/celje-z-okolico-vse-bolj-priljubljena-destinacija-za-turiste/>; dostop 19. 1. 2019.

⁸⁸ Povzeto po Celje.info, Celje z okolico vse bolj priljubljena destinacija za turiste: <https://www.celje.info/splosno/celje-z-okolico-vse-bolj-priljubljena-destinacija-za-turiste/>; dostop 19. 1. 2019.

⁸⁹ Povzeto po Celje.info, Celje z okolico vse bolj priljubljena destinacija za turiste: <https://www.celje.info/splosno/celje-z-okolico-vse-bolj-priljubljena-destinacija-za-turiste/>; dostop 19. 1. 2019.

⁹⁰ Povzeto po Celje.info, Celje z okolico vse bolj priljubljena destinacija za turiste: <https://www.celje.info/splosno/celje-z-okolico-vse-bolj-priljubljena-destinacija-za-turiste/>; dostop 19. 1. 2019.

Starega gradu, ki je med turisti vse bolj priljubljen in širše prepoznaven. V sklopu gradu ponujajo več različnih turističnih ponudb, med njimi se mi zdi najzanimivejši projekt Pridi špilat grofe, ki poudarja celjske grofe. O samem projektu sem brskal tudi po spletu in ugotovil, da se v Celju »špilamo grofe« že več kot pol tisočletja, ko nas vodijo tri zlate zvezde. Projekt podrobneje predstavlja največje tri – očeta, hčer in sina, ki so soustvarili skrivnostni viteški red zmaja. Obljubljajo, da ob obisku Celja spoznaš karizmatičnega Hermana II. Celjskega, najvplivnejšega celjskega grofa, ki je svojim otrokom in vsem Celjanom tlakoval pot do zvezd, njegovo hčer Barbaro Celjsko, najvišje kronane glave v slovenski zgodovini in sina Friderika II. Celjskega, državnega kneza, ki je utrdil mesto na temeljih antične Celeie in v srednjeveško obzidje vgradil starorimske umetnine. Eden izmed projektov je tudi Muzikal Veronika Deseniška, ki že tretje leto zapored poteka na Starem gradu v poletnih mesecih in z muzikalom predstavi zgodbo Celjskih.

Slika 50: Pridi špilat grofe⁹¹

Slika 51: Kampanja Pridi špilat grofe, na fotografiji Tija Ocvirk in Miha Žvižej⁹²

Med bolj obiskanimi sta tudi Pokrajinski muzej Celje in Muzej novejšje zgodovine Celje. Vse več domačinov pa se po besedah Tarika Mujačiča odloča za voden ogled mestnega jedra. Na ta način spoznajo pomen stavb in drugih kulturnih znamenitosti v mestu. Omenila sva tudi Heraklejevo svetišče na Miklavškem hribu, ki je v prihodnosti namenjeno izgradnji restavracije in bi ga bilo treba vključiti v turistične poti, da bi dobilo smiselno podobo. Nato sem Tarika Mujačiča vprašal, ali imajo o celjskem visečem mostu – projektu med Grajskim in Miklavškim hribom – že kakšne podatke in ali informacijo o njegovi izgradnji že ponujajo turistom. Odgovoril mi je, da natančnih podatkov o tem še nimajo in da naj se obrnem na

⁹¹ Vir fotografije: Zavod Celeia Celje, Pridi špilat grofe: <https://www.travelcelje.com/pridi-spilat-grofe>; dostop 6. 3. 2019.

⁹² Vir fotografije: Zavod Celeia Celje, Pridi špilat grofe: <https://www.travelcelje.com/pridi-spilat-grofe>; dostop 6. 3. 2019.

Celjski viseči most – kjer preteklost povežemo s prihodnostjo

Mestno občino Celje. Oba pa sva se strinjala, da bo most velika atrakcija za turiste in bo mestu zagotovil več turistov in prepoznavnosti. Omenil sem, da bi most, ki je v načrtu, vključil v več različnih doživljajskih poti, in moj sogovornik je dejal, da je to tisto, kar Celje potrebuje.

Slika 52: Obisk Turistično informacijskega centra Celje⁹³

Na voljo sem dobil tudi Letno poročilo 2018 Zavoda Celeia Celje. V njem sem brskal po najbolj obiskanih in najodmevnejših prireditvah in znamenitostih v Celju. Mednje spada na primer tudi projekt Živa zgodovina, ki je tematski projekt na Starem gradu v sklopu srednjeveškega Celja. V sklopu znamenitosti, ki bi jih lahko uporabil za predloge doživljajskih poti, je tudi ureditev Pelikanove poti, ki vodi na Stari grad.⁹⁴

Slika 53: Turistično informacijski center⁹⁵

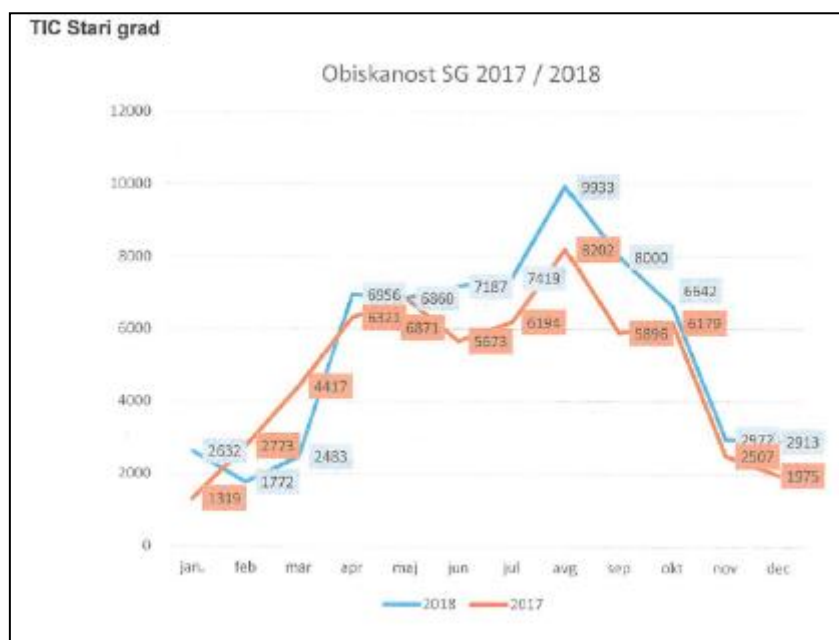
⁹³ Avtorica fotografije: Nataša Marčič.

⁹⁴ Zavod Celeia Celje, Letno poročilo 2018.

⁹⁵ Vir fotografije: Zavod Celeia Celje, Znamenitosti Celja: <https://www.celje.si/sl/cards/znamenitosti->; dostop 5. 1. 2019.

Celjski viseči most – kjer preteklost povežemo s prihodnostjo

Po podatkih letnega poročila je v letu 2018 TIC Celje obiskalo 27.770 obiskovalcev, TIC Stari grad pa 65.769 obiskovalcev. Lani je bilo v Celju 281 skupin, ki so imele voden ogled mesta, kar predstavlja precejšen porast glede na pretekla leta.⁹⁶

Slika 54: Turistični obisk na Starem gradu v letu 2018⁹⁷

Tabela 2: Namestitvene kapacitete v Celju in število nočitev leto 2018:

Vrsta namestitve	št. ponudnikov	št. postelj/mest (*SURS)	št. nočitev
Hoteli	5	387	39165
Hostla	2	60	7129
Kamp	1	30	359
Gostišče	1	21	1357
Prenočišči	2	189	7763
SKUPAJ	11	*696	55.773

Slika 55: Namestitvene kapacitete⁹⁸

Med obiskovalci je največje povpraševanje po informacijah o nastanitvah in znamenitostih, med njimi je najbolj priljubljen Stari grad.

⁹⁶ Zavod Celeia Celje, Letno poročilo 2018.

⁹⁷ Zavod Celeia Celje, Letno poročilo 2018.

⁹⁸ Zavod Celeia Celje, Letno poročilo 2018.

5.2 Znamenitosti Celja

Na kratko bom predstavil glavne turistične znamenitosti Celja, ki jih bom nato vključil pri oblikovanju doživljajskih poti.⁹⁹

- **Stari grad:** Mogočni grad z dobro utrjenim obzidjem stoji nad mestom na Grajskem hribu. Slovi po burnem življenju celjskih grofov, kasnejših knezov. Danes je atraktivna turistična točka, saj nudi čudovit pogled na mesto in ponuja možnost pogleda v življenje srednjega veka.

Slika 56: Stari grad Celje¹⁰⁰

- **Mestno obzidje:** Mestno obzidje so začeli zidati leta 1451, ko je Friderik II. Celjski Celju podelil mestne pravice, in ga dokončali leta 1473. Imel je obliko kvadrata, okoli njega pa je bil globok jarek. Danes je viden še skoraj na vseh straneh, ponekod je vgrajen v pozneje nastale stavbe.

Slika 57: Mestno obzidje¹⁰¹

⁹⁹ Povzeto po Zavod Celeia Celje, Znamenitosti Celja: [https://www.celje.si/sl/cards/znamenitosti-;](https://www.celje.si/sl/cards/znamenitosti-) dostop 5. 1. 2019.

¹⁰⁰ Vir fotografije: Zavod Celeia Celje, Znamenitosti Celja: [https://www.celje.si/sl/cards/znamenitosti-;](https://www.celje.si/sl/cards/znamenitosti-) dostop 5. 1. 2019.

¹⁰¹ Vir fotografije: Zavod Celeia Celje, Znamenitosti Celja: [https://www.celje.si/sl/cards/znamenitosti-;](https://www.celje.si/sl/cards/znamenitosti-) dostop 5. 1. 2019.

- **Cerkev sv. Danijela:** Okoli leta 1306 so na lokaciji starejše cerkve postavili triladijsko baziliko. Po letu 1379 so jo križnorebrasto obokali ter pozidali zvonik in prezbiterij. Na začetku 15. stoletja so k sedanjemu prezbiteriju prizidali kapelo Žalostne Matere božje, izjemno kvalitetno arhitekturo klasične gotike. Tu je na ogled tudi pietà. Cerkev je pozneje doživela več prezidav, danes je sedež celjske škofije.

Slika 58: Cerkev sv. Danijela¹⁰²

- **Narodni dom:** Neorenesančna zgradba Narodnega doma stoji na Trgu celjskih knezov. Zgrajena je bila v letih 1895–1896 po načrtih češkega arhitekta Vladimirja Hraskyja. Danes je tu sedež Mestne občine Celje in Upravne enote Celje.

Slika 59: Narodni dom¹⁰³

¹⁰² Vir fotografije: Zavod Celeia Celje, Znamenitosti Celja: <https://www.celje.si/sl/cards/znamenitosti->; dostop 5. 1. 2019.

¹⁰³ Vir fotografije: Zavod Celeia Celje, Znamenitosti Celja: <https://www.celje.si/sl/cards/znamenitosti->; dostop 5. 1. 2019.

- **Celjski dom:** Leta 1906 so celjski Nemci po načrtih dunajskega arhitekta Petra Pavla Branga na Krekovem trgu dogradili takrat imenovano Nemško hišo. Danes je Celjski dom namenjen predvsem kulturnim prireditvam.

Slika 60: Celjski dom¹⁰⁴

- **Mestni magistrat:** Stavba mestnega magistrata iz 17. stoletja sodi med najmarkantnejše stavbe starega mestnega jedra. Njeni posebnosti sta renesančno jedro in klasicistično pročelje z balkonom, ki sloni na osmih stebrih. V prvi polovici 19. stoletja je stavbo odkupila mestna oblast in jo predelala v mestni magistrat oziroma rotovž. Danes je v stavbi Muzej novejšje zgodovine Celje.

Slika 61: Mestni magistrat¹⁰⁵

- **Stara grofija:** Najlepša renesančna stavba v Celju je bila zgrajena med letoma 1580 in 1603 ob južnem delu mestnega obzidja, na mestu, kjer so nekoč stala upravna in gospodarska poslopja celjskega spodnjega gradu. Danes je v njej Pokrajinski muzej Celje.

¹⁰⁴ Vir fotografije: Zavod Celeia Celje, Znamenitosti Celja: <https://www.celje.si/sl/cards/znamenitosti->; dostop 5. 1. 2019.

¹⁰⁵ Vir fotografije: Zavod Celeia Celje, Znamenitosti Celja: <https://www.celje.si/sl/cards/znamenitosti->; dostop 5. 1. 2019.

Slika 62: Stara grofija¹⁰⁶

- **Prothasijev dvorec:** Dvorec je dobil ime po graščaku Antonu pl. Prothasiju, ki ga je dal zgraditi okoli leta 1770. Predstavlja edino popolnoma ohranjeno baročno stavbo v mestu. Danes so v njem pravosodni uradi in poročna dvorana.

Slika 63: Prothasijev dvorec¹⁰⁷

- **Knežji dvor:** V 14. in 15. stoletju je grad služil kot rezidenca celjskih grofov in knezov. Po izumrtju Celjskih je bil v poslopju od 15. stoletja naprej vicedomski urad, sredi 18. stoletja pa so ga po ukazu cesarice Marije Terezije preuredili v vojašnico. Danes sta v njem stalni razstavi Grofje Celjski in Mesto pod mestom (ostanki rimske Celeie).

Slika 64: Knežji dvor¹⁰⁸

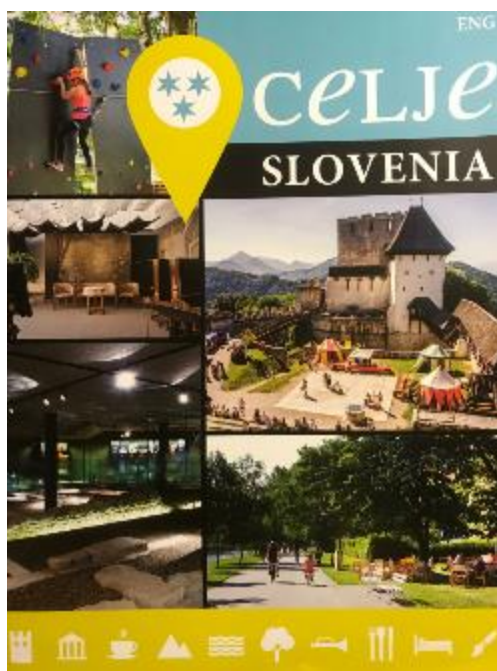
¹⁰⁶ Vir fotografije: Zavod Celeia Celje, Znamenitosti Celja: <https://www.celje.si/sl/cards/znamenitosti->; dostop 5. 1. 2019.

¹⁰⁷ Vir fotografije: Zavod Celeia Celje, Znamenitosti Celja: <https://www.celje.si/sl/cards/znamenitosti->; dostop 5. 1. 2019.

Slika 65: Zemljevid turističnih znamenitosti v Celju¹⁰⁹

Slika 66: Zloženska Celje¹¹⁰

¹⁰⁸ Vir fotografije: Zavod Celeia Celje, Znamenitosti Celja: <https://www.celje.si/sl/cards/znamenitosti->; dostop 5. 1. 2019.

¹⁰⁹ Vir fotografije: Turistično informacijski center Celje.

¹¹⁰ Vir fotografije: Turistično informacijski center Celje.

5.3 Doživljajske poti

Mesto Celje je zgodovinsko zelo bogato mesto. Številni muzeji in naravne znamenitosti, ki so na voljo meščanom in turistom, bi bili ob izgradnji visečega mostu še zanimivejši, še posebej, če bi jih povezali v doživljajsko pot in jih predstavili kot celoto, vpeto v zgodbo. Z ustrezno zgodbo in načinom predstavitve bi lahko Celje postalo eno vodilnih mest v turizmu v Sloveniji.

Ideja raziskovalne naloge je tudi, da v prihodnosti zgrajen most umestim v mestno turistično ponudbo.

Izdelal sem predloge šestih doživljajskih poti.

5.3.1 Pomagaj Veroniki in Frideriku izpod oklepa celjskih grofov

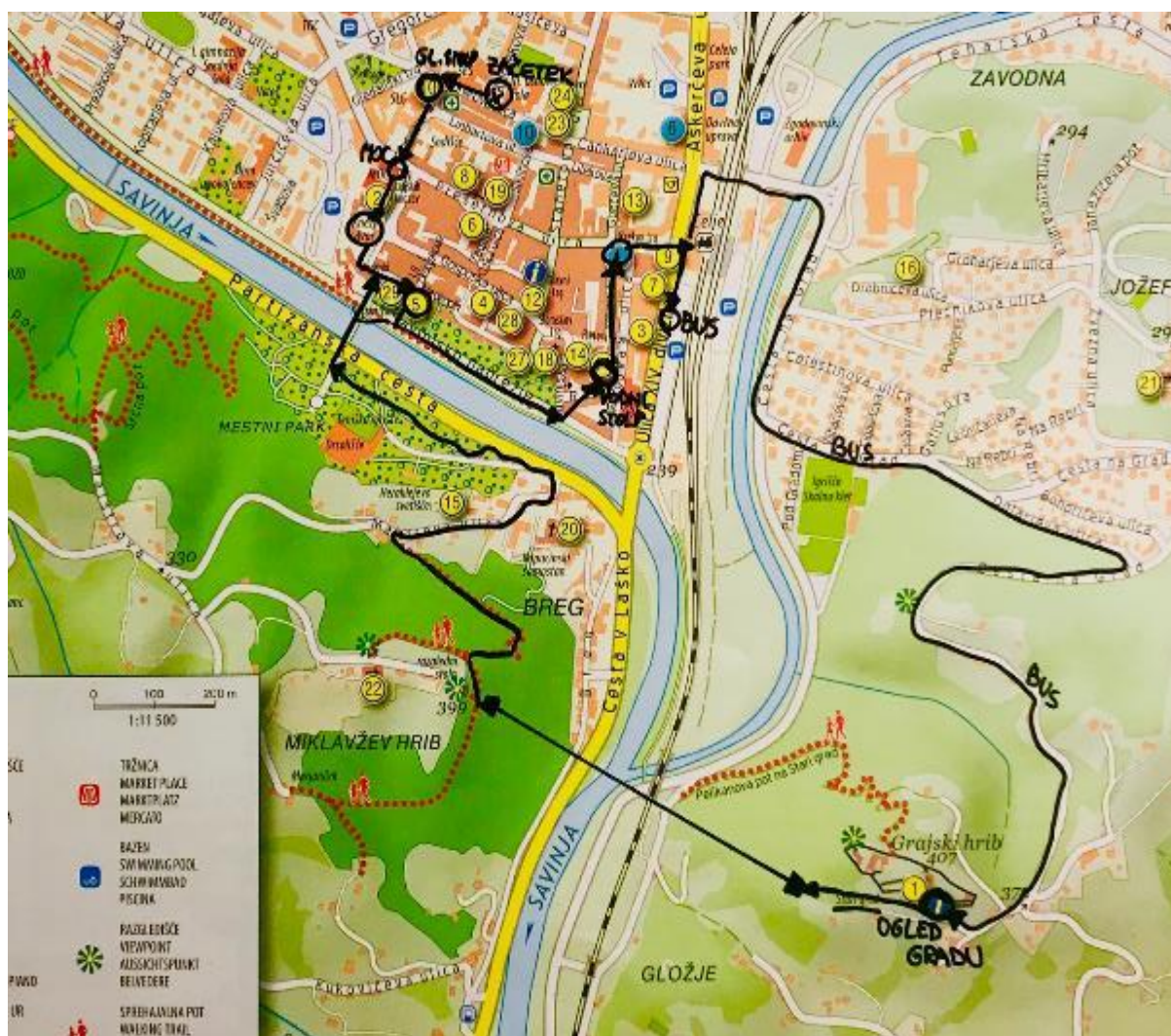
Zgodba bi temeljila na celjskih knezih in srednjeveškem Celju. Turisti bi doživljajsko pot začeli v središču mesta, v mestnem jedru. Pot bi jih najprej vodila po poteh srednjeveškega obzidja, ki so ga začeli graditi po podelitvi mestnih pravic, te je Celju podelil Friderik II, in sicer 11. aprila 1451. Grof je meščane osvobodil vseh dajatev in tlake, edina dolžnost je bila pomoč pri gradnji obzidja. Obzidje so gradili 22 let, od leta 1451 do leta 1473, pozneje je zaradi požarov in izgube svojega pomena začelo propadati. Del obzidja je viden še danes – in prav tega bi si turisti v mestnem jedru ogledali. Obzidje je imelo obliko trapezastega pravokotnika, krajši stranici sta bili dolgi približno 350 metrov, daljši pa 450 metrov. Celotno obzidje¹¹¹ je tako imelo obseg 1600 metrov oz. približno miljo – to bi bil obseg poti, ki bi jo prehodili turisti. Namen je, da bi se obiskovalci seznanili s potekom srednjeveškega obzidja, s celjskimi knezi ter razmerami in ponudbo v Celju danes. Svojo pot bi začeli pri Graških vratih srednjeveškega obzidja, ki so stala na današnji Vodnikovi ulici in so vodila na sever proti Gradcu ter so bila del severne stranice obzidja. Nadaljevali bi v smeri zahoda, po Vodnikovi ulici do Gledališkega stolpa. Na ulici je še danes viden del srednjeveškega obzidja, prav tako je dobro ohranjen Gledališki oz. severozahodni vogalni stolp. Pot bi jih vodila naprej po zahodni stranici obzidja do Mestne občine Celje, kjer je danes središče mesta. Tu bi si pogledali, kje so stala Ljubljanska vrata, ki so vodila proti Ljubljani. Nato bi si turisti ogledali Knežji dvor, ki je bil prebivališče Celjskih, in v dvoru bi jih pričakali igralci, oblečeni v grajsko gospodo, ki bi jih potem naprej spremljali po poti. Vodeno bi si ogledali stalno razstavo Grofje Celjski v okviru Pokrajinskega muzeja Celje,¹¹² ponuja materialne ostaline, ki so jih izkopal arheologi na Starem gradu in na drugih lokacijah. Po ogledu dvorca bi pot nadaljevali do Osrednje knjižnice Celje in Lapidarija na levi strani Mestnega parka. Gre za južno stranico obzidja, ki je danes najbolj ohranjena. Turisti bi tako dobili vpogled v življenje in čas celjskih knezov v 15. stoletju. Pot bi jih vodila do Vodnega stolpa, ki je bil jugovzhodni vogalni stolp, nekoliko nižji od drugih, saj je imel naravno zaščito hribov, in sotočja Savinje ter Voglajne. Tu so stala tudi južna mestna vrata, ki so vodila v Laško. Ogled bi se nadaljeval do hotela Evropa in tako bi si ogledali še vzhodno stranico obzidja. S tem bi zaključili ogled mestnega jedra po poteh srednjeveškega obzidja. Grajska gospoda bi jih nato popeljala do stare avtobusne postaje (pri železniški postaji), kjer bi se z mestnim avtobusom številka 5, ki je zdaj na voljo meščanom, peljali do Starega gradu. Pot bi poimenoval Graščakova pot. Na

¹¹¹ Povzeto po Đorđević A., Obrez A., Peraz K., Celjsko obzidje, raziskovalna naloga, Mladi za Celje, Celje, 2004/05.

¹¹² Povzeto po Pokrajinski muzej Celje: <https://www.pokmuz-ce.si/sl/razstave/stalne-razstave/grofje-celjski/>; dostop 4. 3. 2019.

Celjski viseči most – kjer preteklost povežemo s prihodnostjo

Starem gradu bi jih graščaki popeljali na voden ogled gradu. Tu bi predstavili zgodbo o Frideriku in Veroniki ter opisali vse tegobe, ki so ju zadele. Predlagal bi, da bi zgodbo za potrebe turizma in vključitve visečega mostu nekoliko prilagodili. Neodobranje zveze med Friderikom in Veroniko naj bi ju pognalo v beg. Zdaj bi imeli na voljo Pot pobeга, in sicer bi v okviru igre na grajskem dvorišču Friderik Veroniki naročil, naj ob mraku pobegne po skrivnem tunelu, sam pa jo počaka na mostu. Turisti bi tako skupaj z Veroniko zbežali s Starega gradu do visečega mostu, kjer bi jih pričakal Friderik. Skupaj bi prečkali most, ki bi ga poimenoval Most ljubezni. Turisti bi tako doživeli adrenalinsko izkušnjo, tako višinsko na visečem mostu kot z begom z gradu. Sidrišče mostu na Miklavškem hribu bi poimenoval Varno zavetje, ki bi imelo dvojni pomen, tako za Veroniko in Friderika, ki bi ušla grajski gospodi, kot tudi za turiste, ki bi prečkali most. Skupaj z Veroniko in Friderikom bi turisti nato nadaljevali pot po gozdni poti Miklavškega hriba, imenovani Pot ljubezni. Turisti bi se s srednjeveškima junakoma vrnila proti mestnemu jedru skozi Mestni park in čez Splavarjev most do Mestne občine Celje, kjer bi svojo doživljajsko pot zaključili.

Slika 67: Prikaz poti – Pomagaj Veroniki in Frideriku izpod oklepa celjskih grofov

5.3.2. Pospeši bitje srca v Celju – pot za adrenalinske navdušence

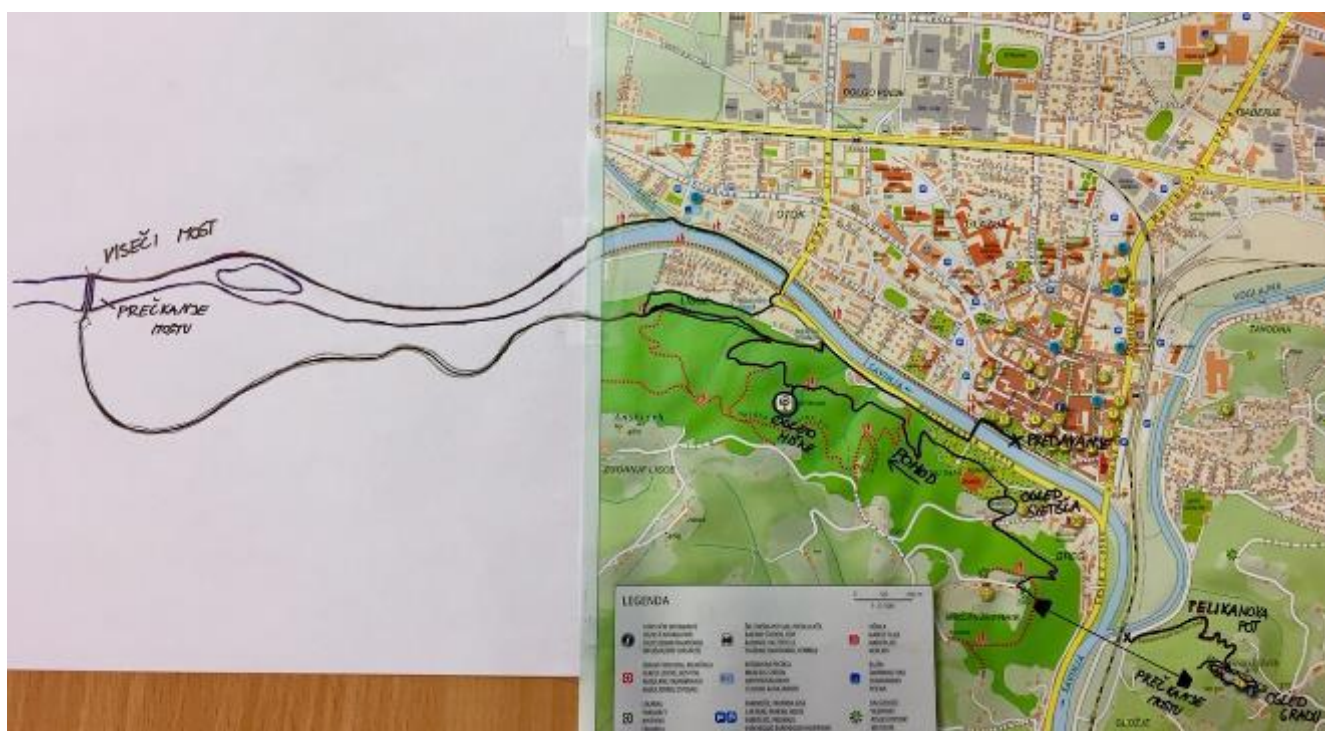
Obiskovalci, željni adrenalina, bi pot začeli ob vznožju Grajskega hriba in nadaljevali po Pelikanovi poti proti Staremu gradu. Tik pred vrhom bi jih na t. i. naravni polici pod gradom čakali inštruktorji plezanja. Pot bi namreč nadaljevali s plezanjem po naravni skali, na kateri stoji grad. Ob tem bi bili primerno varovani. Sledil bi ogled Starega gradu, s katerega bi adrenalinski navdušenci videli nadaljnjo pot in razgled na Celje ter njegovo okolico. Pot bi nato nadaljevali čez adrenalinski most, ki bi s premostitvijo približno 100 metrov nadmorske višine in dolžino 500 metrov gotovo navdušil še tako zahtevne adrenalinske navdušence. Ob prihodu na Miklavški hrib bi se povzpeli do cerkve sv. Miklavža, kjer bi jih čakala gorska kolesa. Sledil bi adrenalinski spust po Mestnem gozdu in gozdnih poteh do Drevesne hiše v Mestnem gozdu. Pot bi se nadaljevala z ogledom hiške in nato s spustom do Špice – sedeža celjskega kajakaškega kluba. Če bi se obiskovalci želeli udeležiti spusta s kajakom po reki Savinji, bi jim omogočili tudi to. S kolesi bi se nato vrnilo do zbirnega mesta v središču Celja.

Slika 68: Prikaz poti – Pospeši bitje srca v Celju – pot za adrenalinske navdušence

5.3.3 S hitrim korakom skozi Celje – pohodniška pot za zgodovinske navdušence

Pot bi bila namenjena pohodnikom, ki bi ob sproščenem druženju želeli spoznati tudi del celjske zgodovine. Turo bi začeli ob vznožju Grajskega hriba in jo nadaljevali po Pelikanovi poti. Sledil bi voden ogled Starega gradu, kjer bi izvedeli tudi nekaj podatkov o Celju in njegovi bogati zgodovini. Nato bi se podali čez viseči most, kjer bi ob čudovitem razgledu opazovali Celje in okoliške hribe. Ko bi prispeli na Miklavški hrib, bi jih pot vodila po gozdnih stezicah Mestnega gozda do Heraklejevega svetišča in od tam do Drevesne hiše. Skozi gozd in naprej ob reki Savinji bi nato nadaljevali pot do levškega visečega mostu ter se po drugi strani, torej levem bregu Savinje, vrnili proti mestnemu jedru Celja. Ob prihodu do obrobja nekdanjega mestnega obzidja bi sledilo kratko predavanje. Tako bi se pohodno-učna pot končala.

Slika 69: Prikaz poti – S hitrim korakom skozi Celje – pohodniška pot za zgodovinske navdušence

5.3.4 Zašpilaj po naše, razmišljaj po vaše

Pot bi temeljila predvsem na kulturni ponudbi Celja, povezani z zgodovinskimi dejstvi. Obiskovalci bi pot začeli pred Slovenskim ljudskim gledališčem Celje, kjer bi si ogledali notranjost gledališča in si pogledali kratko, 15-minutno predstavo oz. predstavitev Celja. Sledil bi ogled Pokrajinskega muzeja – tako oddelka v Knežjem dvoru kot v Stari grofiji. V Knežjem dvoru bi si ogledali tudi Galerijo sodobne umetnosti v okviru Zavoda Celeia Celje. Če bi udeležence zanimalo, bi sledil kratek ogled Osrednje knjižnice Celje. Pot bi nadaljevali do Muzeja novejšje zgodovine, kjer bi si ogledali stalno razstavo Živeti v Celju. Pot v mestu bi zaključili v Turistično informacijskem centru Celje, kjer bi jim nudili še razne informacije o mestu Celju in njegovih znamenitostih, ter se nato z mestnim avtobusom številka 5 peljali na Stari grad. Tam bi sledil ogled gradu, predvajali bi projekcijo muzikala Veronika Deseniška, nato bi sledila prečkanje visečega mostu in odhod z avtobusom na zbirno točko.

Slika 70: Prikaz poti – Zašpilaj po naše, razmišljaj po vaše

5.3.5 Spoznaj Celje in se nauči

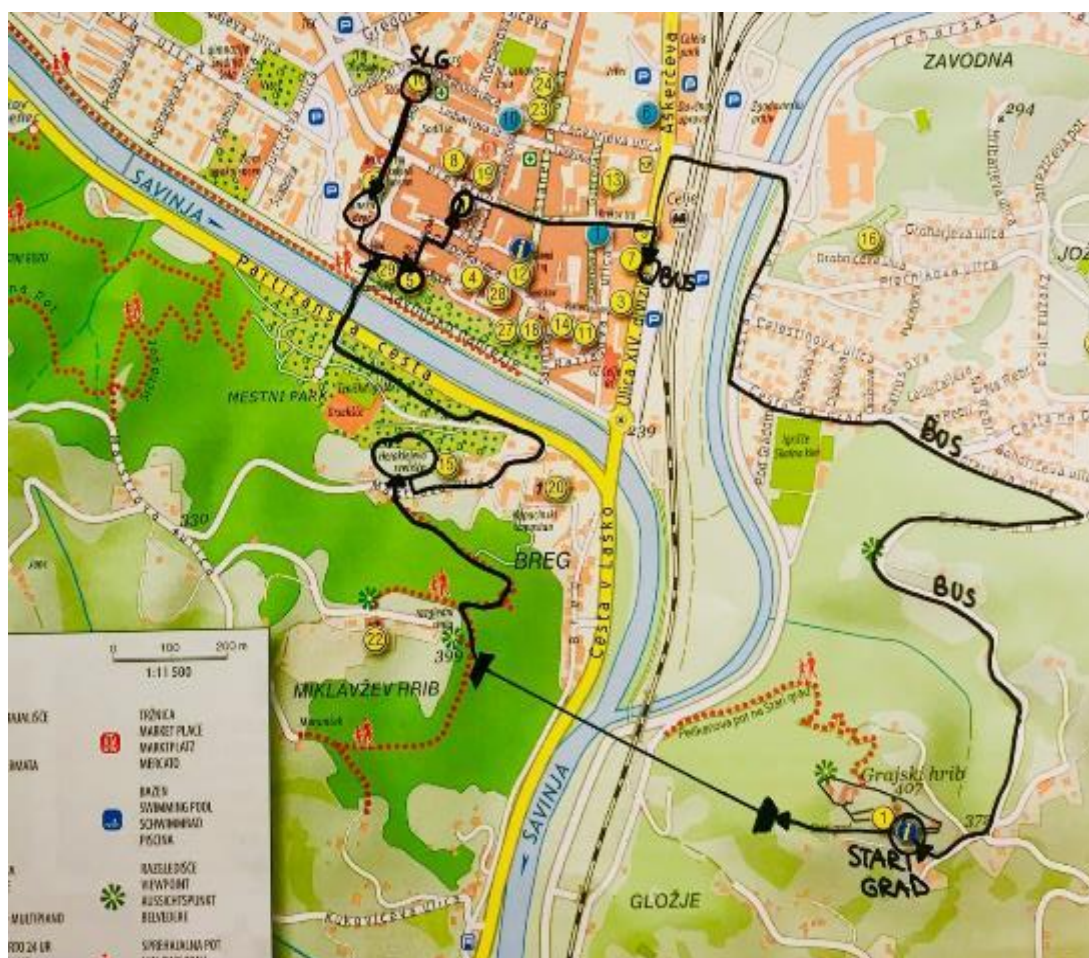
Ta pot bi bila namenjena predvsem izobraževalnim ustanovam, osnovnim in srednjim šolam. Namen te poti bi bil, da bi se učenci in dijaki na zabavni in poučni poti naučili nekaj zgodovinskih, geografskih in kulturnih dejstev o Celju in Sloveniji. Pot bi začeli pri Slovenskem ljudskem gledališču Celje, kjer je bila Linhartova Županova Micka prvič uprizorjena leta 1849. Tu bi učenci/dijaki prebrali odlomek iz Županove Micke, saj bi se jim tako gotovo najbolje vtisnila v spomin in bi svoje znanje pozneje uporabili pri pouku slovenščine. Pot bi nadaljevali do Knežjega dvora, kjer bi si ogledali rimske ostanke Celeie – Mesto pod mestom ali razstavo Grofje Celjski. Sledil bi ogled Stare grofije in Celjskega stropa – primer profanega slikarstva na prehodu iz renesanse v zgodnji barok. Sledil bi ogled Muzeja novejšje zgodovine Celje, kjer bi si ogledali stalno razstavo Živeti v Celju. Nato bi se odpravili do stare avtobusne postaje (pri železniški postaji), si med potjo ogledali še kip znane svetovne popotnice Alme Karlin, potem pa bi se z avtobusom številka 5 odpeljali do Starega

gradu. Tam bi jih sprejela celjska gospoda (igralci v kostumih) in jih popeljala po gradu. Nato bi prečkali viseči most in se spustili po Miklavškem hribu do mesta. Ob poti bi postavili informativne table z geografsko (geološka zgodba, izoblikovanje površja ...) in zgodovinsko vsebino. Ob spustu po poti do reke Savinje bi se ustavili še pri Heraklejevem templju, kjer bi si pogledali ostanke svetišča iz 2. stoletja, posvečenega mitološkemu junaku in polbogu Herkulu. Pot bi zaključili v mestnem jedru na zbirni točki.

Slika 71: Spomenik Alme Karlin¹¹³

¹¹³ Avtor fotografije: Nejc Ocvirk.

Slika 72: Prikaz poti – Spoznaj Celje in se nauči

5.3.6 Pogled skozi Pelikanov objektiv

V okviru Muzeja novejšje zgodovine Celje deluje v Celju tudi Fotoatelj in galerija Pelikan.¹¹⁴ Imenuje se po znanem fotografu češkega rodu Josipu Pelikanu, ki je večino svojega časa in ustvarjanja preživel v Celju in njegovi okolici. Ustvaril je številne portrete uglednih kulturnih delavcev, njegovi motivi so izhajali kot razglednice in kot reprodukcije v knjigah in revijah. Bil je začetnik industrijske in reklamne fotografije na Slovenskem, njegovo obsežno zapuščino pa hranijo številne celjske ustanove, saj je bil motiv mesta Celja eden njegovih najpogostejših.

Turisti bi svojo pot začeli v Fotoateljju in galeriji Pelikan v središču mesta, kjer že zdaj v okviru svoje ponudbe nudijo vodene ogled po ateljeju; prilagojeni so starosti, željam, interesom in predhodnemu znanju obiskovalcev. Sledil bi osnovni tečaj fotografije. Pot bi nadaljevali do Savinjskega nabrežja in naprej do vznožja Grajskega hriba. Nato bi se podali na Pelikanovo pot – gozdno, že utrjeno pot, ki je med Celjani dobro poznana. Ob vmesnih postojankah, na katerih bi iskali poglede na mesto Celje in priložnosti za fotografiranje, bi zavili na Stari grad, kjer bi sledilo fotografiranje Celja. Pri tem bi poskušali iskati podobnosti

¹¹⁴ Povzeto po Fotoateljju in galeriji Pelikan: <http://www.fotopelikan.si/>; dostop 15. 2. 2019.

Celjski viseči most – kjer preteklost povežemo s prihodnostjo

med Pelikanovim in svojim fotografiranjem. Učno delavnico bi nato nadaljevali s prečkanjem visečega mostu, kjer bi svoje že pridobljeno znanje uporabili za povsem nove, Pelikanu neznane poglede. Po Pelikanovi poti bi se nato vrnili v atelje, kjer bi vsak posameznik izbral sebi najljubšo in najlepšo fotografijo, ki jo je posnel na poti, jo razvil in obdržal za spomin, saj, kot pravijo, vse se spreminja, ostaneta pa nam spomin in fotografija.

Slika 73: Prikaz poti – Pogled skozi Pelikanov objektiv

6 Izvedba in analiza anketiranja

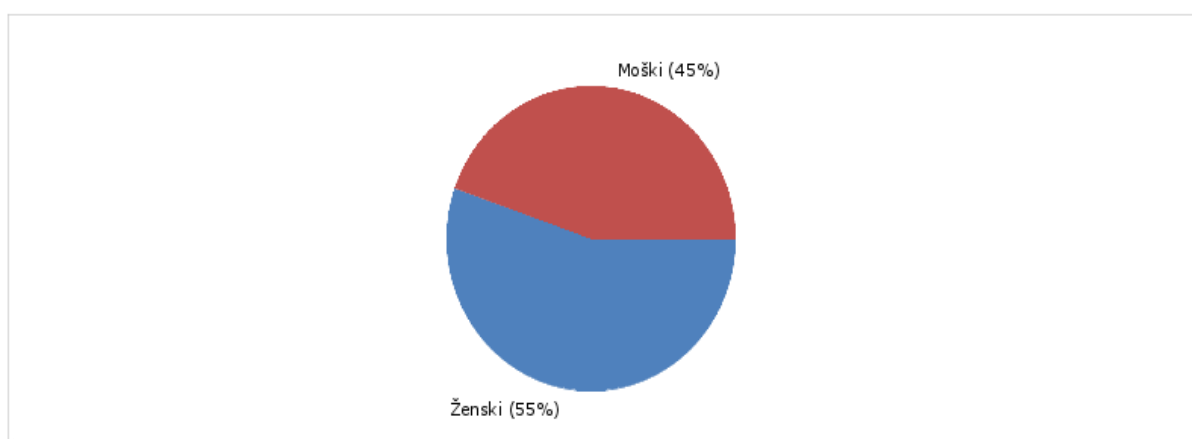
6.1 Zbiranje podatkov in vzorec

Zbiranje podatkov je potekalo od 13. 1. 2019 (od 11.09 ure) do 3. 2. 2019 (do 15.12 ure). Spletno anketo je izpolnilo in oddalo 319 anketirancev, ki so bili naključni. Anketa je vsebovala 14 vprašanj o celjskem visečem mostu. Cilj je bil predvsem ugotoviti, kako ljudje (prebivalci Celja) poznajo zgodovino in načrte za prihodnost mostu.

Izpoljenih je bilo 485 anket, od tega 319 dokončanih in primernih za nadaljnjo analizo.

6.2 Analiza ankete

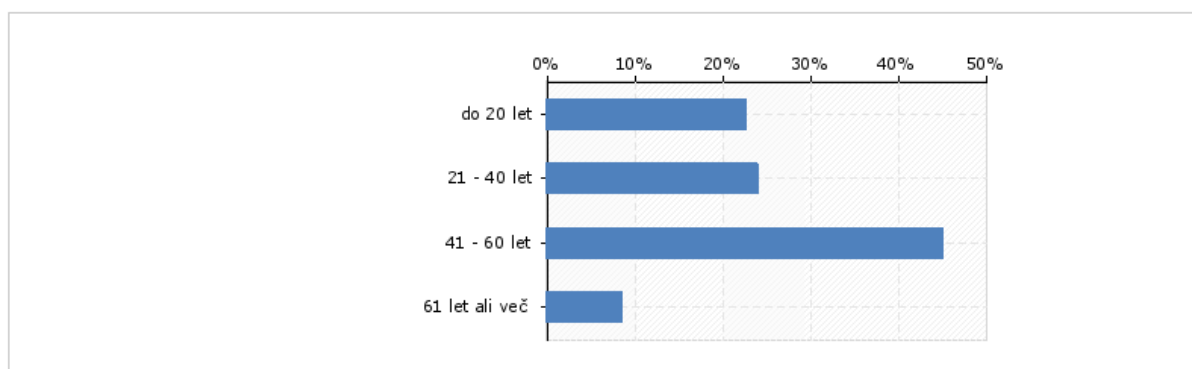
1. Spol

Graf 1: Spol anketirancev

V prvem vprašanju ankete sem spraševal anketirance po spolu. Anketo je izpolnilo 45 % moških in 55 % žensk.

2. Starost

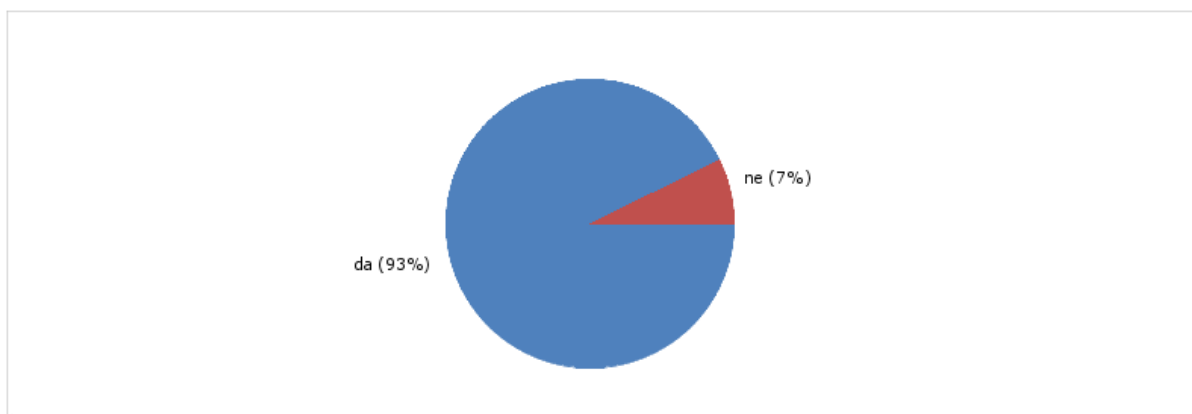

Graf 2: Starost anketirancev

V drugem vprašanju sem anketirance spraševal po starosti. Razdelil sem jih v štiri starostne skupine: do 20 let, med 21 in 40 let, med 41 in 60 let ter starejše od 61 let. Največ anketirancev je bilo iz tretje kategorije, in sicer iz starostne skupine od 41 do 60 let (45 %).

Sledi druga starostna skupina s 24 % in nato prva s 23 %, najmanj anketiranih je bilo iz skupine 61 let in več, in sicer 8 %. Starostna skupina delovno aktivnega prebivalstva je odgovorila v največjem številu. Tako sem dobil jasno sliko o tem, kako aktivni (zaposleni) prebivalci poznajo celjski viseči most in njegovo morebitno investicijo.

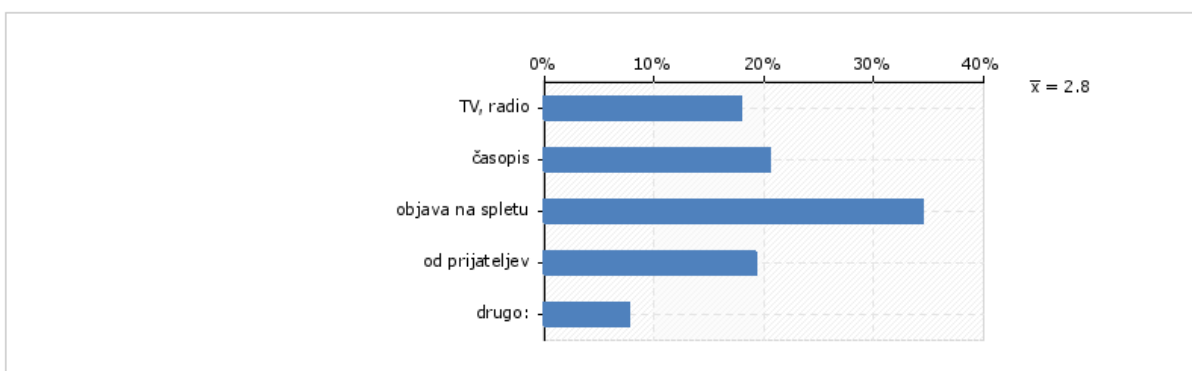
3. Ali ste že slišali, da Mestna občina Celje načrtuje izgradnjo visečega mostu med Starim gradom in Miklavškim hribom?

Graf 3: Ali ste že slišali, da Mestna občina Celje načrtuje izgradnjo visečega mostu med Starim gradom in Miklavškim hribom?

V tretjem vprašanju sem spraševal anketirance, ali so že slišali, da Mestna občina Celje načrtuje izgradnjo visečega mostu med Starim gradom in Miklavškim hribom. Večina vprašanih, kar 92 %, je odgovorila, da so. Nad odgovori sem bil kar malce presenečen, saj sem menil, da je poznavanje investicije slabše. Verjetno so k prepoznavi tematike prispevale lokalne volitve v letu 2018, zaradi katerih je bila izgradnja mostu večkrat omenjena in se je pojavljala v več različnih medijih.

4. Če ste na prejšnje vprašanje odgovorili z da, kje ste za projekt slišali?

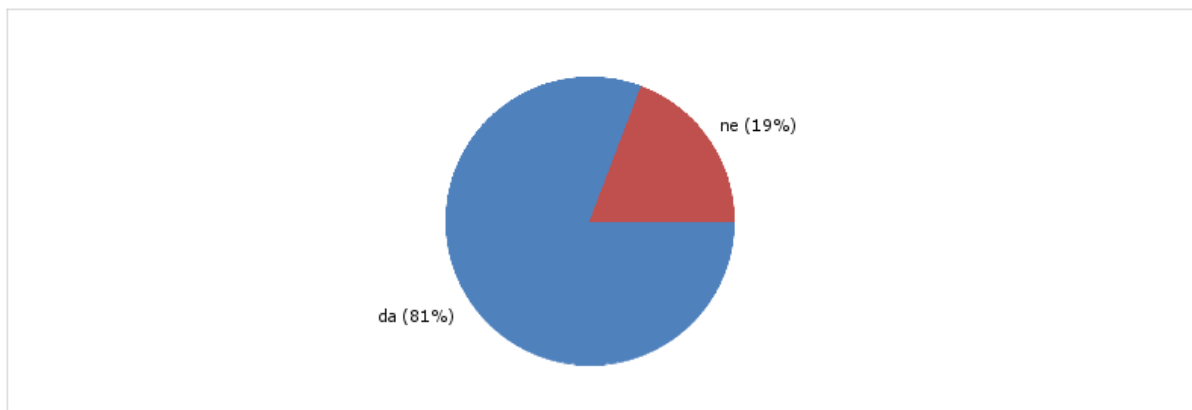

Graf 4: Če ste na prejšnje vprašanje odgovorili z da, kje ste za projekt slišali?

Četrto vprašanje se je navezovalo na tretje vprašanje, spraševal sem, kje so anketiranci slišali za projekt izgradnje mostu. Največ, 32 %, jih je odgovorilo, da v objavi na spletu. Sledili so odgovori z manjšimi razlikami, in sicer v časopisu (19 %), od prijateljev (18 %), po TV, radiu (17 %). 7 % je izbralo odgovor drugo, kjer je bil najpogostejši odgovor predvolilna

kampanja 2018 in predvolilna soočenja 2018, sledili pa so tudi odgovori: od staršev, na delovnem mestu in Facebooku.

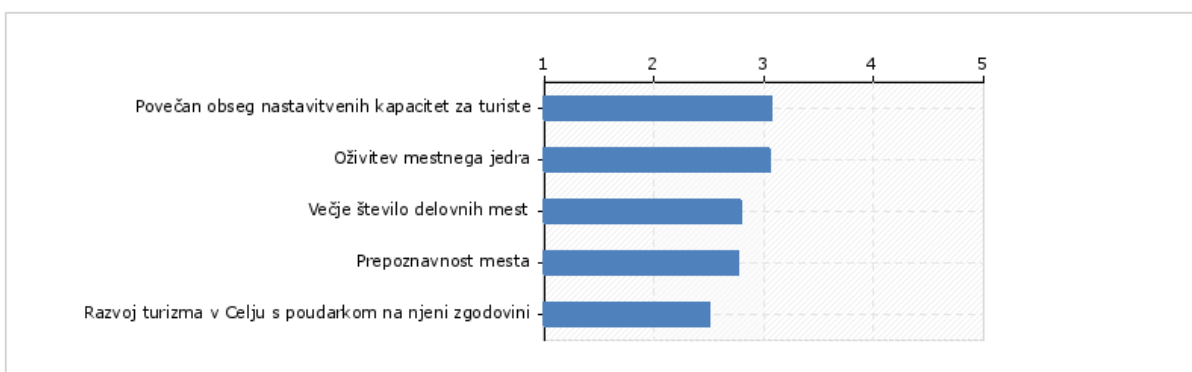
5. Menite, da je projekt izgradnje visečega mostu dober za mesto Celje?

Graf 5: Menite, da je projekt izgradnje mostu dober za mesto Celje?

V petem vprašanju sem spraševal, ali menijo, da je projekt izgradnje mostu dober za mesto Celje. Nekoliko presenečen sem ugotovil, da Celjani kar v 81 % podpirajo projekt izgradnje mostu.

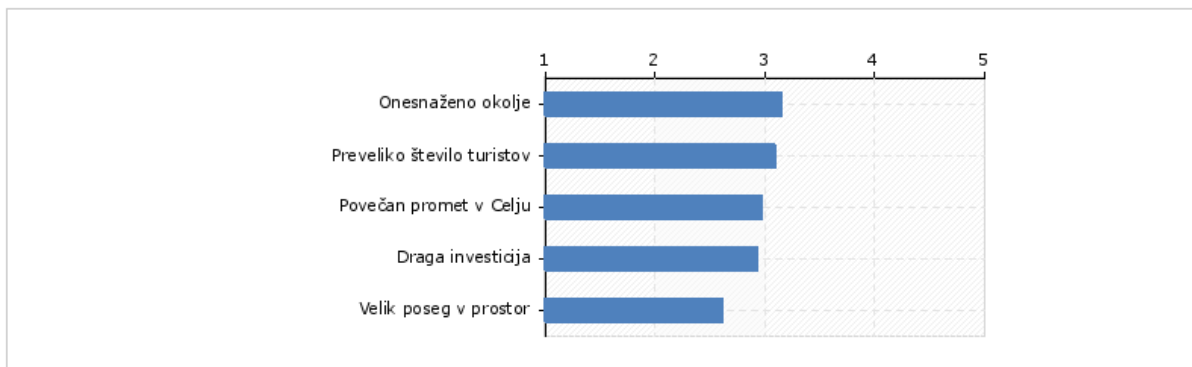
6. Kakšne so po vašem mnenju pozitivne posledice izgradnje? Možnih več odgovorov. Razvrstite od 1–5 (1 = najpomembnejše, 5 = najmanj pomembno).

Graf 6: Kakšne so po vašem mnenju pozitivne posledice izgradnje?

V šestem vprašanju sem anketirance spraševal, kakšne so po njihovem mnenju pozitivne posledice izgradnje. Na voljo sem dal pet različnih odgovorov, pri tem pa v navodilo dodal, da naj z 1 označijo najpomembnejšo pozitivno posledico, s 5 pa označijo najmanj pomembno pozitivno posledico. Kot najpomembnejšo so izbrali razvoj turizma v Celju s poudarkom na zgodovini, sledita odgovora prepoznavnost mesta in oživitev mestnega jedra, nato večje število delovnih mest in nazadnje povečan obseg nastanitvenih kapacitet za turiste. Kot sem pričakoval, se Celjanom najpomembneje zdi, da se v Celju razvije turizem, ki ohranja zgodovino Celja in jo celo poudari. Na ta način je zadoščeno tako preteklosti kot prihodnosti.

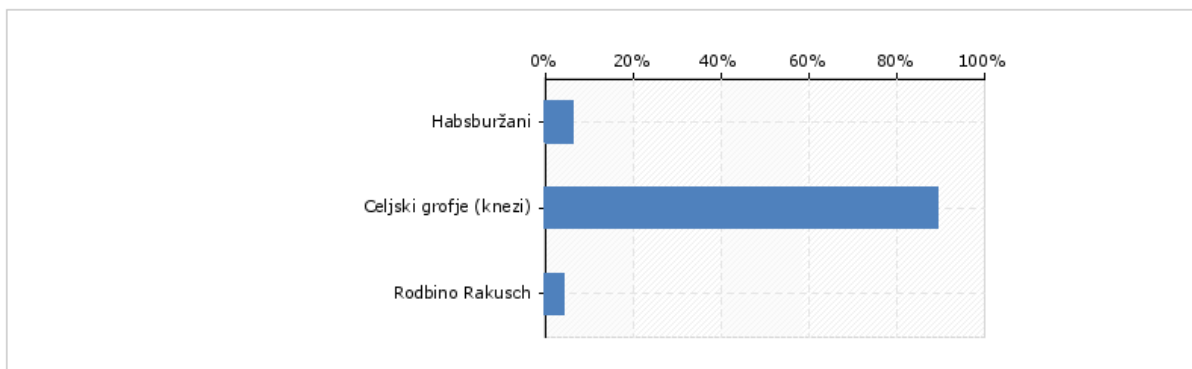
7. Kakšne so po vašem mnenju negativne posledice izgradnje? Možnih več odgovorov. Razvrstite od 1–5 (1 = najpomembnejše, 5 = najmanj pomembno).

Graf 7: Kakšne so po vašem mnenju negativne posledice izgradnje?

V sedmem vprašanju sem anketirance spraševal, kakšne so po njihovem mnenju negativne posledice izgradnje. Na voljo sem podal pet različnih odgovorov, pri tem pa v navodilo dodal, da naj z 1 označijo najpomembnejšo negativno posledico, s 5 pa označijo najmanj pomembno negativno posledico. Kot najpomembnejšo so izbrali velik poseg v prostor, sledi odgovor draga investicija, nato preveliko število turistov in onesnaženo okolje ter povečan promet. S tem vprašanjem sem ugotovil, da Celjane najbolj skrbi velik poseg v prostor, predvidevam, da predvsem celotna podoba mostu in njegova umeščenost. Pri raziskavi sem opazil, da jih skrbi, kakšen bo pogled na mesto Celje in ali bo most spremenil tako znameniti pogled na Stari grad. Seveda so anketiranci skeptični tudi glede drage investicije.

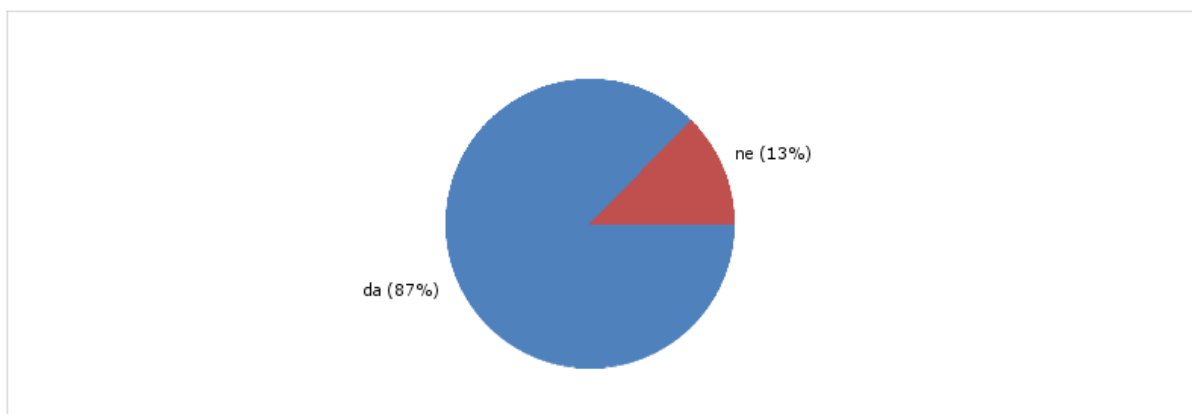
8. O visečem mostu kroži legenda iz zgodovine Celja. V povezavi s kom?

Graf 8: O visečem mostu kroži legenda iz zgodovine Celja. V povezavi s kom?

V osmem vprašanju sem spraševal, ali vedo v povezavi s katerimi znanimi prebivalci Celja iz zgodovine kroži legenda o visečem mostu. Kar 85 % anketirancev je odgovorilo, da v povezavi s celjskimi grofi (knezi), sledijo Habsburžani s 6 % in rodbina Rakusch s 4 %. Predvidevam, da je odgovor takšen delno zaradi dobrega poznavanja celjske zgodovine, delno pa zato, ker so celjski grofje najbolj znani prebivalci Celja iz zgodovine.

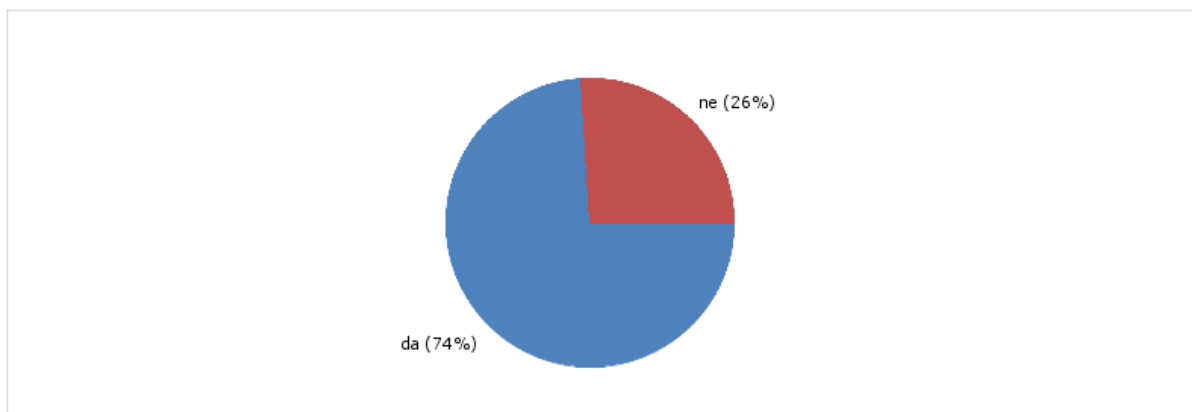
9. Bi most po izgradnji obiskali?

Graf 9: Bi most po izgradnji obiskali?

V devetem vprašanju sem anketirance spraševal, ali bi most po izgradnji obiskali. Kar 87 % jih je odgovorilo z da. Rezultat seveda ne preseneča, saj bi šlo na celjskem področju in na Slovenskem nasploh za nov projekt, zato bi bilo zanimanje vsaj od začetka zagotovo veliko.

10. Projekt predvideva doživljajsko pot, ki bi vodila od mestnega središča, mimo Heraklejevega templja do mostu in nato čez most do Starega gradu. Se vam zdi to pot, ki bi jo uporabljali tudi Celjani kot del rekreacijskih poti in kulturno-izobraževalnih poti?

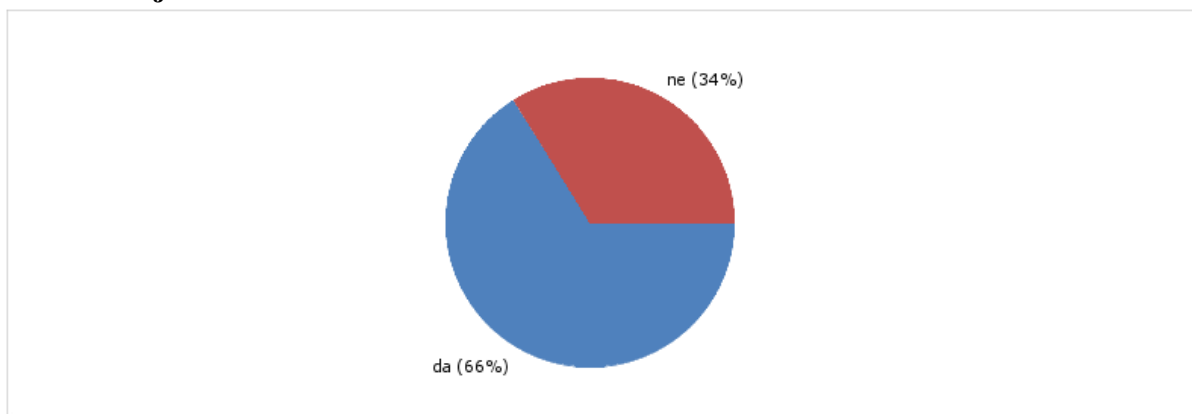
Graf 10: Projekt predvideva doživljajsko pot, ki bi vodila do mestnega središča, preko Heraklejevega templja do mostu in nato čez most do Starega gradu. Se vam zdi to pot, ki bi jo uporabljali Celjani kot del rekreacijskih poti in kulturno-izobraževalnih poti?

Deseto vprašanje se je glasilo: »Projekt predvideva doživljajsko pot, ki bi vodila do mestnega središča, mimo Heraklejevega templja do mostu in nato čez most do Starega gradu. Se vam zdi to pot, ki bi jo uporabljali Celjani kot del rekreacijskih poti in kulturno-izobraževalnih poti?« 73 % vprašanih je na vprašanje odgovorilo z da, kar kaže na željo, da si Celjani želijo novih poti.

11. Utemeljite prejšnji odgovor.

Najpogostejši odgovori na to vprašanje so bili, da je povezava hribov (torej Starega gradu in Miklavškega hriba) dobra ideja in da ponuja novo pot, ki bo hkrati oživila tako Mesti park kot Stari grad. Veliko anketirancev je opozorilo, da bi se na ta način Celjani lahko še bolje izobrazili o mestni zgodovini, seveda ob pomoči tabel oz. napisov, ki bi na to opozarjali. Nekateri menijo, da bi bila to tudi odlična šolska učna pot za osnovnošolce in srednješolce. Anketiranci menijo tudi, da bi bila dolžina poti pravšnja za popoldanski odklop. Med odgovori je veliko pomislekov, koliko bo znašala vstopnina in ali bo to pomenilo, da bo most cenovno dostopen za vsakdanji obisk. Na drugi strani pa anketiranci opozarjajo, da je poti v Celju dovolj (predvsem so izpostavili pot na Celjsko kočo) in da izgradnja ni potrebna. Večinsko mnenje glede na zbrane odgovore je torej pozitivno, Celjani bi pot uporabljali, vendar je pri tem največji pomislek cenovna ugodnost prehoda mostu.

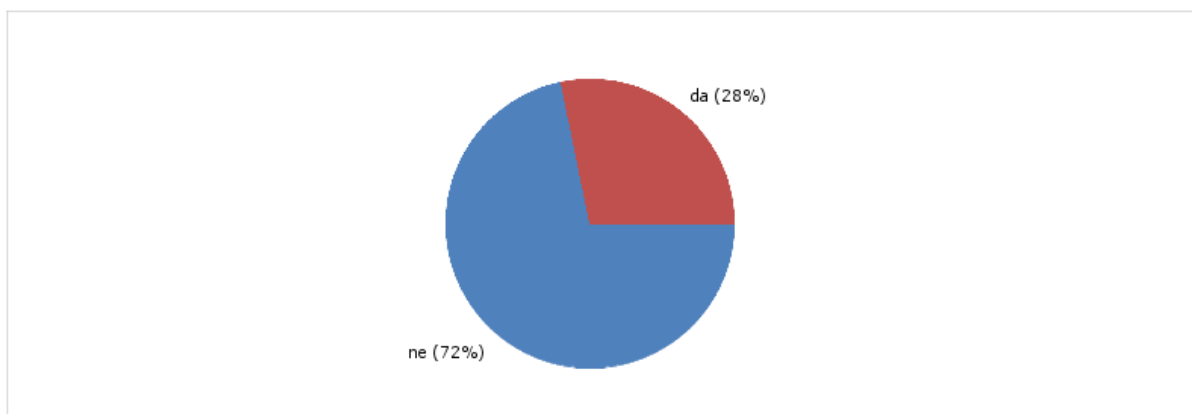
12. Menite, da bi izgradnja visečega mostu Celje postavila na svetovni turistični zemljevid?

Graf 11: Menite, da bi izgradnja visečega mostu Celje postavila na svetovni turistični zemljevid?

V dvanajstem vprašanju sem anketirance spraševal, ali bi izgradnja mostu Celje postavila na svetovni turistični zemljevid. 66 % jih je odgovorilo z da. Menim, da tako sklepajo predvsem zaradi podobnih mostov po svetu, ki so zaradi svoje posebnosti postali prepoznavni.

13. Ste že kdaj obiskali kakšen viseči most na svetu?

Graf 12: Ste že kdaj obiskali kakšen viseči most na svetu?

V trinajstem vprašanju sem anketirance spraševal, ali so že kdaj obiskali kakšen viseči most na svetu. 72 % jih je odgovorilo z ne.

14. Če ste na prejšnje vprašanje odgovorili z da, navedite, kateri most.

Ta odgovor se je navezoval na prejšnje vprašanje, in sicer, kateri viseči most so anketiranci obiskali. Odgovori so bili različni, nekateri so napisali natančno ime mostu, nekateri pa so navedli le njegovo lokacijo. Najpogostejši odgovori so bili: v Nemčiji, na Finskem, v Švici, v Avstriji, Tibetu. Imensko pa so bili naštetih naslednji mostovi: Blue mountains Australia, Tower bridge, viseči most v Levcu (okolica Celja), Ruhe, Great belt na Danskem, Titan RT, Golden gate, Brooklyn bridge, Charles Kuonen Zermatt, Highline 179 Reutte.

7 Intervju

7.1 Intervju z županom Mestne občine Celje Bojanom Šrotom

1. V kakšni fazi so priprave za izgradnjo mostu?

Projekt je v idejni fazi, projektna dokumentacija je bila narejena pri arhitekturnem biroju Korpnik produkcije, d. o. o., ki je bil izbran na javnem razpisu.

2. Takšen most predstavlja velik poseg v prostor. Ali je že izdelana okoljevarstvena presoja umestitve mostu v prostor?

To ne bo potrebno, poseg bo majhen. Do mostu bo vodila okoli dva metra široka pot, ki bo najverjetneje tlakovana z granitnimi kockami. Pot bo primerna za vse turiste (pohodnike, avanturiste ...).

3. Se stanovalci Miklavškega hriba strinjajo z načrtovano gradnjo?

S stanovalci Miklavškega hriba se nisem pogovarjal, saj most nanje ne vpliva in bo njegova postavitev/umestitev izven poselitve.

4. Kateri so načrtovani posegi na območju Miklavškega hriba in na Pelikanovi poti – na poti do gradu? Kako bo urejen dostop do njega? Tudi za invalide in starejše ljudi?

Urejena bo servisna pot. Ob poti bodo na Grajskem in Miklavškem hribu klopi, na sidriščih mostu bodo sanitarije. Urejena bodo tudi parkirišča za obiskovalce mostu.

5. Kje bodo urejena parkirišča za obiskovalce?

Urejena parkirišča za obiskovalce visečega mostu bodo pod gradom (pri Voglajni) – ob vznožju Grajskega hriba. Že obstoječa parkirišča bodo še bolj urejena in označena, parkirišča bodo tudi pod Miklavškim hribom – v Mestnem parku.

6. Kdo so ciljni obiskovalci/turisti, ki bi obiskali most? Mladi, avanturisti, ki ljubijo adrenalinske športe, turisti, ki jih zanima zgodovina, prebivalci Celja ...?

Ciljni obiskovalci so v prvi vrsti prebivalci Celja in njegove okolice ter turisti, ki so željni adrenalina, in tisti, ki iščejo kulturnozgodovinske znamenitosti.

7. Kako bi most oglaševali oziroma kako bi privabili turiste?

Viseči most bi oglaševali s spletno stranjo, pa tudi sami turisti bi oglaševali z objavljanjem slik na spletnih omrežjih.

8. Kako je mesto Celje pripravljeno na morebiten povečan obisk turistov? Imamo dovolj nastanitev, restavracij, parkirišč?

Celje v tej smeri še ni dovolj pripravljeno, saj manjkajo raznolike restavracije, nastanitev pa je trenutno zadosti.

9. Koliko bi znašala mostnina in ali bi lahko obiskovalci kupili vstopnico, ki bi vključevala tudi druge znamenitosti v Celju? Bi bila za domačine vstopnica cenejša?

O tem še ni bilo konkretnega govora, verjetno bo veljala enotna vstopnica za mostnino, muzeje v Celju in obisk Starega gradu. Cena vstopnice se bo ravnala po evropskih standardih.

10. Kako bo po izgradnji na mostu poskrbljeno za varnost?

Za varnost na mostu bo poskrbljeno z ograjo, rešetkami, mrežami, tablami, ki bodo opozarjale na nevarnost, za varnost bodo skrbeli tudi delavci na sidriščih mostu.

11. Kdaj je preveden začetek gradnje projekta oziroma njegova realizacija in koliko časa bi izgradnja trajala?

Začetek gradnje oziroma realizacija projekta je predvidena v letošnjem letu oziroma v naslednjem letu, prej je treba zbrati vso dokumentacijo, kar bi trajalo približno tri do štiri mesece.

12. Kako bo most financiran? Bo to javno-zasebno partnerstvo, se je že našel kakšen partner? Ali ste prijavili izgradnjo mostu na evropski projekt za sofinanciranje turistične infrastrukture?

O financiranju mostu še nimamo točnih podatkov, saj se še ne ve, kako bo most financiran. MOC izgradnjo mostu ni prijavila na evropski projekt za sofinanciranje turistične infrastrukture.

13. Kakšni so odzivi prebivalcev Celja o gradnji mostu?

Odzivi Celjanov so zelo različni, veliko je pozitivnih mnenj o izgradnji, so pa tudi nasprotovanja, predvsem tistih, ki ne poznajo projekta in njegove namembnosti.

14. V anketi, ki sem jo opravil, sta kar dve tretjini vprašanih na vprašanje »Ali menite, da je projekt izgradnje visečega mostu dober za mesto Celje?« odgovorili, da se jim projekt zdi dober. Katera je po vašem mnenju največja prednost izgradnje mostu? Ali vidite morebiti tudi kakšno slabost?

Prednost izgradnje vidim predvsem v prihodu turistov in njihovem povečanem številu ter posledično večji prepoznavnosti Celja. Slabosti pri sami izgradnji ne vidim.

15. Morda veste, kakšna legenda obstaja v povezavi z visečim mostom? Če da, kje ste jo našli?

Legendo o mostu, ki povezuje Grajski in Miklavški hrib, poznam že od otroštva, v gostilni nasproti Metropolu je slika s podobo Celja, ki jo je narisal celjski umetnik Laki.

16. V Zgodovinskem arhivu Celje o preteklem visečem mostu (usnjarskem mostu), kot pravi legenda, nisem našel nobenega podatka. Od kod ste torej črpali idejno zasnovo za most?

Idejno zasnovo smo črpali na podlagi ogledov visečih mostov tibetanskega sloga v drugih državah.

17. Kakšno bi bilo uradno ime mostu?

Uradnega imena most še nima, delovno ime pa je Most 505.

Slika 74: Intervju z županom Bojanom Šrotom¹¹⁵

7.2 Intervju z arhitektom Nandetom Korpnikom

1. Kako ste prišli na idejo o načrtovanju mostu?

Ne vem sicer točno, kaj je bilo prej, stenska risba v celjski gostilni lokalnega umetnika Lakija, (Op. a. Laki je celjski umetnik, ki je pred približno 10 leti čisto po naključju ustvaril sliko velikosti približno 2 metra, na njej prikazuje viseči most med Grajskim in Miklavškim hribom. Nastala je kot odgovor na provokacijo o obstoju legende o mostu in njegovem dejanskem obstoju. Slika je še danes ohranjena v gostilni Ilirija nasproti kina Metropol, vendar je javnosti nedostopna.), ki je porajala številna vprašanja ali občasne govornice o legendi visečega mostu, ki naj bi obstajal nekoč, v času celjskih grofov. Tudi nekaj znanih Celjanov je govorilo o mostu in vse skupaj je postalo zanimivo in sprožilo željo preveriti, kaj bi takšen most pomenil z vidika današnjega dojemanja prostora.

2. Že imate vsa potrebna finančna sredstva in gradbena dovoljenja za začetek gradnje?

To je bolj stvar naročnika in ne bi vedel. Ne gre pa za nedosegljive investicije in verjamem, da bi se sredstva ob resni želji po mostu hitro pridobila. Tudi možnosti investiranja je več. Lahko je to samo občinski projekt, bolj verjetno pa kakšno javno-zasebno partnerstvo. Idejni projekt je gotov in pridobljeni so projektni pogoji vseh nosilcev prostora. Izvedbeni projekt naj bi bil končan jeseni 2019 in takrat naj bi bilo pridobljeno tudi gradbeno dovoljenje.

3. Kdo bi most gradil?

V naši bližnji okolici je kar nekaj tovrstnih mostov že postavljenih in za dve podjetji, specializirani z referencami, vem. Eno je iz Švice in drugo s Češke. Verjetno bo objavljen mednarodni razpis in verjamem, da bosta izgradnja in postavitve najdaljšega visečega mostu na svetu izziv tudi za naše izvajalce in se bo gotovo kdo organiziral in tudi prijavil na razpis.

¹¹⁵ Avtorica fotografije: Nataša Marčič.

Naša naloga je, da pripravimo projektno dokumentacijo v takšnem obsegu in na nivoju, da lahko izbiramo med več zainteresiranimi izvajalci. Montaža mostu bo zahtevna in gotovo bo zahtevala izkušenega in preverjenega izvajalca.

4. Zakaj ste most uvrstili pod zahtevno izgradnjo, kaj je pri tem mišljeno?

Prvič, že zaradi umeščenosti v prostor, in drugič, trenutno tovrstni najdaljši most meri 496 metrov v Švici. Naš naj bi bil dolg 505 metrov in težak nekaj čez 80 ton. Most bi bil na višini 100 metrov. Veliko je tudi neznan, ki se bodo pokazale med procesom izdelave izvedbene dokumentacije. Hkrati pa gre za opazen poseg v prostor, ki trajno spremeni njegovo dosedanjo panoramo. Veliko je tudi nosilcev prostora, ki bodo vključeni v izdelavo projekta in se morajo z gradnjo mostu strinjati. In ne nazadnje, pomembno bo tudi javno mnenje, ki je zaenkrat precej deljeno, in je prav, da mu prisluhnemo. Zato pa so tovrstni projekti zahtevni, potrebujejo malo več časa in tudi prav je, da gredo skozi več varovalk. Tako da bo res naš, ko bo zgrajen.

5. Ste pri svojem delu upoštevali zgodovinske legende o mostu?

Bolj kot navdih za idejo. In glede na današnje znanje lahko trdim, da tako dolgega mostu sigurno ni bilo. Verjamem pa, da je na poti z gradu v dolino obstajal kakšen manjši viseči most. Je pa res, da legende v glavnem opisujejo viseče usnjene mostove, in sistemsko – konstrukcijsko naj bi bil tudi naš most viseči, samo v jekleni izvedbi.

6. Kako ste most umestili v prostor?

Ko smo se začeli pogovarjati o visečem mostu, me je strokovno najbolj zanimala njegova umestitev v prostor. Obstajala je tudi ideja, da bi ga potegnili s hriba na hrib, kar pa ne bi bilo najbolj smiselno in tudi obstoječi zgodovinski veduti bi lahko hitro bili preglašeni. Želja je, da most obstoječega vrednostnega sistema vedute celjskega gradu ne načne, temveč dopolni v njegovi pomembnosti. Most predstavlja krajšo in bolj vidno pešpot na grad iz starega mestnega jedra. Osnovna pot bi vodila iz mestnega središča preko Splavarskega mostu ob Savinji in bi se vzpela po Miklavškem hribu na njegovo dvotretjinsko višino. Pot bi se nadaljevala čez most, ki bi se sidral ob vznožju grajske pečine. Od tam je pot do gradu kratka. Gre za doživljajsko pot, ki bi lahko vsebinsko precej obogatila mestno središče. Tudi Mestni park in celotno Savinjsko nabrežje bi posledično postala še bolj obljudena. Današnji dostop po Pelikanovi poti je za turiste precej skrit, prometni še bolj. Nova pešpot na grad pa bi bila lahko vizualno zaznana že iz starega mestnega jedra.

7. Lahko omenite kakšen detajl, ki ste ga načrtovali za most in je neposredno povezan s celjsko zgodovino?

Nosilni konstrukcijski kabli, ki bodo vpeti v oba hriba, bodo zasidrani v večji armiranobetonski kvader, ki bi lahko predstavljal povečano abstrakcijo skale, na katero naj bi bil pritrjen železni obroč, o katerem govori legenda, in nanj bi bili pričvrščeni nosilni usnjeni jermeni. To skalo so znali ljudje pokazati še v prejšnjem stoletju.

8. Bo most zavarovan tako, da ga lahko prečkajo tudi ljudje, ki jih je strah višine?

Pot čez most bo adrenalinska in v salonarjih se ne bo priporočljivo sprehajati čez. Bo pa ograja dovolj visoka in tla bodo dovolj nosilna, da bo omogočeno premagati strah pred višino. Seveda čisto brez zaupanja v zadnja dognanja tehnike ne bo šlo.

9. Zakaj bi ta most po vašem mnenju umestil Celje na svetovni turistični zemljevid?

Prvič bo šlo za velik tehnični dosežek v svetovnem merilu, drugič sta zanimiva njegova postavitev v prostor in njegov dialog z gradom in starim mestnim jedrom in tretjič, njegova paradigma z legendo o grajskem mostu.

10. Kakšni so tehnični podatki o mostu? Ali predstavlja presežek v primerjavi z drugimi mostovi?

Naš most je načrtovan v dolžini 505 metrov. Trenutno izveden tovrstni viseči most je dolg 494 metrov – Charles Kuonen Zermatt v Švici. Naš most bi bil v svoji konstrukcijski dolžini trenutno najdaljši na svetu.

11. Koliko ljudi naenkrat bi lahko prečkalo most in ali bo možno srečevanje?

V teoriji tisoč. Petsto v eno smer in petsto v drugo. Če bi hodili eden za drugim. Most je načrtovan v širini 120 centimetrov. To je dovolj, da se dva človeka srečata in da se nekdo lahko tudi prime za ograji na obeh straneh mostu.

12. Ker je most viseč, me zanima, kako bo narejen. Kako bo varovan, da ne bi prišlo do nesreče, da ljudje ne bi skakali z njega?

Nosilno konstrukcijo predstavljajo štirje kabli, na katere bo z vešalkami obešena pohodna površina, ki je zasnovana kot jeklena rešetka. Nosilni kabli bodo preko dveh betonskih blokov sidrani v hribinsko osnovo s pomočjo prednapetih sider. Na spodnji strani brvi bodo zaradi nihanja in obtežbe vetra predvideni dodatni stabilizacijski kabli.

Ograja bo v višini od 1,30 metra do 1,80 metra, čez bo oteženo plezanje, tudi z obliko naj bi zadostno varovala pred nesrečami. Ker pa gre še vedno za most, bo navzgor odprt.

13. Mi lahko poveste natančno lokacijo mostu na obeh vzpetinah in kako bo urejen dostop za invalide in starejše ljudi? Je predvidena izgradnja ceste do vstopa? Morda izgradnja dvigala? Kako bo urejen dostop do gradu?

Vstopna in izstopna točka na obeh koncih visečega mostu bo zgrajena v obliki manjšega razglednega platoja. Razgledni plato na Miklavškem hribu bo na svoji vzhodni strani najbližji zračni liniji proti Grajskemu hribu. Most se bo končal ob vznožju strme pečine, na svoji zahodni strani. Pot se bo nadaljevala po južni strani ali severni strani pečine. Ne gre za promenadno javno pot, ki bi morala služiti vsem. Gre za doživljajsko pot, mogoče celo pri prehodu čez most adrenalinsko. Tudi za pot do mostu bo potreben manjši trud in ne bo namenjena množičnemu avtoturizmu. Izgradnja prometne ceste do vstopnih točk bi preveč obremenila krajino in ni skladna s trajnostnimi nazori. Prelahka dostopnost pa bi tudi lahko izgubila čar prehoda čez celjsko brv. Njegova okolica bi tako ostala v okviru krajinskega urejanja rekreacijskega značaja.

14. Ne bo takšen most močno spremenil pogleda na Celje? Iz kakšnih materialov bo narejen?

Most je v celoti predviden v jekleni izvedbi in skoraj brez mase, ki bi se preveč zarisala v zračnem prostoru. Most je ravno prav spuščen z ravnine gradu in ne spreminja panoramske prostorske slike najpomembnejše in najvišje vizualne vedute Celja. Zasnovan je kot del doživljajske poti, ki bi tudi vsebinsko povezala staro historično mestno jedro s Starim gradom Celje.

15. Kako vremenski pojavi vplivajo na takšen most in njegovo uporabo (veter, teža snega)? Bi bil odprt celo leto?

Prehod čez most naj bi bil kontroliran. Načeloma naj bi bil most prehodan čez celo leto, bi se pa ob ekstremnih vremenskih pogojih varnostno zaprl. Zasnova mostu je takšna, da dež in sneg gresta skozi pohodni del mostu in se ne kopičita na pohodnih rešetkah. Most je bočno stabiliziran s stabilizacijskimi kabli, vendar bi prišlo ob močnem vetru do opaznega nihanja. Skratka, prehod mostu bo vsekakor zanimivo doživetje.

Slika 75: Intervju z arhitektom Nandetom Korpnikom¹¹⁶

¹¹⁶ Avtorica fotografije: Nataša Marčič.

8 Razprava in zaključek

Legenda o celjskem visečem mostu, usnjeni brvi, sega že v 15. stoletje, v čas celjskih grofov in kasnejših knezov. Legenda pravi, da je na južnem delu Celja med Grajskim in Miklavškim hribom stal viseči most, ki je povezoval Gornje Celje in cerkev sv. Miklavža. O njem piše le Janko Orožen v knjigi *Gradovi in graščine v narodnem izročilu I.*, ki vsebuje zapis o njegovem obstoju in omenja obroč, pritrjen v skalo na Miklavškem hribu, ki naj bi bil materialni dokaz o mostu. Danes o obroču ni sledi, kroži pa še vedno legenda o njem. In prav ta legenda je bila povod za izdelavo idejnega projekta in načrtov za izgradnjo Mostu 505 (gre za delovno ime, op. a.), ki bi povezal Miklavški in Grajski hrib ter postal ena glavnih zanimivosti v Celju in Sloveniji nasploh. Po projektu bi bil most jeklen, sestavljen iz kablov, vrvi in vešalk, in bi imel 120 centimetrov široko pohodno površino, ki bi bila zasnovana kot jeklena rešetka.

Ideja o izgradnji visečega mostu na južnem delu Celja je nastala leta 2016, začeli pa so jo uresničevati decembra 2017 z izdajo in predstavitvijo projektne dokumentacije na Mestnem svetu Mestne občine Celje. Izvedbeni projekt naj bi bil končan jeseni 2019 in takrat naj bi bilo pridobljeno tudi gradbeno dovoljenje. Po besedah župana Mestne občine Celje bi to postala ena glavnih znamenitosti v Celju, ki bi v mesto privabila veliko število turistov in uvrstila Celje na svetovni turistični zemljevid, saj bi most doživljajsko in vsebinsko povezal historično mestno jedro s Starim gradom. Po zgledu drugih, predvsem primerljivih mostov v Evropi, bi viseči most v mesto privabil različne ciljne skupine turistov, od tistih, ki jih zanimajo predvsem kulturnozgodovinska dejstva, do adrenalinskih navdušencev.

V raziskovalni nalogi sem s pomočjo različnih raziskovalnih metod želel raziskati, kakšno je zgodovinsko ozadje obdobja, ko se je rodila legenda o visečem mostu, in s pomočjo analize zgodovinskih pisnih in slikovnih virov preveriti, ali je most v času celjskih grofov res obstajal.

Pri načrtovanem projektu visečega mostu sem želel ugotoviti vzroke za izgradnjo mostu, pridobiti načrte o njegovem izgledu in umestitvi v prostor, preveriti, v kateri fazi je načrtovani projekt, na terenu ugotoviti pozitivne in negativne posledice predvidene izgradnje, s pomočjo ankete ugotoviti, kakšen je odnos prebivalcev Celja do projekta, poiskati podobne primere v Sloveniji, Evropi in svetu ter predlagati možnosti njegove vključitve v turistično ponudbo Celja.

Hipoteza 1: Legenda o visečem mostu v Celju je resnična in podkrepljena s pisnimi in slikovnimi viri.

Ob prebiranju virov in literature v Zgodovinskem arhivu Celje, Osrednji knjižnici Celje, na svetovnem spletu in pri pregledovanju virov na terenu dejanskega dokaza o obstoju visečega mostu oz. usnjene brvi nisem našel. O njem tudi nisem našel niti enega slikovnega gradiva. Omenjen pa je v Orožnovi knjigi *Gradovi in graščine v narodnem izročilu I.*,¹¹⁷ kjer avtor navaja, da je po narodnem izročilu za Gornje Celje obstajal most med Gornjim Celjem in Miklavškim hribom. Z gradu je na hrib s cerkvico vodil usnjeni most, o njem naj bi pričal na Miklavškem hribu v skalo pritrjen obroč, za katerega pravijo, da je držal ta most. To je, v vsej pregledani literaturi, edini dokaz, ki govori o visečem mostu med hriboma.

¹¹⁷ Orožen J., *Gradovi in graščine v narodnem izročilu I.*, Gradovi in graščine ob Savinji, Sotli in Savi, Celje, 1936.

HIPOTEZA 1: delno potrjena.

Hipoteza 2: Viseči most bo močno izboljšal turistično podobo Celja in jo umestil na svetovni turistični zemljevid.

Izgradnja visečega mostu bi zagotovo izboljšala turistično podobo Celja, saj bi mesto s pametno turistično promocijo postalo prepoznavnejše tako doma kot v tujini. Z izgradnjo mostu, kakršnega v Sloveniji ni, saj so vsi obstoječi mostovi kratki in povezujejo le bregove rek (npr. Levška brv na Savinji), bi gotovo privabili v Celje veliko turistov. Ko sem primerjal dolžine drugih mostov v Evropi, ki imajo podoben izgled, bi bil naš viseči most trenutno najdaljši; zdaj ima vodilni položaj s 494 metri most Charles Kuonen Zermatt v Švici. Po konfiguraciji terena in sami veduti je zelo podoben načrtovanemu mostu Higline 179 v Avstriji. Vsi ti mostovi so postavljeni v gorski svet, nekateri so prav strašljivi (npr. v Piemontu v Italiji). Mostovi so opisovani kot nepozabno doživetje, avantura ... Verjetno bi tudi obiskovalce našega mostu najbolj pritegnili adrenalinska izkušnja in prelepa veduta Celja, povezana z zgodovino.

Iz analize ankete je razvidno, da kar 66 % vprašanih meni, da bi viseči most Celje postavil na svetovni turistični zemljevid. Verjetno je k takšnemu razmišljanju privedlo sklepanje glede na druge mostove, ki lokaciji, na kateri so, prinesejo prepoznavnost in hitro razvijanje pokrajine. Skleпам, da je res tako, saj to potrjujejo tudi odgovori na vprašanje iz anketnega vprašalnika, ali bi anketiranci most po izgradnji obiskali. Skoraj večina, 87 %, jih je odgovorila, da bi most obiskali. Ob spretni oglaševalski kampanji bi most privabil tudi tuje turiste. Kakšne so najuspešnejše kampanje danes? Največkrat objave na družbenih omrežjih, TripAdvisorju, morda oddaja na TV (Netflixova oddaja o Ani Roš je privabila v Soško dolino turiste iz vsega sveta).

HIPOTEZA 2: potrjena.

Hipoteza 3: Izgradnja bo zahtevala minimalen poseg v prostor.

Po pregledani projektni dokumentaciji, intervjuju z Bojanom Šrotom in Nandetom Korpnikom ter terenskem delu menim, da viseči most ne bo bistveno posegel v prostor. Na začetnih točkah hribov bosta postavljeni sidrišči mostu, ki bosta potrebovali nekaj prostora. Za to bo treba podreti nekaj dreves, saj izvedba drugače ni mogoča. Bo pa prišlo do posega v prostor na drugih lokacijah. Predvsem tam, kjer se predvidevajo parkirni prostori, in sicer ob vznožju Grajskega hriba med Voglajno in cesto proti Zagradu za avtobuse ter med Grajskim hribom in železnico za avtomobile. Prav tako bi bilo treba urediti in razširiti pohodne poti v širini do 120 centimetrov in zgraditi ostalo infrastrukturo, ki je predvidena v projekcijski dokumentaciji. Po mnenju Zavoda RS za varstvo narave poseg ne bo bistveno vplival na varstvene cilje območja Natura 2000. Predvidevani se sonaravni načini ureditve, po mnenju Agencije RS za okolje se morajo upoštevati naravovarstveni pogoji.

HIPOTEZA 3: delno potrjena.

Hipoteza 4: Most bo namenjen predvsem obiskovalcem, ki jih navdušujejo adrenalinska doživetja.

Po vsem pregledanem gradivu in dokumentaciji sem ugotovil, da bo celjski viseči most dolg 505 metrov in bo na višini približno 100 metrov. Glede na dolžino, ki jo bo moral obiskovalec mostu premagati, sklepam, da bo za prečkanje potreben pogum. Zato bi prečkanje mostu vsekakor umestil med adrenalinsko doživetje. Po besedah župana Mestne občine Celje in arhitekta bo most namenjen vsem kategorijam obiskovalcev, tako tistim, ki jih zanima

kulturnozgodovinsko področje, kot tistim, ki jih zanimajo avanturistična doživetja. Menim, da bo za vsakega obiskovalca visečega mostu to vsekakor adrenalinska izkušnja. Glede na analizo ankete, v kateri sem v enem od vprašanj spraševal, ali bi Celjani uporabljali most kot del rekreacijskih poti in kulturno-izobraževalnih poti, je 73 % vprašanih odgovorilo z da. Celjani bi pot uporabljali torej tudi za vsakdanje rekreacijske namene.

HIPOTEZA 4: delno potrjena.

Hipoteza 5: Vsi prebivalci Celja so seznanjeni s projektom in ga podpirajo.

Med raziskavo sem ugotovil, da Celjani projekta izgradnje visečega mostu med Grajskim in Miklavškim hribom ne poznajo v celoti. V anketi sem spraševal, ali so že slišali za omenjeni projekt, in 93 % jih je odgovorilo, da so. Pri tem naj opozorim, da sem ugotovil, da je večina anketirancev za projekt slišala v času predvolilne kampanje 2018 med lokalnimi volitvami ali v medijih (predvsem na spletu), vendar njegove točne vsebine ne pozna. Ljudje znajo pokazati le, kje naj bi bila lokacija mostu. Glede na anketno analizo sem ugotovil, da 81 % Celjanov projekt podpira. Kljub večini vsi prebivalci Celja niso seznanjeni s projektom, prav tako ga vsi ne podpirajo.

HIPOTEZA 5: delno potrjena.

Ugotovil sem, da anketirani Celjani (319) dobro poznajo projekt, saj je pritrtilno odgovorila večina vprašanih, in ga tudi podpira, saj naj bi po njihovem mnenju najbolj vplival na razvoj turizma v Celju s poudarkom na njegovi zgodovini. Sledita odgovora prepoznavnost mesta in oživitev mestnega jedra, nato večje število delovnih mest in nazadnje povečan obseg nastanitvenih kapacitet za turiste. Kot najbolj negativen se anketirancem zdi velik poseg v prostor, čeprav sem ugotovil, da ni tako, saj bi bila do vstopne postaje urejena gozdna pešpot, vstop na most pa tudi ne bi zahteval velikih posegov v prostor. Po besedah arhitekta Korpnika most ne bi motil panoramskega pogleda na Stari grad, saj je sidrišče mostu na sredini Miklavškega in Grajskega hriba.

Anketiranci so skeptični glede drage investicije, vendar bi se ta ob načrtovanem obisku in uvedeni mostnini zelo hitro povrnila. Predlagal bi, da se domačinom omogoči nakup letne vstopnice, ki bi vključevala tudi obisk različnih drugih znamenitosti. Anketiranci so izpostavili tudi preveliko število turistov in onesnaženo okolje. Strinjam se, da bi to lahko bil problem, a so načrtovana dodatna parkirišča pod Grajskim hribom in ob Voglajni, druga parkirišča bi se uredila in po potrebi razširila. Turistično bi se začel razvijati tudi desni breg Savinje, še posebej ob načrtovani restavraciji Heraklejevega templja. Domačini na Miklavškem hribu so izpostavili, da so parcele na vrhu v zasebni lasti in da je cesta preozka. Ko sem pregledal projekt in intervjuval župana Bojana Šrota, sem ugotovil, da je pot načrtovana po parcelah, ki so v lasti občine, na Miklavški hrib pa avtobusi ne bi vozili. Gozdna pot bi bila široka 2 metra in namenjena le pešcem. Tudi po mnenju arhitekta Nandeta Korpnika bi izgradnja prometne ceste do vstopnih točk preveč obremenila krajino in ne bi bila skladna s trajnostnim razvojem.

Menim, da bo prehod preko mostu res precej adrenalinski, saj je na višini 100 metrov, kar je potrdil tudi arhitekt Korpnik, vendar dodaja, da bo ograja dovolj visoka (od 1,30 do 1,80 metra) in tla bodo dovolj nosilna, da bo mogoče premagati strah pred višino. Res pa je, da bo s 505 metri to najdaljši most v konstruktorski dolžini in bo tudi nihal, zato bo po arhitektovih besedah ob ekstremnih vremenskih razmerah zaprt. Naenkrat bi lahko most prečkalo 1000 ljudi, 500 v vsako smer.

V nalogi sem predlagal več doživljajskih poti, ki bi se navezovale na most. Menim, da bi bila zelo dobra ideja postavitve kipa Veronike Deseniške v mestnem središču ali na Starem gradu. Prav tako sem razmišljal, da bi lahko na gradu uporabili holograme, v oddaji Na lepše

(5. oktobra 2018) pa sem videl, da so na gradu preizkušali očala za virtualno resničnost. Tehnologija se razvija z vrtoglavo hitrostjo in turizem moramo prilagoditi tudi mlajšim obiskovalcem. Ob doživljajskih poteh bi bilo nujno postaviti tudi interaktivne informacijske table.

Naslov naloge je Celjski viseči most – kjer preteklost povežemo s prihodnostjo, saj most še ne stoji. Celje se ponaša z izjemno zgodovino, ki je doživela razcvet v času znamenitih celjskih grofov. Njihove sledi so povsod – v mestnem središču in predvsem na mogočnem Starem gradu. Ko sem pregledoval promocijski turistični zemljevid Slovenije, sem ugotovil, da med devetimi naj turističnimi točkami ni Celja. Vsekakor si naše mesto svoj prostor tu zasluži. Mesto se uspešno trži v okviru projekta Dežela Celjska, ki turistično združuje 21 občin. Narejenih je bilo tudi zelo veliko marketinško odličnih reklamnih akcij. Meni je bila najbolj všeč lanskoletna promocija, v kateri sta se v vlogo Friderika in Veronike dobro vživela odlična športnika Tija Ocvirk in Miha Žvižej, v vlogo Barbare Celjske pa Gea Erjavec. Prav tako so pomembna kulturna doživetja – Celje je postalo znano tudi zaradi odličnega muzikala Veronika Deseniška.

Nujna je predvsem dobra promocija v različnih medijih – objave na družbenih omrežjih, Youtubu, TripAdvisorju, oglaševanje na letališču Jožeta Pučnika in na jumbo plakatih ob avtocestah.

Čeprav pravih dokazov o legendi o usnjenem mostu nisem našel, menim, da to ni ovira, da ne bi iz tega naredili velike zgodbe – prav zgodbe so tiste, ki danes najbolj vabijo ljudi.

Menim, da bi v prihodnosti z uresničitvijo projekta Most 505 bilo smiselno raziskati vpliv visečega mostu na turistični razcvet in prepoznavnost Celja. Za razliko od Romea in Julije, ki sta le literarna lika, je ljubezenska zgodba Veronike in Friderika resnična, zato bi Celje lahko poimenovali mesto ljubezni, kjer preko mostu povežemo preteklost s prihodnostjo.

9 Viri in literatura

9.1 Vsebinski viri in literatura

- Celje.info, Celje naj bi dobilo več kot 500 metrov dolg viseči most: <https://www.celje.info/aktualno/celje-naj-bi-dobilo-vec-kot-500-metrov-dolg-viseci/>; dostop 5. 1. 2018.
- Celje.info, Celje z okolico vse bolj priljubljena destinacija za turiste: <https://www.celje.info/splosno/celje-z-okolico-vse-bolj-priljubljena-destinacija-za-turiste/>; dostop 19. 1. 2019.
- CŠOD, Celeia – Cilli – Celje: <https://www.csod.si/stran/celeia-cilli-celje>; dostop 20. 12. 2018.
- Đorđević A., Obrez A., Peraz K., Celjsko obzidje, raziskovalna naloga, Mladi za Celje, Celje, 2004/05.
- Fotoatelj in galerija Pelikan: <http://www.fotopelikan.si/>; dostop 15. 2. 2019.
- Habjan V., Knežja prestolnica Celje – sredi XV. stoletja, Časopis za slovensko krajevno zgodovino, kronika, letnik 15, številka 2, Ljubljana, 1967: <http://www.dlib.si/stream/URN:NBN:SI:DOC-8APGVKFZ/d464efc3-0045-4d6d-9641-ca9bcff4402c/PDF>; dostop 23. 2. 2019.
- Hudales J., Gradovi in usnjeni mostovi, predstavitev v programu Powerpoint, 2013.
- Hudales, J., Usnjarstvo na Slovenskem, Zbornik referatov, Šoštanj, september 2013, str. 7–31.
- Mehle K., zbirka Karl Mehle: tiha duša s plemenitim značajem, Celje, 1998.
- Mestna občina Celje: <https://moc.celje.si/o-celju>; dostop 3. 1. 2019.
- Mladina, Marn U., Najdaljši most; <https://www.mladina.si/181683/najdaljsi-most/>; dostop 5. 1. 2018.
- Mladi.smo, Knežje mesto Celje: <https://celjeslovenia.weebly.com/268asovni-stroj.html>; dostop 20. 12. 2018.
- MMC RTV Slovenija, G. K., 505-metrski most naj bi povezal celjski grad in mestno jedro: <https://www.rtv slo.si/lokalne-novice/stajerska/505-metrski-most-naj-bi-povezal-celjski-grad-in-mestno-jedro/447068>; dostop 5. 1. 2018.
- MMC RTV Slovenija, P. S., Foto: Tisti brez vrtoglavice lahko na Tirolskem obiščete Guinnessovega rekorderja: <https://www.rtv slo.si/zabava/novice/foto-tisti-brez-vrtoglavice-lahko-na-tirolskem-obiscete-guinnessovega-rekorderja/353062>; dostop 10. 2. 2019.

- Novi tednik, Gorjanc R., Kdaj po visečem mostu z grajskega na Miklavški hrib: <http://www.nt-rc.si/radio-celje/kdaj-po-visecem-mostu-iz-grajskega-na-miklavski-hrib/>; dostop 5. 1. 2018.
- Korpnik produkcija d.o.o, idejni projekt Viseči most Celje, Celje, december 2017.
- Kunaver D., Lipovšek B., Najlepši slovenski miti in legende, Ljubljana, Mladinska knjiga, 2005.
- Orožen J., Gradovi in graščine v narodnem izročilu I., Gradovi in graščine ob Savinji, Sotli in Savi, Celje, 1936, str. 10–14.
- Orožen J., Zgodovina Celja in okolice, 2. zvezek, Celje, 1971–1974, str. 133–161.
- Pokrajinski muzej Celje: <https://www.pokmuz-ce.si/sl/razstave/stalne-razstave/grofje-celjski/>; dostop 4. 3. 2019.
- Posoški razvojni center, Viseči mostovi: <http://www.camisproject.eu/viseci-mostovi.html>; dostop 1. 3. 2019.
- Program Pregis; dostop 28. 2. 2019.
- SSKJ, dostopen na: <http://bos.zrc-sazu.si/sskj.html>; dostop 3. 12. 2018.
- Šmitek Z., Mitološko izročilo Slovencev, Študentska založba, Ljubljana, 2004.
- Turistično informacijski center Celje, Celje: <https://www.celje.si/sl/content/preteklost-kne%C5%BEjega-mesta>; dostop 15. 1. 2019.
- Turistično informacijski center Celje: <https://www.celje.si/sl/kartica/turisticno-informacijski-center-tic>; dostop 23. 2. 2019.
- Zavod Celeia Celje, Letno poročilo 2018.
- Zavod Celeia Celje, Pridi špilat grofe: <https://www.travelcelje.com/pridi-spilat-grofe>; dostop 6. 3. 2019.
- Zavod Celeia Celje, Znamenitosti Celja: <https://www.celje.si/sl/cards/znamenitosti->; dostop 5. 1. 2019.
- Zgodovinski arhiv Celje: <http://vodnik.zac.si/>; dostop 30. 11. 2018.
- Zgodovinski arhiv Celje, SI_ZAC/1028/004_00496 Fototeka Božič Milan, pridobljeno v ZAC; dostop 7. 12. 2018.
- Zorec M., Najlepše zgodbe s slovenskih gradov, Ljubljana, Mladinska knjiga, 2009.
- Zorec M., Zgodbe z naših gradov, Skrivnosti grajskih zidov, Ljubljana, Karantanija, 2009.

- Žepič V., Ručigaj S., Mostovi na Slovenskem – kulturna dediščina, raziskovalna naloga, Kranj, 2012.
- Žurnal24.si, B. P., V Celju bodo zgradili enega najdaljših mostov na svetu: <https://www.zurnal24.si/popotnik/v-celju-bodo-zgradili-enea-najdaljsih-mostov-na-svetu-305450>; dostop 5. 1. 2018.
- 1ka, Spletna anketa: <https://www.1ka.si/a/150298>; dostop 3. 2. 2019.

10 Priloge

10.1 Anketni vprašalnik

1. Spol:

- moški
- ženski

2. V katero starostno skupino spadate?

- do 20 let
- 21 - 40 let
- 41 - 60 let
- 61 let ali več

3. Ali ste že slišali, da Mestna občina Celje načrtuje izgradnjo visečega mostu med Starim gradom in Miklavškim hribom?

- da
- ne

4. Če ste na prejšnje vprašanje odgovorili z da, kje ste za projekt slišali?

---

5. Menite, da je projekt izgradnje visečega mostu dober za mesto Celje?

- da
- ne

6. Kakšne so po vašem mnenju pozitivne posledice izgradnje? Možnih več odgovorov. Razvrstite od 1 – 5 (1=najpomembnejše, 5=najmanj pomembno)

- ___ Razvoj turizma v Celju s poudarkom na njeni zgodovini
- ___ Večje število delovnih mest
- ___ Prepoznavnost mesta
- ___ Povečan obseg nastanitvenih kapacitet za turiste
- ___ Oživitev mestnega jedra

7. Kakšne so po vašem mnenju negativne posledice izgradnje? Možnih več odgovorov. Razvrstite od 1 – 5 (1=najpomembnejše, 5=najmanj pomembno)

- ___ Velik poseg v prostor
- ___ Povečan promet v Celju
- ___ Preveliko število turistov
- ___ Onesnaženo okolje
- ___ Draga investicija

8. O visečem mostu kroži legenda iz zgodovine Celja. V povezavi s kom?

- Habsburžani
- Celjskimi grofi (knezi)
- Rodbino Rakusch

9. Bi most po izgradnji obiskali?

- da
- ne

10. Projekt predvideva doživljajsko pot, ki bi vodila od mestnega središča, preko Heraklejevega templja do mostu in nato čez most do Starega gradu. Se vam zdi to pot, ki bi jo uporabljali tudi Celjani kot del rekreacijskih poti in kulturno-izobraževalnih poti?

- da
- ne

11. Utemeljite prejšnji odgovor.

---

12. Menite, da bo izgradnja visečega mostu Celje postavila na svetovni turistični zemljevid?

- da
- ne

13. Ste že kdaj obiskali kakšen viseči most po svetu?

- da
- ne

14. Če ste na prejšnje vprašanje odgovorili z da, navedite kateri most.

10.2 Mnenje Zavoda RS za varstvo narave

Zavod RS za varstvo narave je dne 14.6.2018 izdal strokovno mnenje v zvezi z gradnjo visečega mostu – povezava Miklavški hrib in Grajski hrib v Mestni občini Celje, in sicer v postopku presoje sprejemljivosti posega v okviru naravovarstvenega soglasja. Zavod je vlogo sprejel 31.5.2018 od MOC. Občina je vlogi priložila Projekt IDZ št. 236/2017 »Viseča brv Celje – CE 505«, maj 2018, projektant Korpnik produkcija, d.o.o., Stanetova ulica 17a, Celje, investitor Mestna občina Celje, Trg celjskih knezov 9, Celje.

Strokovno mnenje je zavod v postopku presoje sprejemljivosti posega izdal na podlagi določil 105. a člena Zakona o ohranjanju narave (*Uradni list RS, št. 96/2004 - uradno prečiščeno besedilo, 61/2006 - ZDru-1, 32/2008 - odl. US, 8/2010 - ZSKZ-B in 46/2014; v nadaljevanju: ZON*) in 3. odstavka 42. člena Pravilnika o presoji sprejemljivosti vplivov izvedbe planov in posegov v naravo na varovana območja (*Uradni list RS št. 130/2004, 53/2006, 38/2010, 3/2011*).

Opis posega

Investitor želi na južnem delu mesta Celja, med Miklavškim hribom in Grajskim hribom, vzpostaviti povezavo, zgraditi visečo brv, ki bo namenjena izključno pešcem. Viseča brv je predvidena kot viseča konstrukcija z razponom 505 metrov. Na njej je predvidena pohodna površina v širini 120 cm. Konstrukcija premostitve bo v celoti iz jekla, sestavljena iz kablov, vrvi, vešalk ter pohodne površine zasnovane kot jeklene rešetke. Most bo sidriran direktno v pobočje obeh hribov. Ob izgradnji visečega mostu so predvidene (v fazi priprave na gradnjo, v fazi gradnje) naslednje aktivnosti in posegi v prostor:

- gradnja novih pešpoti, ki bodo vodile do razglednih platojev, širine najmanj 120 cm,
- na strmih delih so predvidene zaščitne ograje,
- poti bodo utrjene, ustrezno označene ter osvetljene,
- vstopna in izstopna točka razglednega platoja se tlakuje in uredi odvodnjavanje,
- za gradnjo, transport materiala bo potrebno urediti nove dostope, gradbišče za potrebe izdelave krajne podpore vključno s sidriščem ter gradbišče za potrebe transporta in montaže glavne nosilne konstrukcije – nosilnih kablov ter sekundarne konstrukcije.

Na podlagi prejete vloge in dokumentacije zavod ugotavlja, da se lokacija oziroma daljinski vpliv obravnavanega posega nahaja na naslednjih varovanih območjih:

Preglednica: Posebna varstvena območja (območja Natura 2000)

Ime območja Natura 2000	Koda	Uradna objava
Savinja Celje – Zidani most	3000376	Uradni list RS, št. 49/2004, 110/2004, 59/2007, 43/2008, 8/2012, 33/2013, 35/2013 - popr., 39/2013 - Odl. US, 3/2014, 21/2016

Vodotok Savinja je habitat naslednjih ribjih vrst platnice (*Rutilus pigus*), zvezdogleda (*Gobio uranoscopus*), beloplavutega globočka (*Gobio albiginnatus*), velike nežice (*Cobitis elongata*), nežica (*Cobitis taenia*) ter kaplja (*Cottus gobio*).

Glede na fazo projektiranja ter podane projektne rešitve zavod ugotavlja, da poseg ne bo imel bistvenega vpliva na varstvene cilje območja Natura 2000 Savinja Celje – Zidani Most, zato ga ocenjuje z velikostnim razredom B – nebistven vpliv.

Na podlagi določil **117. člena ZON** (*Uradni list RS, št. 96/2004 - uradno prečiščeno besedilo, 61/2006 - ZDru-1, 32/2008 - odl. US, 8/2010 - ZSKZ-B in 46/2014*) izdaja naslovni zavod sledeče **strokovno mnenje**:

Ugotavlja, da se lokacija obravnavanega posega nahaja na naslednjih naravnih vrednotah:

Preglednica: Naravne vrednote

Naravne vrednote	Ident. šte.	Zvrst	Status	Uradna objava
Savinja s pritoki	269	Geomorf, hidr, ekos	državni	Uradni list RS, št. 111/2004, 70/2006, 58/2009, 93/2010
Jama na celjskem Starem gradu	44889	Geomorf	državni	» »
Stari grad v Celju – nahajališče fosilov	4290	Geol	državni	» »

Naravni vrednoti *Jama na celjskem Starem gradu* in *Stari grad v Celju – nahajališče fosilov* se nahajata na Grajskem hribu, v neposredni bližini gradnje platoja in viseče konstrukcije ter na območju poti.

Naravna vrednota:

Jama na celjskem Starem gradu je geomorfološka podzemeljska naravna vrednota državnega pomena. Nahaja se na jugo zahodnem pobočju Grajskega hriba in je dobro ohranjena. Spada v kategorijo spodmolov - kratko vodoravno jamo pod previsno steno oz. prostor pod previsom v skalovju.

Stari grad v Celju – nahajališče fosilov je geološka naravna vrednota državnega pomena. Gre za nahajališče fosilnih školjk vrst *Daonella lommeli*, najrazličnejših amonitov ter ostankov vretenčarjev. Nahajališča je v langobardskih plasteh. Eno od teh nahajališč, ki so v Sloveniji še na Rakitovcu pri Blagovici, pri Gračišču v bližini Polhovega Gradca, je tudi opisano nahajališče pri celjskem gradu. Daonele na večini nahajališč najdemo v temnem, bituminoznem in lapornatem apnencu, ki kaže na redukcijsko okolje, ki je nastalo zaradi razpada organskih snovi.

Območje nahajališče fosilov je širše, na skali, slanih razpokah in sklanih previsih, na katerih stoji Stari grad. (Vir Zgornjeladinskijske plasti in fosili v Kamniško-Savinjskih Alpah, ScpoliaSuppl. 5 -2010; Langobardske plasti z daonelami in pozidonijami v Sloveniji, Geologija 27, 41-95 (1984), Ljubljana).

Zaradi ohranjanja lokacije in hkrati vplivnega območja obeh državnih naravnih vrednot podaja zavod v nadaljevanju predloge naravovarstvenih pogojev, ki jih je potrebno upoštevati pri nadaljnjem načrtovanju in gradnji:

1. opisati in prikazati natančen potek/traso novih pešpoti ter njihovo navezavo na obstoječe poti in ceste na območju Grajskega hriba, ki bodo vodile do vstopno-izstopne točke 2 – Grajski hrib,

2. območje in vplivno območje jame ter fosilov se ne elektrificira in ne osvetljuje,
3. vhoda v jamo se ne zasipava, pred njim ne skladišči materiala ali predvideva manipulativna površina,
4. vse objekte, dejavnosti in aktivnosti se nameša v takšni oddaljenosti od jame, da se ohranja vidna podoba jamskega vhoda nespremenjena,
5. odvodnjavanje na razgledni točki, še posebej na točki 2, se uredi na način, da se prepreči erozija po strmem pobočju,
6. pri gradnji novih pešpoti, dostopnih poti in cest ter drugih manipulativnih začasnih ali trajnih prostorov se ne uporablja tehnike miniranja oz. načinov izvedbe, ki bi povzročile večje vibracije,
7. prikaže se trasa novih dostopnih poti/cest ter lokacije za ureditev gradbišča na Grajskem hribu ter traso za potrebe transporta in montaže glavne nosilne konstrukcije – nosilnih kablov ter sekundarne konstrukcije,
8. v Območje Natura 2000 Savinja Celje – Zidani Most in naravno vrednoto Savinja s pritoki ter na njune brežine se ne posega, odlaga odvečnega materiala, postavlja začasnih objektov in naprav, tako tekom priprave na gradnjo in gradnje.

Podaja še usmeritev, da se za nove in obstoječe poti pripravi enotna izvedba z uporabo lesenih elementov. Na ustreznih mestih se lahko interpretira naravo, način, vsebino in orodje interpretacije se določi v posebnem dokumentu, ki bo sestavni del enotne podobe.

Obrazložitev:

Glede na fazo projektiranja in območij naravovarstvenih vsebin na Grajskem hribu podaja zavod zgornje pogoje, ki jih je potrebno upoštevati pri nadaljnjem projektiranju. Z natančnejšimi podatki bomo lahko podali končno mnenje. Pri načrtovanju je potrebno slediti podrobnejšim varstvenim usmeritvam za podzemeljske geomorfološke in geološke naravne vrednote, v konkretnem primeru Jame na celjskem Starem gradu ter nahajališča fosilov. Posegi in dejavnosti ne smejo povzročiti sprememb oz. poškodb sten, stropa in tal ali celo uničenja jame in območja skale, kjer so potencialna nahajališča fosilov. Jame in njene okolice ter skal se ne osvetljuje. Osvetljevanje vpliva na razvoj alg predvsem v jami in s tem pospešuje njeno propadanje, kot tudi prispeva k hitrejšemu propadanju sklanih sten. Miniranje, eksplozije oz. potencialne vibracije bi lahko ogrozile stabilnost naravne vrednote in jo močno poškodovale, zato se predvidi način izvedbe, ki ne bo povzročil poškodb na naravni vrednoti. Po končanih delih oz. na območjih predvidenih za odvodnjavanje je potrebno le-to urediti na način, da odvedena voda ne bo povzročila pobočne erozije po strmem pobočju. Predvidijo se sonaravni načini ureditve.

Opozorilo:

V koliko se bo v nadaljnjem projektiranju, faza PGD in PZI, izkazalo, da so predvideni posegi v območju Natura 2000 ali v njegovem vplivnem območju, je potrebno dokumentacijo dopolniti ter si pridobiti strokovno mnenje ohranjanja narave, ki bodo upoštevali novo nastala dejstva.

10.3 Mnenje Agencije RS za okolje

Agencija Republike Slovenije za okolje je dne 19. 6. 2018 v odločbi v povezavi z izgradnjo visečega mostu med Miklavškim hribom in Grajskim hribom, na zemljišču v k. o. Zagrad s parc. št. 324/1, 337/1, 337/4 in v k.o. Lisce 703/3, 703/11, 690/1, izdala naslednje naravovarstvene pogoje:

- V izvedbeni dokumentaciji je treba opisati in prikazati natančen potek trase novih pešpoti ter njihovo navezavo na obstoječe pešpoti in ceste na območju Grajskega hriba, ki bodo vodile do vstopno – izstopne točke 2 – Grajski hrib.
- Območje in vplivno območje jame ter nahajališč fosilov se ne elektrificira in ne osvetljuje.
- Vhoda v jamo se ne zasipava, pred njim ne skladišči materiala ali predvideva manipulativna površina.
- Vse objekte, dejavnosti in aktivnosti se namešča v takšni oddaljenosti od jame, da se ohranja vidna podoba jamskega vhoda nespremenjena.
- Odvodnjavanje na razgledni točki, še posebej na točki 2 se uredi na način, da se prepreči erozija na strmem pobočju.
- Pri gradnji novih pešpoti, dostopnih poti in cest ter drugih manipulativnih začasnih ali trajnih prostorov se ne uporablja tehnike miniranja oz. načinov izvedbe, ki bi povzročile večje vibracije.
- V izvedbeni dokumentaciji se prikaže trase novih dostopnih poti/cest ter lokacije za ureditev gradbišča na Grajskem hribu ter traso za potrebe transporta in montaže glavne nosilne konstrukcije – nosilnih kablov ter sekundarne konstrukcije.
- V območje Natura 2000 Savinja Celje – Zidani Most in naravno vrednost Savinja s pritoki ter na njune brežine se ne posega, odlaga odvečnega materiala, postavlja začasnih objektov in naprav, tako tekom priprave na gradnjo in gradnje.